

Fakultet za sport i fizičko vaspitanje
Univerzitet Crne Gore
Narodne omladine bb
81400 Nikšić
Crna Gora

Faculty for Sport and Physical Education
University of Montenegro
Narodne omladine bb
81400 Nikšić
Montenegro

T: +382 40 235 207 * F: +382 40 235 200 * W: www.fsnk.ucg.ac.me * E: fakultetzasportnk@t-com.me

Broj: 01-316/17
Nikšić, 21.10.2024

UNIVERZITET CRNE GORE
Odboru Centra za doktorske studije
Senatu

Predmet: D3 obrazac

Poštovani,

U prilogu Vam dostavljamo Odluku Vijeća Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje broj 01-316/15 od 24.09.2024.godine i D3 obrazac sa propratnom dokumentacijom za kandidata mr Erola Vrevića na dalji postupak.

S poštovanjem,

v.f.dekana

Doc. dr Jovan Gardašević

Fakultet za sport i fizičko vaspitanje
Univerzitet Crne Gore
Narodne omladine bb
81400 Nikšić
Crna Gora

Faculty for Sport and Physical Education
University of Montenegro
Narodne omladine bb
81400 Nikšić
Montenegro

T: +382 40 235 207 * F: +382 40 235 200 * W: www.fsnk.ucg.ac.me * E: fakultetzasportnk@t-com.me

Broj: 01-316/15
Nikšić, 24.9.2024.

Na osnovu člana 64 Statuta Univerziteta Crne Gore, a u skladu sa članom 43 i 44 Pravila doktorskih studija, Vijeće Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje iz Nikšića, na sjednici održanoj 23.09.2024.godine, donijelo je :

ODLUKU

I Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu doktorske disertacije pod nazivom: "Razlike u stepenu uhranjenosti i nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore" kandidata mr Erola Vrevića, broj 01-316/13 od 26.08.2024.godine.

II Predlaže se Senatu Univerziteta Crne Gore da prihvati doktorsku disertaciju pod nazivom: "Razlike u stepenu uhranjenosti i nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore" kandidata mr Erola Vrevića, i imenuje Komisiju za odbranu doktorske disertacije, u sastavu:

1. Prof.dr Milovan Ljubojević, vanredni profesor Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore, predsjednik komisije
2. Prof.dr Danilo Bojanić, vanredni profesor Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore, mentor- član
3. Prof.dr Rašid Hadžić, redovni profesor Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore, član
4. Doc.dr Aldijana Nokić, docent Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore, član
5. Prof. dr Izet Bajramović, redovni profesor Fakulteta sporta i tjelesnog odgoja Univerziteta u Sarajevu, član

OBRAZLOŽENJE

U skladu sa članom 42 Pravila doktorskih studija doktorska disertacija pod nazivom: "Razlike u stepenu uhranjenosti i nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore" kandidata mr Erola Vrevića, i Izvještaj Komisije za ocjenu doktorske disertacije, dostavljeni su Biblioteci Univerziteta Crne Gore i stavljeni na uvid javnosti. Obavještenje o tome je objavljeno je dana 28.08.2024.godine na web stranicama i oglasnim tablama Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje, kao i dnevnim novinama "Pobjeda" dana 29.08.2024.godine.

Vijeće Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje je po isteku roka od 15 dana razmotrilo Izvještaj i konstatovalo da nije bilo primjedbi, te predlaže Senatu Univerziteta Crne Gore da prihvati doktorsku tezu pod nazivom: "Razlike u stepenu uhranjenosti i nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore" kandidata mr Erola Vrevića, i imenuje Komisiju za njenu odbranu.

Shodno tome, odlučeno je kao u dispozitivu ove odluke.

Dostavljeno:

- a/a
- Odboru za doktorske studije UCG
- Senatu UCG

V. f. Dekana
Doc.dr Jovan Gardašević

OCJENA DOKTORSKE DISERTACIJE

OPŠTI PODACI O DOKTORANDU		
Titula, ime i prezime	Mr Erol Vrečić	
Fakultet	Fakultet za sport i fizičko vaspitanje	
Studijski program	Fizička kultura	
Broj indeksa	9/21	
MENTOR/MENTORI		
Prvi mentor	Prof.dr Danilo Bojanić	Fakultet za sport i fizičko vaspitanje, Univerzitet Crne Gore, Crna Gora
Drugi mentor	(Titula, ime i prezime)	(Ustanova i država)
KOMISIJA ZA OCJENU DOKTORSKE DISERTACIJE		
Prof.dr Milovan Ljubojević - predsjednik komisije	Fakultet za sport i fizičko vaspitanje Univerzitet Crne Gore, Crna Gora	
Prof. dr Danilo Bojanić - član,mentor	Fakultet za sport i fizičko vaspitanje Univerzitet Crne Gore, Crna Gora	
Prof.dr Rašid Hadžić – član	Fakultet za sport i fizičko vaspitanje Univerzitet Crne Gore, Crna Gora	
Prof.dr Izet Bajramović – član	Fakultet sporta i tjelesnog odgoja, Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina	
Doc.dr Aldijana Nokić – član	Fakultet za sport i fizičko vaspitanje Univerzitet Crne Gore, Crna Gora	
Datum značajni za ocjenu doktorske disertacije		
Doktorska disertacija i Izvještaj Komisije dostavljen Biblioteci UCG	26.08.2024.	
Javnost informisana (dnevne novine) da su Doktorska disertacija i Izvještaj Komisije dati na uvid	29.08.2024.	
Sjednica Senata na kojoj je izvršeno imenovanje komisije za ocjenu doktorske disertacije	10.07.2024.	
Uvid javnosti		
U predviđenom roku za uvid javnosti je bilo primjedbi?	Ne	
OCJENA DOKTORSKE DISERTACIJE		
1. Pregled disertacije (bibliografski podaci o disertaciji i sažetak disertacije)		
Doktorand mr Erol Vrečić je rođen 18.01.1997. godine u Pljevljima. Disertacija je napisana latiničnim pismom (Times New Roman, font 12, prored 1.5). Disertacija je oblikovana u skladu sa pravilima o Doktorskim studijima Univerziteta Crne Gore. Obim disertacije je 90 stranica uključujući i biografiju. Literatura je sačinjena od 68 bibliografskih jedinica. U disertaciji su posebno dati podaci o mentoru, doktorandu, članovima komisije, rezime na crnogorskom i engleskom jeziku i sadržaj. Na kraju disertacije su dati biografija kandidata, izjave o autorstvu, istovjetnost štampane i elektronske verzije, te izjava o korišćenju.		

Kandidat je objavio jedan naučni rad u časopisu BMC Public health indeksiranom u SCIE (Science Citation Index Expanded) indeksnoj bazi. U ovom radu je direktno koristio rezultate iz doktorske disertacije, odnosno, u navedenom radu su prezentovani strukturalni djelovi doktorske disertacije, na način, kako to predviđaju Pravila doktorskih studija Univerziteta Crne Gore.

Vrečić, E., Malović, P., Baćović, D., Bojanic, D. & Nokić, A. (2024). Differences in nutritional status and level of physical activity among adolescents living in urban and rural areas of Montenegro - national study. *BMC Public Health* (2024), 24:896. (Q1)
<https://doi.org/10.1186/s12889-024-18402-3>

Sažetak disertacije:

Stepen uhranjenosti i nivo fizičke aktivnosti su važni faktori za zdravlje adolescenata. Ovi faktori mogu varirati u zavisnosti od mjesta stanovanja. Cilj ove studije bio je procijeniti stepen uhranjenosti i nivo fizičke aktivnosti, kao i njihove razlike u odnosu na tip naselja u kojem adolescenti žive. Uzorak u ovom istraživanju činilo je 1503 adolescenata (46.3% muškaraca; 53.7% žena), sa prosječnom starošću od 15.7 ± 0.7 godina. Stepenu uhranjenosti je procijenjen korišćenjem indeksa tjelesne mase (BMI), odnosa obima struka i tjelesne visine (WHtR) i procenta tjelesnih masti (BF). Nivo fizičke aktivnosti procijenjen je korišćenjem upitnika PAQ-C. Analiza razlika u stepenu uhranjenosti adolescenata iz urbanih i ruralnih oblasti provedena je korišćenjem Chi-kvadrat testa ($p \leq 0.05$), dok su razlike u fizičkoj aktivnosti ispitane t-testom za male i nezavisne uzorke ($p \leq 0.05$). Podaci pokazuju da je 14.7% adolescenata muškog pola imalo prekomjernu težinu, dok je 10.1% bilo gojazno. Među adolescentkinjama, 12% je imalo prekomjernu težinu, a 3.1% je bilo gojazno. Nisu utvrđene značajne razlike u stepenu uhranjenosti među adolescentima iz urbanih i ruralnih područja (BMI, WHtR, BF) u cjelokupnom uzorku. Međutim, u pojedinim regijama zabilježene su statistički značajne razlike za pojedinačne varijable. Adolescenti muškog pola iz ruralnih pokazali su statistički značajno veći nivo fizičke aktivnosti u odnosu na svoje vršnjake iz urbanih područja ($p = 0.032$). Pokazali su takođe veći nivo fizičke aktivnosti tokom slobodnog vremena ($p = 0.002$), časova fizičkog vaspitanja ($p = 0.002$), malog odmora ($p = 0.007$) i velikog odmora ($p = 0.034$). Adolescentkinje iz ruralnih bile su statistički značajno aktivnije od vršnjakinja iz urbanih oblasti samo tokom slobodnog vremena ($p = 0.020$). Posmatrajući regije, potpuno identične razlike kao na ukupnom uzorku pokazali su adolescenti iz centralne regije Crne Gore, dok u sjevernoj i južnoj regiji statistički značajne razlike u ukupnom nivou fizičke aktivnosti nisu postojale, i ako su se razlike javile u pojedinim djelovima dana. Prema pomenutom, može se zaključiti da bi problemu prekomjerne uhranjenosti i gojaznosti trebalo posvetiti pažnju jednako i u urbanim i u ruralnim sredinama, dok bi se dodatno trebale implementirati strategije za promociju fizičke aktivnosti među adolescentima u urbanim područjima, i obratiti pažnja na dalji proces urbanizacije kako bi se stvorili poboljšani uslovi za veću fizičku aktivnost adolescenata.

2. Vrednovanje disertacije

2.1. Doktorand kao problem ovog istraživanja ističe razlike u stepenu uhranjenosti i nivou fizičke aktivnosti među adolescentima koji žive u urbanim i ruralnim oblastima države Crne Gore. Takođe pored procjene razlika na ukupnom uzorku adolescenata, razlike će biti procjenjene i u odnosu na tri crnogorske regije.

Predmet ovog istraživanja predstavljaju adolescenti oba pola koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore i njihov stepen uhranjenosti i nivo fizičke aktivnosti.

U nastavku je dat jedan broj istraživanja koja je kandidat mr Erol Vrečić koristio kao osnovu za postavljanje i rješavanje istraživačkog problema u svojoj disertaciji:

- Adeomi, A. A., Fatusi, A., & Klipstein-Grobusch, K. (2022). Individual and contextual factors associated with under- and over-nutrition among school-aged children and adolescents in two Nigerian states: a multi-level analysis. *Public health nutrition*, 1–13. Advance online publication. <https://doi.org/10.1017/S1368980022000258>
- Al-Nuaim, A. A., Al-Nakeeb, Y., Lyons, M., Al-Hazzaa, H. M., Nevill, A., Collins, P., & Duncan, M. J. (2012). The Prevalence of Physical Activity and Sedentary Behaviours Relative to Obesity among Adolescents from Al-Ahsa, Saudi Arabia: Rural versus Urban Variations. *Journal of nutrition and metabolism*, 2012, 417589. doi:10.1155/2012/417589
- Ashwell, M., Gunn, P., & Gibson, S. (2012). Waist-to-height ratio is a better screening tool than waist circumference and BMI for adult cardiometabolic risk factors: systematic review and meta-analysis. *Obesity Reviews*, 13, 275–286.
- Bhutta, Z. A., Norris, S. A., Roberts, M., & Singhal, A. (2023). The global challenge of childhood obesity and its consequences: what can be done? *The Lancet Global Health*, 11(8), e1172–e1173. doi:10.1016/S2214-109X(23)00284-X.
- Bull, F. C., Al-Ansari, S. S., Biddle, S., Borodulin, K., Buman, M. P., Cardon, G., ... Willumsen, J. F. (2020). World Health Organization 2020 guidelines on physical activity and sedentary behaviour. *British journal of sports medicine*, 54(24), 1451–1462. doi:10.1136/bjsports-2020-102955
- Bundy, D., Silva, N. D., Horton, A., Patton, G. C., Schultz, L., & Jamison, D. T. (2017). Child and Adolescent Health and Development: Realizing Neglected Potential. In D. Bundy (Eds.) et al., *Child and Adolescent Health and Development*. (3rd ed.). The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank.
- Centers for Disease Control and Prevention. (15.07.2022). Overweight and obesity. Postavljeno 17.04.2024. sa Web sajta: <https://www.cdc.gov/obesity/basics/consequences.html>
- Centre of Expertise for Urban Programming (2017). Defining urban contexts. World Vision Internacional.
- Che Hasan, M. K., Abdullah, F., Firdaus, M. K. Z. H., & Jamaludin, F. I. C. (2021). Does physical activity and body weight status determine musculoskeletal health among adolescents in Malaysia? *Enfermería Clínica*, 31, S247–S251. <https://doi.org/10.1016/j.enfcli.2020.09.010>
- Choudhary, S., Khichar, S., Dabi, D., Parakh, M., Dara, P. K., Parakh, P., ... Deopa, B. (2016). Urban Rural Comparison of Anthropometry and Menarcheal Status of Adolescent School Going Girls of Jodhpur, Rajasthan, India. *Journal of clinical and diagnostic research: JCDR*, 10(10), SC08–SC12. doi:10.7860/JCDR/2016/21882.8757
- Christiana, R. W., Bouldin, E. D., & Battista, R. A. (2021). Active living environments mediate rural and non-rural differences in physical activity, active transportation, and screen time among adolescents. *Preventive medicine reports*, 23, 101422. doi:10.1016/j.pmedr.2021.101422
- Davis, A. M., Bennett, K. J., Befort, C., & Nollen, N. (2011). Obesity and related health behaviors among urban and rural children in the United States: data from the National Health And

- Nutrition Examination Survey 2003-2004 and 2005-2006. *Journal of pediatric psychology*, 36(6), 669–676. doi:10.1093/jpepsy/jsq117
- Ellis, M., Pant, P.R., (2020). Global Community Child Health. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17, 3331. doi:10.3390/ijerph17093331
- Gurzkowska, B., Kułaga, Z., Litwin, M., Grajda, A., Świąder, A., Kułaga, K., ... Wojtyło, M. (2014). The relationship between selected socioeconomic factors and basic anthropometric parameters of school-aged children and adolescents in Poland. *European journal of pediatrics*, 173(1), 45–52. doi:10.1007/s00431-013-2109-1
- Guthold, R., Stevens, G. A., Riley, L. M., & Bull, F. C. (2020). Global trends in insufficient physical activity among adolescents: a pooled analysis of 298 population-based surveys with 1.6 million participants. *The Lancet. Child & adolescent health*, 4(1), 23–35. doi:10.1016/S2352-4642(19)30323-2
- Health at a Glance: Europe 2020. (2020). In *Health at a Glance: Europe*. OECD. doi:10.1787/82129230-en
- Hoffmann, K., Bryl, W., Marcinkowski, J. T., Strażyńska, A., & Pupek-Musialik, D. (2011). Estimation of physical activity and prevalence of excessive body mass in rural and urban Polish adolescents. *Annals of agricultural and environmental medicine: AAEM*, 18(2), 398–403.
- Joens-Matre, R. R., Welk, G. J., Calabro, M. A., Russell, D. W., Nicklay, E., & Hensley, L. D. (2008). Rural-urban differences in physical activity, physical fitness, and overweight prevalence of children. *The Journal of rural health: official journal of the American Rural Health Association and the National Rural Health Care Association*, 24(1), 49–54. doi:10.1111/j.1748-0361.2008.00136.x
- Johnson, J. A., & Johnson, A. M. (2015). Urban-rural differences in childhood and adolescent obesity in the United States: a systematic review and meta-analysis. *Childhood obesity (Print)*, 11(3), 233–241. doi:10.1089/chi.2014.0085
- Liu, B., Liu, X., Wang, Q., Yan, W., & Hao, M. (2022). Nutritional status, food consumption, lifestyle, and physical fitness in rural and urban elementary school children in Northeast China. *Frontiers in Nutrition*, 9, 1044877. https://doi.org/10.3389/fnut.2022.1044877
- Loucaides, C. A., Chedzoy, S. M., & Bennett, N. (2004). Differences in physical activity levels between urban and rural school children in Cyprus. *Health education research*, 19(2), 138–147. doi:10.1093/her/cyg014
- Mahindru, A., Patil, P., & Agrawal, V. (2023). Role of physical activity on mental health and well-being: A review. *Cureus*, 15(1), e33475. doi:10.7759/cureus.33475
- Manyanga, T., Barnes, J. D., Chaput, J. P., Dubois, L., Katzmarzyk, P. T., Mire, E. F., ... Tremblay, M. S. (2020). Prevalence and correlates of objectively measured weight status among urban and rural Mozambican primary schoolchildren: A cross-sectional study. *PloS one*, 15(2), e0228592. doi:10.1371/journal.pone.0228592

Kandidat je u nastavku svoje naučne aktivnosti, kroz objavljivanje prethodno pomenutog naučnog rada, znalački uzeo učešća u globalnim aktivnostima koje se sprovode za bolje razumijevanje i rješavanje datog problema.

2.2. Ciljevi i hipoteze disertacije

Generalni cilj ovog istraživanja bio je utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti i nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore.

U svrhu kvalitetnijeg ostvarenja cilja, kao i zbog što preciznije detekcije pojedinih razlika postavljeni su i sljedeći parcijalni ciljevi:

- Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore.
 - Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti kod adolescenata muškog pola koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore.
 - Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti kod adolescenata ženskog pola koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore.
- Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore.
 - Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata muškog pola koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore.
 - Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata ženskog pola koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore.
- Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore u odnosu na regiju kojoj pripadaju.
 - Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima sjeverne regije Crne Gore
 - Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima centralne regije Crne Gore
 - Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima južne regije Crne Gore
- Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore u odnosu na regiju kojoj pripadaju.
 - Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima sjeverne regije Crne Gore
 - Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima centralne regije Crne Gore
 - Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima južne regije Crne Gore.

Oslanjajući se na pregled dosadašnjih istraživanja, i u skladu sa generalnim ciljem i podciljevima formirane su hipoteze istraživanja.

Na osnovu generalnog cilja istraživanja postavljena je sljedeća generalna hipoteza:

H_g – Postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti i nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore.

Na osnovu generalne hipoteze i na osnovu prethodno postavljenih podciljeva postavljene su i sljedeće parcijalne hipoteze:

H₁- Postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore;

H_{1.1} - Adolescenti muškog pola koji žive u urbanim oblastima pokazaće statistički značajno veći stepen uhranjenosti od svojih vršnjaka koji žive u ruralnim oblastima Crne Gore;

H_{1.2} - Adolescenti ženskog pola koji žive u urbanim oblastima pokazaće statistički značajno veći stepen uhranjenosti od svojih vršnjakinja koji žive u ruralnim oblastima Crne Gore;

H₂- Postoje statistički značajne razlike u nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore;

H_{2.1} - Adolescenti muškog pola koji žive u urbanim oblastima pokazaće statistički značajno niži nivo fizičke aktivnosti od svojih vršnjaka koji žive u ruralnim oblastima Crne Gore;

H_{2.2} - Adolescenti ženskog pola koji žive u urbanim oblastima pokazaće statistički značajno niži nivo fizičke aktivnosti od svojih vršnjakinja koji žive u ruralnim oblastima Crne Gore;

H₃- Postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti kod adolescenata koji žive u urbanim oblastima i ruralnim oblastima Crne Gore u odnosu na regiju kojoj pripadaju;

H_{3.1} - Adolescenti koji žive u urbanim oblastima sjeverne regije Crne Gore pokazaće statistički značajno veći stepen uhranjenosti od svojih vršnjaka koji žive u ruralnim oblastima;

H_{3.2} - Adolescenti koji žive u urbanim oblastima centralne regije Crne Gore pokazaće statistički značajno veći stepen uhranjenosti od svojih vršnjaka koji žive u ruralnim oblastima;

H_{3.3} - Adolescenti koji žive u urbanim oblastima južne regije Crne Gore pokazaće statistički značajno veći stepen uhranjenosti od svojih vršnjaka koji žive u ruralnim oblastima;

H₄- Postoje statistički značajne razlike u nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim oblastima i ruralnim oblastima Crne Gore u odnosu na regiju kojoj pripadaju;

H_{4.1} - Adolescenti koji žive u urbanim oblastima sjeverne regije Crne Gore pokazaće statistički značajno niži nivo fizičke aktivnosti od svojih vršnjaka koji žive u ruralnim oblastima;

H_{4.2} - Adolescenti koji žive u urbanim oblastima centralne regije Crne Gore pokazaće statistički značajno niži nivo fizičke aktivnosti od svojih vršnjaka koji žive u ruralnim oblastima;

H_{4.3} - Adolescenti koji žive u urbanim oblastima južne regije Crne Gore pokazaće statistički značajno niži nivo fizičke aktivnosti od svojih vršnjaka koji žive u ruralnim oblastima.

2.3. Metode rada

Prema vremenskoj usmjerenosti ovo istraživanje je transverznog tipa. Kao tehnike istraživanja korišćene su tehnike mjerenja i anketiranja. Prije samog početka eksperimentalnog tretmana od direktora srednjih škola, čiji su učenici bili uzorak ispitivanja, dobijena je potvrda za pristup

mjerenju i anketiranju. Sva mjerenja koja se u ovome istraživanju odnose na morfološke karakteristike sprovedena su u skladu sa standardima ISAK priručnika (Marfell-Jones, Olds, Stew i Carter, 2006). Testiranja su obavljena u salama za fizičko vaspitanje srednjih škola. Učenici su na početku upoznati sa značajem, ciljem i procedurom istraživanja. Prvo su popunili anketni upitnik, a nakon toga pristupili procesu mjerenja. Prije početka popunjavanja anketnog upitnika jasno je objašnjen način popunjavanja istog, dok je u toku anketiranja sa svakim učenikom bio jedan od mjerilaca kako bi podaci bili što objektivniji i validniji. Prilikom mjerenja antropometrijskih karakteristika učenici su bili bosi i nosili su laganu odjeću (Nurton i Olds, 1996). Testiranje je obavljeno u jutarnjim časovima od strane iskusnih mjerilaca - saradnika u nastavi na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje iz Nikšića čime se postigla veća vjerovatnoća relevantnijih i preciznijih podataka. Mjerioci su takođe bili upoznati sa procedurom testiranja i načinom unosa podataka u mjerne liste koje su bile obezbjeđene za svakog učenika ponaosob.

Tip naselja definisan je tako što su učenici u modifikovanom anketnom upitniku unijeli naziv mjesta u kojem žive. Na osnovu mjesta stanovanja, a uz pomoć prostorno urbanističkog planskog rješenja svake opštine u kojoj je testiranje obavljano učenici su podijeljeni prema urbanim i ruralnim područjima. Prostorno urbanističko plansko rješenje preuzeto je iz svake opštine iz sekretarijata za uređivanje prostora. Takođe, prema podacima Monstata (2011) ruralnim oblastima teritorije Crne Gore smatraju se seoske sredine, ali i gradska naselja koja imaju manje od 10 000 stanovnika. Stoga svi ispitanici u ovom istraživanju koji su živjeli u opštinama koje su imale manje od 10 000 stanovnika, svrstani su kao uzorak iz ruralnih oblasti.

Uzorak ispitanika

Uzorak ovog istraživanja činili su učenici prvih i drugih razreda srednjih škola koji žive u urbanim i ruralnim oblastima na teritoriji Crne Gore. Broj škola i uzorak ispitanika koji ih pohađaju u ovoj studiji definisan je na osnovu podataka Školske statistike (Školska statistika, 2022). U ovom istraživanju ukupno je tretirano 1550 ispitanika. Kriterijumi za uključivanje uzorka ispitanika u ovoj studiji bili su: 1. Da učenici koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore pohađaju prvi razred srednje škole; 2. Da učenici koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore pohađaju drugi razred srednje škole; 3. Da učenici pristupe u oba eksperimentalna tretmana i mjerenju morfoloških karakteristika i anketnom upitniku do kraja 4. Da učenici samovoljno donesu odluku da žele da učestvuju u istraživanju. Svaki učenik je mogao u bilo kojem trenutku da odustane od procesa testiranja. Na osnovu navedenih kriterijuma, od ukupno 1550 izmjerenih ispitanika njih 47 je isključeno iz studije zbog nepotpuno popunjenog upitnika ili neizmjerenih morfoloških karakteristika. Stoga je ova studija u konačnom obuhvatila 1503 adolescenta uzrasta 15.7 ± 0.7 (Tabela 1). Kako je u školskoj 2021/22 godini prvi i drugi razred srednjih škola u Crnoj Gori pohađalo 13 328 učenika (Školska statistika, 2022), u ovom istraživanju uključeno je 11.3% učenika od ukupnog njihovog broja. Ukupni uzorak ispitanika podijeljen je u šest subuzoraka:

- Prvi subuzorak - 199 učenika muškog pola prvih i drugih razreda srednjih škola sjeverne regije
- Drugi subuzorak - 221 učenik ženskog pola prvih i drugih razreda srednjih škola sjeverne regije
- Treći subuzorak - 321 učenik muškog pola prvih i drugih razreda srednjih škola centralne regije

- Četvrti subuzorak - 399 učenika ženskog pola prvih i drugih razreda srednjih škola centralne regije

- Peti subuzorak - 176 učenika muškog pola prvih i drugih razreda srednjih škola južne regije

- Šesti subuzorak - 187 učenika ženskog pola prvih i drugih razreda srednjih škola južne regije

Kada su u pitanju škole, prema zvaničnim podacima (Školska statistika, 2022) u 2021/22 godini u Crnoj Gori postoji 51 srednja škola, od čega njih 19 u sjevernoj regiji, 21 u centralnoj regiji i 14 u južnoj regiji. U ovoj studiji uključeno je 27 (53%) srednjih škola iz sve tri regije iz 14 crnogorskih gradova:

-Sjeverna regija: Pljevlja, Žabljak, Bijelo Polje, Berane, Rožaje i Kolašin (8 škola);

-Centralna regija: Podgorica, Nikšić, Danilovgrad, Tuzi (13 škola);

-Južna regija: Bar, Tivat, Kotor, Herceg Novi (6)

Prilikom odabira škola i uzorka ispitanika, svaka škola, kao i svaki adolescent je imao jednaku šansu da uđe u uzorak kako bi se dobila što objektivnija slika o stepenu uhranjenosti i nivou fizičke aktivnosti adolescenata iz cijele Crne Gore.

Uzorak varijabli

Za procjenu nivoa uhranjenosti izmjerene sljedeće morfološke karakteristike:

- Tjelesna visina (BH);
- Tjelesna težina (BW);
- Obim struka (WC);
- Subskapularni kožni nabor (SSF);
- Kožni nabor tricepsa (TSF).

Na osnovu prethodno navedenih zmjerenih morfoloških karakteristika, izračunati su sljedeći antropometrijski indeksi na osnovu kojih se procijenio stepen uhranjenosti ispitanika:

- Indeks tjelesne mase - percentilne vrijednosti (engl. Body Mass Index – BMI);
- Odnos obima struka i tjelesne visine (WHtR).
- Procenat masti u organizmu (BF%)

Za procjenu nivoa fizičke aktivnosti korišten je standardizovani međunarodni upitnik o fizičkoj aktivnosti za djecu i adolescente PAQ-C upitnik. Ovaj instrument procjenjuje samoprijavu adolescenta o nivou fizičke aktivnosti koje upražnjava u različitim okruženjima i djelovima dana. Validnost i relijabilnost ovog upitnika potvrđeni su u mnogim istraživanjima (Voss, Dean, Gardner, Duncobe i Harris, 2017).

Metode obrade podataka

Podaci dobijeni ovim istraživanjem obrađeni su deskriptivnim i inferencijalnim statističkim procedurama.

U okviru deskriptivne statistike za svaku numeričku varijablu prikazane su : srednja vrijednost (Mean), standardna devijacija (Std. Dev.), minimalna vrijednost (Minimum), maksimalna vrijednost (Maximum).

Za procjenu razlika u stepenu uhranjenosti adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore korišćen je χ^2 (*Chi-kvadrat*) test, sa statističkom značajnošću $p \leq 0.05$.

Za procjenu razlika u nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore korišće se t-test za male i nezavisne uzorke, sa statističkom značajnošću $p \leq 0.05$.

Obrada podataka i primjena statističkih postupaka u ovom istraživanju izvršena je u programskom paketu SPSS, verzija 23.0.

2.4 Rezultati disertacije i njihovo tumačenje

Analizirajući dobijene rezultate, kandidat mr Erol Vrečić ističe da ne postoje razlike u odnosu na mjesto stanovanja kada je u pitanju stepen uhranjenosti adolescenata oba pola. Međutim kada se pogledaju razlike u odnosu na regije, stvar je malo drugačija. Kada su u pitanju adolescenti muškog pola u sjevernoj regiji prema vrijednostima WHtR-a ($p=0.031$) i vrijednostima BF ($p=0.035$) adolescenti iz urbanih sredina bili su statistički značajno prekomjerno uhranjeniji i gojazniji od svojih vršnjaka iz ruralnih sredina. Za adolescentkinje iz sjeverne regije pokazalo se da su one iz ruralnih oblasti prema vrijednostima BF bile statistički značajno prekomjerno uhranjenije ($p=0.001$). Prema rezultatima iz centralne regije Crne Gore za stepen uhranjenosti pokazalo se da razlike kod adolescenata muškog pola nisu postojale niti za jednu varijablu, dok je kod adolescentkinja ženskog pola razlika postojala samo kod varijable BF ($p=0.030$) gdje su adolescentkinje iz ruralnih oblasti bile statistički značajno prekomjerno uhranjenije i gojaznije. U južnoj regiji samo su muškarci iz ruralnih bili statistički značajno gojazniji od svojih vršnjaka iz urbanih sredina ($p=0.004$) za vrijednosti WHtR-a dok u drugim varijablama nisu pronađene razlike. Za adolescentkinje ženskog pola nisu pronađene razlike niti u jednoj varijabli. Kada je u pitanju nivo fizičke aktivnosti pokazalo se da su adolescenti muškog pola iz urbanih statistički značajno manje aktivni od svojih vršnjaka iz ruralnih sredina ($p=0.032$). Pored ukupnog nivoa fizičke aktivnosti oni su bili manje fizički aktivni i tokom slobodnog vremena ($p=0.002$), časova fizičkog vaspitanja ($p=0.002$), malog odmora ($p=0.007$) i velikog odmora ($p=0.034$). Kod adolescentkinja nije pronađena razlika u ukupnom nivou, osim što su adolescentkinje iz urbanih imale statistički značajno manji nivo fizičke aktivnosti tokom slobodnog vremena od vršnjakinja iz ruralnih oblasti ($p=0.020$). Posmatrajući regije, u sjevernoj regiji nisu postojale statistički značajne razlike niti kod adolescenata muškog niti ženskog pola, osim što su adolescenti muškog pola iz urbanih sredina bili statistički značajno manje aktivni na časovima fizičkog vaspitanja od vršnjaka iz ruralnih sredina ($p=0.017$). U centralnoj regiji je situacija bila drugačija, budući da su adolescenti iz urbanih bili

statistički značajno manje aktivni od vršnjaka iz ruralnih sredina ($p=0.001$). Pored ukupnog nivoa fizičke aktivnosti oni su bili statistički značajno manje aktivni i tokom slobodnog vremena ($p=0.001$), časova fizičkog vaspitanja ($p=0.002$), malog odmora ($p=0.001$) i velikog odmora ($p=0.015$). Adolescentkinje nisu pokazale razlike u ukupnom nivou fizičke aktivnosti, ali su one iz urbanih imale manji nivo fizičke aktivnosti tokom slobodnog vremena od vršnjakinja iz ruralnih sredina ($p=0.007$). U južnoj regiji nisu postojale razlike na ukupnom nivou fizičke aktivnosti ni za adolescente ženskog ni muškog pola, osim što su adolescentkinje iz urbanih oblasti bile statistički značajno fizički aktivnije tokom večernjih sati od vršnjakinja iz ruralnih oblasti ($p=0.006$).

Kandidat dalje ističe da se, posmatrajući opšte stanje stepena uhranjenosti adolescenata u Crnoj Gori, može primijetiti da je na osnovu BMI vrijednosti, 14.7% muških adolescenata klasifikovano kao prekomjerno uhranjeno i 10.1% kao gojazno, dok je 12% ženskih adolescenata kategorisano kao prekomjerno uhranjeno i 3.1% kao gojazno. Prema WHtR vrijednostima, 14.9% muških adolescenata i 11% ženskih adolescenata je klasifikovano kao gojazno. U pogledu vrijednosti BF, 10.2% muških adolescenata je identifikovano kao prekomjerno uhranjeno i 14.4% kao gojazno, dok je 8.9% ženskih adolescenata klasifikovano kao prekomjerno uhranjeno a 6.4% gojazno. Upoređujući procenat prekomjerno uhranjenih i gojaznih adolescenata u ovoj studiji, koji iznosi 24.8% za muškarce i 15.1% za žene na osnovu BMI vrijednosti, sa istraživanjem koje je sproveo Vasiljević (2018), gdje je 15.2% muških adolescenata i 9.7% ženskih adolescenata u Crnoj Gori bilo prekomjerno uhranjeno ili gojazno, evidentno je da su se rezultati crnogorskih adolescenata pogoršali u poređenju sa 2018. godinom. S druge strane, upoređujući ove rezultate sa studijom koja je uključivala petnaestogodišnje adolescente iz 35 evropskih zemalja (Health at a Glance: Europe 2020, 2020), gdje je u prosjeku, 23% muških adolescenata i 15% ženskih adolescenata klasifikovano kao prekomjerno uhranjeno ili gojazno, može se primijetiti da adolescenti iz Crne Gore imaju blago više vrijednosti u poređenju sa svojim vršnjacima u Evropi. Prema istoj studiji, ako se uzmu u obzir zemlje iz okruženja, gdje su muški (M) i ženski (Ž) adolescenti u Sjevernoj Makedoniji (M=34%, Ž=17%), Srbiji (M=28%, Ž=15%), Albaniji (M=28%, Ž=10%), Sloveniji (M=26%, Ž=16%) i Rumuniji (M=27%, Ž=15%) bili prekomjerno uhranjeno ili gojazno, može se zaključiti da je prevalenca prekomjerne uhranjenosti i gojaznosti među muškim adolescentima u Crnoj Gori niža u poređenju sa susjednim zemljama, dok je približno ista za ženske adolescente, izuzev Albanije gdje je 10% ženskih adolescenata bilo prekomjerno uhranjeno ili gojazno u poređenju sa 15% u Crnoj Gori. Ono što kandidat posebno ističe, pored prekomjerne uhranjenosti i gojaznosti, jeste da je čak 17.4% adolescenata muškog pola prema vrijednostima BF bilo pothranjeno (sjeverna regija = 17.6%; centralna regija = 17.1%; južna regija = 17.6%). Ovo je važno budući da je optimalan procenat masti veoma važan za normalan rast i razvoj adolescenata i neophodan za brojne životne funkcije, i da nedostatak masti kao primarnog izvora energije može biti štetan za brojne životne funkcije (Sudi i sar., 2004).

Posmatrajući razlike u stepenu uhranjenosti u odnosu na tip naselja u kojem adolescenti žive, kako je u početku diskusije i navedeno, razlike na ukupnom uzorku nisu postojale. Međutim kada su regije u pitanju nailazimo na drugačije rezultate. U sjevernoj regiji Crne Gore, prema vrijednostima WHtR-a 23.6% adolescenata iz urbanih je bilo statistički značajno gojaznije od 11.1% adolescenata iz ruralnih sredina ($p=0.031$). Prema vrijednostima BF pokazalo se da su adolescenti iz ruralnih ($R=25\%$) bili statistički značajno pothranjeniji u odnosu na vršnjake iz urbanih sredina (13.4%),

dok su adolescenti iz urbanih sredina bili statistički značajno prekomjerno uhranjeniji i gojazniji ($U=10.2\%$; 22.8% , retrospektivno) u odnosu na vršnjake iz ruralnih sredina ($R=6.9\%$; 9.7% , retrospektivno). Kod rezultata adolescenata ženskog pola pokazalo se da su prema vrijednostima BF adolescentkinje iz ruralnih oblasti njih 17.2% bile statistički značajno prekomjerno uhranjenije od 3.1% vršnjakinja iz urbanih oblasti. U varijablama BMI-a i WHtR-a nisu postojale statistički značajne razlike. Ove se razlike mogu objasniti pretpostavkom da su adolescenti muškog pola koji žive u ruralnim oblastima aktivniji u svakodnevnim životnim poslovima i aktivnostima koje su karakteristične za ruralne sredine (zemljoradnja, stočarstvo, svakodnevni kućni poslovi) pa su stoga mogli pokazati manju prekomjernu uhranjenost i gojaznost od vršnjaka iz urbanih sredina. U prilog tome govori i podatak da su adolescenti iz ruralnih zaista i pokazali veći nivo fizičke aktivnosti od svojih vršnjaka iz urbanih sredina, ali ta razlika ipak nije bila statistički značajna već samo numerička. Kada su u pitanju adolescentkinje ženskog pola, razlike su se pokazale samo za varijablu BF, dok su razlike u ostalim varijablama izostale. Kada se posmatraju rezultati centralne regije Crne Gore, statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti adolescenata muškog pola nisu pronađene niti u jednoj varijabli, dok su adolescenti ženskog pola iz urbanih sredina bili statistički značajno manje prekomjerno uhranjene i gojazne ($U=9.6\%$; 5% , retrospektivno) od svojih vršnjakinja iz ruralnih sredina ($R=11.3\%$; 9.3% , retrospektivno) ($p=0.030$) i to samo za vrijednosti BF kao što je bio i slučaj u sjevernoj regiji. Rezultati južne regije nam pokazuju da su prema vrijednostima WHtR-a muškarci iz urbanih sredina njih 11.6% bili statistički značajno manje gojazni od 29.1% svojih vršnjaka iz ruralnih oblasti ($p=0.004$). U ostalim varijablama se nisu pokazale statistički značajne razlike, ali se pomenute razlike mogu objasniti pretpostavkom da ruralne sredine u južnoj regiji Crne Gore jesu pretežno turistička mjesta i da u tim sredinama fizički poslovi poput zemljoradnje, stočarstva i slično gdje bi adolescenti mogli upražnjavati fizičku aktivnost koja bi uticala pozitivno na njihov stepen uhranjenosti i nisu zastupljeni. Takođe južna regija Crne Gore značajno je razvijenija od sjevera države, pa se može pretpostaviti da adolescenti iz ruralnih sredina približno jednako žive kao i adolescenti iz urbanih sredina, a usled pretpostavljaćeg manjka fizičke aktivnosti koji se i pokazao numerički ali ne i statistički značajno u ovom istraživanju u određenim djelovima dana, moglo se doći do pomenutih razlika. Adolescentkinje ženskog pola nisu pokazale razlike u stepenu uhranjenosti niti za jednu posmatranu varijablu.

Ako se vratimo na razlike u stepenu uhranjenosti na cjelokupnom uzorku, koje kako je prethodno pomenuto nisu postojale niti za jednu varijablu, posmatranjem dosadašnjih istraživanja može se vidjeti da su iste rezultate pokazali adolescenti iz SAD (Ogden i sar., 2018), Kosova (Tishukaj i sar., 2017) i Saudijske Arabije (Al-Nuaim i sar., 2012). U poređenju sa rezultatima ove studije, nekoliko drugih istraživanja su izvijestila da su adolescenti koji žive u urbanim područjima statistički značajno više gojazni u poređenju sa svojim vršnjacima u ruralnim područja, kao što su adolescenti u Kini (Liu, Liu, Wang, Yan, & Hao, 2022; Zhu i sar., 2019), Indiji (Mohan i sar., 2019), Maleziji (Che Hasan i sar., 2021), Austriji (Wirnitzer i sar., 2021) i drugim zemljama. Neki razlozi zašto adolescenti u urbanim sredinama mogu biti više gojazni jeste taj što mogu više vremena provoditi ispred televizora, računara i telefona (Zhu i sar., 2019), imati veći nivo sedentarnog načina života i konzumiraju veće količine masti u ishrani (Mohan i sar., 2019), među ostalim faktorima. Sa druge strane, neka istraživanja su pokazala da su adolescenti koji žive u ruralnim područjima Meksika (Rivera-Ochoa i sar., 2020) i Poljske (Hoffman i sar., 2011) bili gojazni u

poređenju sa svojim vršnjacima iz urbanih područja. Mogući razlozi za veći stepen uhranjenosti među adolescentima iz ruralnih sredina mogu biti konzumiranje visoko kalorične hrane, podjednak pristup telefonima, računarima i televizorima kao i njihovi vršnjaci iz urbanih sredina, niže nivoe zdravstvenog obrazovanja (Davis i sar., 2011) i slično.

Rezultati nivoa fizičke aktivnosti u ovom istraživanju pokazuju da su adolescenti muškog pola imali srednju ocjenu fizičke aktivnosti 2.6 ± 0.7 , a adolescentkinje ženskog pola 2.2 ± 0.6 . Ako se ovi rezultati uporede sa adolescentima iz SAD (Joens-Matre i sar., 2008) gdje su adolescenti muškog pola imali ocjenu fizičke aktivnosti oko 3.2 ± 0.7 , a adolescentkinje ženskog pola 3.1 ± 0.7 , može se vidjeti da su adolescenti iz Crne Gore imali manji nivo fizičke aktivnosti u odnosu na svoje vršnjake iz SAD. Sa druge strane adolescenti muškog pola iz Crne Gore su imali prilično jednake vrijednosti fizičke aktivnosti u poređenju sa vršnjacima iz Kine (Wang i sar., 2016) koja je iznosila 2.7 ± 0.7 , dok su adolescentkinje imale manje vrijednosti u odnosu na vršnjakinje čija je vrijednost fizičke aktivnosti iznosila 2.6 ± 0.7 .

Kandidat ističe da, ukoliko se pogledaju razlike u odnosu na tip naselja, može se vidjeti da su adolescenti muškog pola koji žive u ruralnim obastima Crne Gore (2.7 ± 0.7) imali statistički značajno veći nivo fizičke aktivnosti od svojih vršnjaka koji žive u ruralnim oblastima (2.6 ± 0.6) ($p=0.032$). Takođe, adolescenti iz ruralnih oblasti imali su veći nivo fizičke aktivnosti od vršnjaka iz urbanih oblasti i tokom svog slobodnog vremena ($p=0.002$), časova fizičkog vaspitanja ($p=0.002$), malog odmora (0.007) i velikog odmora (0.034). Adolescentkinje koje žive u ruralnim oblastima pokazale su veći nivo fizičke aktivnosti (2.3 ± 0.5) od svojih vršnjakinja iz urbanih oblasti (2.2 ± 0.6), ali bez statistički značajne razlike ($p=0.202$). Adolescentkinje iz ruralnih sredina imale su statistički načajno veći nivo fizičke aktivnosti samo za vrijeme svog slobodnog vremena ($p=0.020$). Neki od razloga zbog čega su adolescenti iz urbanih sredina pokazali manji nivo fizičke aktivnosti može biti to što imaju veću gustinu naseljenosti i manje prostora za bavljenje neformalnim sportskim igrama, dostupnija su im prevozna sredstva što smanjuje njihovo kretanje (Hoffmann i sar., 2011), internet im je dostupniji i kvalitetniji od vršnjaka iz ruralnih oblasti (Euler i sar., 2019) i slično. Sa druge strane adolescenti iz ruralnih sredina mogli su pokazati veći nivo fizičke aktivnosti jer upražnjavaju istu kroz svoje svakodnevne fizičke poslove, koji su posebno zastupljeni kod muške populacije što se posebno pokazalo kod adolescenata muškog pola u ovom istraživanju, a i više vremena provode na otvorenom prostoru (Loucaides, Chedzoy, & Bennett, 2004). Slične rezultate ovom istraživanju pokazali su adolescenti iz Kine (Liu i sar., 2022) SAD-a (Euler i sar., 2019) i Malezije (Wattelez i sar., 2021; Che Hasan i sar., 2021;) gdje su oni koji žive u ruralnim sredinama imali veći nivo fizičke aktivnosti ili su pokazali bolje rezultate u motoričkim testovima od svojih vršnjaka iz urbanih sredina. Neka istraživanja pokazuju i drugačije rezultate, kao na primjer istraživanje na adolescentima Poljske (Hoffman i sar., 2011) i adolescentima Saudijske Arabije (Al-Nuaim i sar., 2012) gdje su adolescenti iz urbanih imali veći nivo fizičke aktivnosti od svojih vršnjaka iz ruralnih sredina, i istraživanje na adolescentima Meksika (Rivera-Ochoa i sar., 2020) gdje su adolescenti iz ruralnih imali veći procenat sedenternog načina života i pokazali slabije rezultate na motoričkim testovima od vršnjaka iz urbanih sredina. Razlog zbog čega u nekim istraživanjima adolescenti iz ruralnih sredina mogu biti manje fizički aktivni jeste što oni u ruralnim sredinama nemaju dovoljno svojih vršnjaka sa kojima bi se igrali, imaju manje sportskih terena i centara gdje bi mogli upražnjavati fizičku aktivnost, nemaju različite sportske klubove kao

adolescenti u urbanim sredina (Al-Nuaim i sar, 2012), takođe populacija iz ruralnih oblasti je sve više takođe i motorizovana što im omogućava bolja infrastruktura, a sve to može uticati na smanjenje kretanja (NCD Risk Factor Collaboration, 2019).

Upoređujući razlike u nivou fizičke aktivnosti u odnosu na regije, kandidat ističe da rezultati pokazuju da na ukupnom nivou fizičke aktivnosti kada je u pitanju sjeverna regija, razlike nisu postojale ni za adolescente muškog ni za adolescente ženskog pola u odnosu na tip naselja u kojem žive. Jedina razlika postojala je za fizičku aktivnost tokom časova fizičkog vaspitanja, gdje su adolescenti iz ruralnih sredina ($R=3.3\pm1.7$), bili statistički značajno aktivniji od vršnjaka iz urbanih sredina ($U=2.6\pm1.7$) sjeverne regije ($p=0.017$). Pomenuta razlika mogla je nastati budući da adolescenti iz ruralnih sredina mogu biti aktivniji na časovima fizičkog vaspitanja tokom školovanja u osnovnim školama koje pretežno u ruralnim sredinama imaju dosta zelenog prostora ispred škola i koje omogućavanju aktivnosti na otvorenom koje značajno mogu uticati na veću aktivnost djece (Rosiek, Etnier i Willoughby, 2022). Stoga je isto moglo uticati na njihovu veću aktivnost, pa su naviku učestvovanja na časovima fizičkog vaspitanja mogli zadržati i tokom školovanja u srednjim školama. Kada je u pitanju centralna regija Crne Gore, rezultati su skoro identični kao i na ukupnom uzorku ispitanika. Adolescenti muškog pola koji žive u urbanim ($U=2.6\pm0.6$) pokazali su statistički značajno manji nivo fizičke aktivnosti od svojih vršnjaka iz ruralnih oblasti (2.9 ± 0.7) ($p=0.001$). Takođe oni su bili manje fizički aktivni i tokom slobodnog vremena ($U=1.5\pm0.3$; $R=1.6\pm0.4$; $p=0.001$), tokom časova fizičkog vaspitanja ($U=3.0\pm1.7$; $R=3.7\pm1.6$; $p=0.001$), tokom malog odmora ($U=1.9\pm0.8$; $R=2.4\pm1.2$; $p=0.001$) i tokom velikog odmora ($U=1.9\pm0.8$; $R=2.3\pm1.0$; $p=0.015$). Adolescentkinje ženskog pola nisu pokazale razlike na ukupnom nivou fizičke aktivnosti, ali su one iz urbanih oblasti bile statistički značajno manje aktivne tokom slobodnog vremena od vršnjakinja iz ruralnih oblasti ($U=1.4\pm0.3$; $R=1.5\pm0.3$; $p=0.007$). Pomenute razlike, pogotovo kada su u pitanju adolescenti muškog pola mogle su nastati iz razloga što adolescenti iz urbanih sredina centralne regije i nemaju previse prostora za upražnjavanje fizičke aktivnostina otvorenom prostoru usled urbanizacije, koja je zastupljena pogotovo u centralnoj regiji. Sad druge strane adolescenti iz ruralnih oblasti imaju više prostora i mogućnosti za upražnjavanje fizičke aktivnosti na otvorenom, pa se može pretpostaviti da u svom slobodnom vremenu, na časovima fizičkog vaspitanja, a pogotovo tokom školskih odmora mogu provoditi više vremena na otvorenom prostoru, pa su sa istim navikama nastavili i tokom srednje škole. U južnoj regiji razlike u ukupnom nivou fizičke aktivnosti nisu postojale ni za adolescente muškog ni za adolescente ženskog pola. Jedina razlika pokazala se tokom večernjih časova gdje su adolescentkinje iz urbanih bile statistički značajno aktivnije od svojih vršnjakinja iz ruralnih oblasti ($U=2.8\pm2.4$; $R=2.2\pm1.3$; $p=0.006$). Nastala razlika može se opravdati pretpostavkom da adolescentkinje iz urbanih oblasti nakon svih dnevnih aktivnosti i obaveza mogu upražnjavati fizičku aktivnost u večernjim časovima u različitim fitness centrima i organizovanim fizičkim aktivnostima, u odnosu na vršnjakinje iz ruralnih oblasti kojima su fitness centri i organizovane fizičke aktivnosti ograničene zbog nedostupnosti istih.

Veoma je bitno pomenuti značaj ovog istraživanja. Ovo istraživanje predstavlja prvu nacionalnu studiju u Crnoj Gori koja procjenjuje razlike u stepenu uhranjenosti i nivou fizičke aktivnosti među adolescentima koji žive u urbanim i ruralnim područjima. Ovi podaci mogu biti izuzetno korisni za formulisane različitih strategija za državu Crnu Goru. Budući da nije bilo razlika u nutritivnom

statusu među adolescentima koji žive u urbanim i ruralnim područjima ukupnom uzorku, potrebna je strategija koja se bavi problemom prekomjerne težine i gojaznosti jednako u oba okruženja. Pogotovo bi se trebala obratiti pažnja na rješavanje problema gojaznosti adolescenata muškog pola iz urbanih sredina sjeverne regije Crne Gore koji su pokazali statistički značajno veći stepen uhranjenosti od vršnjaka iz ruralnih sredina i to u dvije posmatrane varijable, dok bi se ista pažnja trebala posvetiti adolescentima muškog pola koji žive u ruralnim oblastima južne regije Crne Gore, koji su bili statistički značajno gojazniji od vršnjaka iz urbanih oblasti. S druge strane, pošto muški adolescenti koji žive u urbanim područjima pokazuju niže nivoe fizičke aktivnosti u poređenju sa svojim vršnjacima iz ruralnih područja, posebna pažnja je potrebna za rješavanje ovog problema u urbanim područjima. Može se preporučiti da buduće urbanističko planiranje u Crnoj Gori razmatra stvaranje okruženja koja podstiču adolescente na bavljenje fizičkom aktivnošću i usvajanje zdravih stilova života, a za pomenuto bi se posebno trebala obratiti pažnja u centralnoj regiji Crne Gore. Važno je napomenuti da su rezultati ove studije pokazali da muški adolescenti koji žive u urbanim područjima imaju značajno niže nivoe fizičke aktivnosti tokom časova fizičkog vaspitanja, malih i velikih odmora. To naglašava nužnost stvaranja okruženja koja promovišu fizičku aktivnost oko škola, omogućavajući adolescentima iz urbanih oblasti da koriste školske pauze za igru i druge aktivnosti koje su ključne za zdrav rast i razvoj. Takvo okruženje bi takođe omogućilo nastavnicima fizičkog vaspitanja da vode časove na otvorenom, podstičući aktivnost dece tokom časova fizičkog vaspitanja (Rosiek i sar., 2022). Pored stvaranja okruženja koja podstiču fizičku aktivnost, potrebna je veća promocija fizičke aktivnosti među adolescentima u urbanim područjima. Podaci naše studije pokazuju da su i muški i ženski adolescenti statistički manje aktivni u slobodno vrijeme, što ukazuje na to da svoje slobodno vrijeme mogu provoditi gledajući TV, koristeći računare, telefone i slično, što je odavno globalni trend.

Međutim, ova studija ima svoja ograničenja. Na primjer, za procjenu nutritivnog statusa, mogli su se koristiti metodi koji bi mogli pružiti preciznije podatke, kao što je bioelektrična impedanca. Pored toga, studija nije istraživala prehrambene navike adolescenata, što bi moglo pružiti vrijedne podatke u vezi sa problemom prekomjerne uhranjenosti i gojaznosti. Takođe, nivo fizičke aktivnosti procijenjen je korišćenjem anketnog upitnika koji, uprkos dokazanoj validnosti i pouzdanosti, može ipak biti subjektivno popunjen i po ličnom nahodanju, potencijalno smanjujući validnost dobijenih podataka. Još jedan problem je što, u slučaju upitnika, adolescenti koji žive u ruralnim područjima i angažovani su u svakodnevnim fizičkim poslovima ne mogu prijaviti taj rad kao fizičku aktivnost zbog nesporazuma u konceptu, što može dovesti do toga da prijave manji nivo fizičke aktivnosti od onoga koji zaista upražnjavaju (Hoffmann i sar., 2011). Ipak, pomenuta ograničenja ne umanjuju značaj ove studije, koja je pružila preliminarne podatke na ovu temu u Crnoj Gori na uzorku adolescenata koji može poslužiti kao odlična polazna tačka za buduća istraživanja. Ograničenja ove studije mogla bi ponuditi preporuke za buduća istraživanja na ovoj i sličnim temama kako bi se dobili precizniji podaci. Stoga, preporuka za buduća istraživanja na ovu temu bila bi korišćenje bioelektrične impedance za procjenu nutritivnog statusa kako bi se dobili precizniji podaci, kao i da se provjere prehrambene navike ispitanika. Nivo fizičke aktivnosti mogao bi se procijeniti koristeći testove motoričkih sposobnosti kao u nekim istraživanjima (Rivera-Ochoa i sar., 2020, Liu i sar., 2022), ili upotrebom akcelorometra (uređaji koji rade na sličnom principu kao GPS i procjenjuju vrijeme provedeno u kretanju i sedentarnom ponašanju)

(Euler i sar., 2019), kako bi se dobili validniji podaci. Dodatno, preporuke za buduća istraživanja mogu uključivati mjerenje istih komponenti na uzorku odraslih, jer oni značajno utiču na način života svoje djece, koji ih često vide kao svoje primarne uzore.

2.4. Zaključci disertacije i njihovo tumačenje

Doktorand mr Erol Vrečić u ovom poglavlju ističe da je cilj ovog istraživanja bio da se procjene razlike u stepenu uhranjenosti i nivou fizičke aktivnosti među adolescentima koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore, što je činilo prvu nacionalnu studiju u Crnoj Gori na ovu temu kada je u pitanju uzorak adolescenata.

Rezultati ove studije pokazuju da nije bilo razlika u nutritivnom statusu među adolescentima oba pola koji žive u urbanim i ruralnim područjima Crne Gore kada se posmatra ukupni uzorak. Međutim posmatrajući regije, može se vidjeti da su adolescenti muškog pola sjeverne regije iz urbanih pokazali statistički značajno veći stepen uhranjenosti za varijable WHtR-a i BF-a od vršnjaka iz ruralnih sredina, dok su adolescentkinje iz ruralnih bile statistički značajno prekomjerno uhranjenije od vršnjakinja iz urbanih sredina ali samo za vrijednosti BF-a. Što se tiče centralne regije muški adolescenti nisu pokazali statistički značajne razlike niti u jednoj varijabli dok su adolescentkinje iz ruralnih pokazale statistički značajno veći stepen prekomjerne uhranjenosti i gojaznost od vršnjakinja iz urbanih oblasti, ali samo za vrijednosti BF-a. U južnoj regiji samo su muškarci iz ruralnih pokazali statistički značajno veći nivo gojaznosti od vršnjaka iz urbanih oblasti za vrijednosti WHtR-a, dok adolescentkinje ženskog pola nisu pokazale nikakve razlike. Kako razlike na ukupnom nivou nisu postojale, a kako su razlike na nivou regija varijabilne i pokazale su se ne u svim nego samo u pojedinim varijablama, može se zaključiti da je neophodno progresivno se pozabaviti problemom prekomjerne uhranjenosti i gojaznosti kako u urbanim, tako i u ruralnim područjima. Takođe, važno je napomenuti da su na ukupnom uzorku adolescenti koji žive u urbanim područjima pokazali niže nivoe fizičke aktivnosti (statistički značajno za muškarce, bez statističke značajnosti za žene) u poređenju sa svojim vršnjacima iz ruralnih područja. Gledajući po regijama, adolescenti iz centralnog dijela Crne Gore pokazali su identične razlike kao i ukupni uzorak, dok u sjevernoj i južnoj regiji nije bilo statistički značajnih razlika u ukupnom nivou fizičke aktivnosti, iako su neke razlike bile primjetne tokom različitih dijelova dana. Na osnovu ovoga možemo zaključiti da adolescenti iz gradskih područja imaju manje nivoe fizičke aktivnosti, što naglašava potrebu za strategijama koje bi promovisale više fizičke aktivnosti među urbanom populacijom adolescenata.

Na samom kraju, autor zaključuje da se u potpunosti može prihvatiti samo hipoteza $H_{2.1}$, dok se djelimično mogu prihvatiti generalna hipoteza (H_g) i hipoteze $H_{3.1}$ i $H_{4.2}$. Hipoteza H_1 (sa njenim pothipotezama $H_{1.1}$ i $H_{1.2}$) i hipoteze $H_{2.2}$, $H_{3.2}$, $H_{3.3}$, $H_{4.1}$ i $H_{4.3}$ se odbacuju.

3. Konačna ocjena disertacije

3.1. Usaglašenost sa obrazloženjem teme

Doktorska disertacija, kandidata mr Erola Vrečića, je u potpunosti usaglašena sa prethodno predstavljenim obrazloženjem teme. Dobro postavljene polazne hipoteze generalnog i alternativnog tipa, metodološki su kvalitetno provjerene, što je dovelo do toga da se ciljevi

postavljeni na početku istraživanja kvalitetno ostvare. Na osnovu prethodno navedenog, mišljenja smo, da je disertacija kandidata mr Erola Vrevića u potpunosti realizovana sa ranijim obrazloženjem teme.

3.2. Mogućnost ponovljivosti

Ovo istraživanje je nastalo na osnovama koje su postavila ranija istraživanja za koje je autor sa svog istraživačkog stajališta utvrdio da ih je potrebno nadgraditi na način da se dobiju što korisnije, odnosno aplikativnije informacije kada je aktuelni problem u pitanju. S obzirom na uzorak ispitanika, kao i primijenjena metodološka rješenja ponovljivost ovog istraživanja je teoretski i praktično izvodljiva.

3.3. Buduća istraživanja

Kako i sam autor navodi, preporuka za buduća istraživanja na ovu temu bila bi korišćenje bioelektrične impedance za procjenu nutritivnog statusa kako bi se dobili precizniji podaci, kao i da se provjere prehrambene navike ispitanika. Nivo fizičke aktivnosti mogao bi se procijeniti koristeći testove motoričkih sposobnosti kako u nekim istraživanjima (Rivera-Ochoa i sar., 2020, Liu i sar., 2022), ili upotrebom akcelerometra (uređaji koji rade na sličnom principu kao GPS i procjenjuju vrijeme provedeno u kretanju i sedentarnom ponašanju) (Euler i sar., 2019), kako bi se dobili validniji podaci. Dodatno, preporuke za buduća istraživanja mogu uključivati mjerenje istih komponenti na uzorku odraslih, jer oni značajno utiču na način života svoje djece, koji ih često vide kao svoje primarne uzore.

3.4. Ograničenja disertacije i njihov uticaj na vrijednost disertacije

Ograničenja ove studije mogu se pronaći u tome što je nivo fizičke aktivnosti procijenjen koristeći anketni upitnik koji, uprkos dokazanoj validnosti i pouzdanosti, može ipak biti subjektivno popunjen i po ličnom nahođenju. U slučaju upitnika, adolescenti koji žive u ruralnim područjima i angažovani su u svakodnevnim fizičkim poslovima mogu ne prijaviti taj rad kao fizičku aktivnost zbog nesporazuma u konceptu, što može dovesti do toga da prijave manji nivo fizičke aktivnosti od onoga koji zaista upražnjavaju (Hoffmann i sar., 2011). Ipak, pomenuta ograničenja ne umanjuju značaj ove studije, koja je pružila preliminarne podatke na ovu temu u Crnoj Gori na uzorku adolescenata koji može poslužiti kao odlična polazna tačka za buduća istraživanja.

Orginalni naučni doprinos

Doktorska disertacija kandidata mr Erola Vrevića predstavlja plod višegodišnjeg istraživanja, uzorkovanja i upoređivanja na nivou cijele Crne Gore. Kao rezultat toga, objavljeni su i određeni rezultati u načnim časopisima renomiranih naučnih baza. Sve ovo govori da je autor ovom problemu pristupio veoma pažljivo, studiozno i sistematično. Takođe, vodio je računa da se prilikom realizacije istraživanja ispunjavaju svi metodološki principi. Zbog toga, ova disertacija ispunjava sve uslove i standarde koji se zahtijevaju u ovoj oblasti. Rad predstavlja originalno naučno djelo, koje je kandidat samostalno izradio, a kojim se daje značajan doprinos naučnoj i stručnoj misli. Kandidat je pokazao visok stepen poznavanja obuhvaćene naučne problematike. Kvalitetno je definisao problem, predmet, ciljeve i hipoteze istraživanja i primjenio adekvatne

statističke metode, uz upotrebu velikog broja bibliografskih jedinica dobio je relevantne naučne zaključke.

Sve to govori da disertacija kandidata mr Erola Vrevića daje značajan naučni doprinos u ovoj naučnoj oblasti i dugoročno je aktuelna za dalja istraživanja.

Rezultati istraživanja, koje je mr Erol Vrević predstavio u disertaciji, predstavljaju originalni naučni doprinos, omogućavaju proširenje znanja i iskustva iz oblasti nutritivnog statusa djece, ukazuju na visok stepen aktuelnosti i značaja teme, kako sa teorijskog tako i sa praktičnog aspekta istraživanja.

Mišljenje i prijedlog komisije

U skladu sa naprijed navedenim, Komisija sa zadovoljstvom pozitivno ocjenjuje doktorsku disertaciju pod naslovom "RAZLIKE U STEPENU UHRANJENOSTI I NIVOU FIZIČKE AKTIVNOSTI KOD ADOLESCENATA KOJI ŽIVE U URBANIM I RURALNIM OBLASTIMA CRNE GORE", mr Erola Vrevića, i predlaže Vijeću Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje u Nikšiću da istu prihvati i predloži Senatu Univerziteta Crne Gore da imenuje Komisiju za odbranu doktorske disertacije, kao i da nakon sprovedene procedure na organima Univerziteta Crne Gore zakaže javnu odbranu.

Izdvojeno mišljenje

(popuniti ukoliko neki član komisije ima izdvojeno mišljenje)

Ime i prezime

Napomena

(popuniti po potrebi)

KOMISIJA ZA ODBRANU DOKTORSKE DISERTACIJE

Prof.dr Milovan Ljubojević - predsjednik komisije

Prof. dr Danilo Bojanić - član, mentor

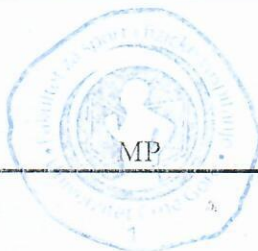
Prof.dr Rašid Hadžić – član

Prof.dr Izet Bajramović – član

Doc.dr Aldijana Nokić – član

Datum i ovjera (pečat i potpis odgovorne osobe)

U Nikšiću, 11.10.2024.

DEKAN
[Signature]

**UNIVERZITET CRNE GORE
FAKULTET ZA SPORT I FIZIČKO VASPITANJE**

UNIVERZITET CRNE GORE FAKULTET ZA SPORT I FIZIČKO VASPITANJE			
Prijavljeno: 26. 8. 2024.			
01	316/13		

**SENATU UNIVERZITETA CRNE GORE
VIJEĆU FAKULTETA ZA SPORT I FIZIČKO VASPITANJE**

Predmet: Izvještaj Komisije za ocjenu doktorske disertacije pod naslovom "Razlike u stepenu uhranjenosti i nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore", kandidata mr Erola Vrevića

Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore, br. 03-2776/4, donijetoj na sjednici održanoj 10. 07. 2024. godine, na predlog Vijeća Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje uz pribavljeno mišljenje Odbora za doktorske studije imenovana je Komisija za ocjenu doktorske disertacije pod nazivom "Razlike u stepenu uhranjenosti i nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore" kandidata mr Erola Vrevića.

Na osnovu Pravila doktorskih studija Univerziteta Crne Gore, Komisija je detaljno proučila sadržaj i naučne zaključke ove disertacije i podnosi sljedeći

**IZVJEŠTAJ
O OCJENI DOKTORSKE DISERTACIJE**

PODACI O KANDIDATU

Erol Vrević je rođen 18.01.1997. godine u Pljevljima. Svoje osnovno i srednje obrazovanje završio je takođe u Pljevljima. Osnovne studije Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje u Nikšiću upisao je 2015. godine, a završio 2018. godine sa prosječnom ocjenom B (9.42) što predstavlja najbolju prosječnu ocjenu na osnovnim studijama kada je u pitanju smjer Fizičko vaspitanje od osnivanja fakulteta. Iste godine upisuje specijalističke studije gdje stiče zvanje specijaliste Fizičke kulture na pomenutoj univerzitetskoj jedinici sa prosječnom ocjenom B (9.35). Tokom svog visokoškoloovanja svake godine dobija priznanje za najbolje postignute rezultate u tekućoj godini. Nakon završenih specijalističkih studija, upisuje magistarske studije 2019. godine koje završava 2021. godine i dobija zvanje Magistra nauka. Iste godine upisuje doktorske studije i sve svoje ispite završava u roku sa prosječnom ocjenom B (9.48) što u tom trenutku predstavlja najveću prosječnu ocjenu na doktorskim studijama od njihovog postojanja na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje. Takođe, dio rezultata iz doktorske disertacije objavljuje u vidu originalnog naučnog rada u prestižnom časopisu *BMC Public Health* (IF - 4.5) ranga Q1, koji je indeksiran u Web of Science elektronskoj bazi podataka. U novembru 2019. godine angažovan je kao saradnik u nastavi na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje u Nikšiću. Tokom četiri godine radnog iskustva na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje bio je saradnik na više predmeta: Sportska gimnastika, Karate i Boks, Džudo i Rvanje, Korektivna gimnastika, Metodika antropomotorike, Fizičko obrazovanje učiteljica, Kineziološka i antropološka analiza fitnesa, Istraživanja u sportu, Planiranje i programiranje u sportu, Teorija igre, Pravila sportskih igara, Metodika nastave fizičkog vaspitanja sa školskim časom, Fudbal - metodika i taktika, Sportski trening, Zimski sportovi. Učesnik je pet međunarodnih naučnih konferencija i trenutno ima objavljenih sedamnaest naučnih radova. U saradnji sa

Sekretarijatom za društvene djelatnosti opštine Pljevlja, 13.02.2023. godine održao je javnu tribinu na temu "Fizička aktivnost kao lijek". Takođe, povodom obilježavanja Svjetskog dana zdravlja, u saradnji sa Sekretarijatom za društvene djelatnosti opštine Pljevlja, održao je seminar pod nazivom "MI koji ćemo pokrenuti CVIJET" vaspitačicama JPU Eko Bajka u cilju poboljšanja nastave fizičkog vaspitanja kod djece predškolskog uzrasta. U 2021. godini angažovan je u Paraolimpijskom komitetu Crne Gore kao trener košarkaškog kluba u kolicima KK OSI "Paramont" Podgorica, ekipe koja je predstavljala Crnu Goru u NLB ligi i Balkanskoj ligi košarke u kolicima. Sa klubom ostvaruje njegov dotadašnji najveći uspjeh od postojanja, osvajanjem vicešampionske titule u Balkanskoj ligi. Koordinator je Fit Revolution tima koji se bavi kondicionom pripremom crnogorskih sportista i olimpijaca, i individualni je trener u fitnes centru *City Fitness* u Nikšiću. Aktivno se bavio fudbalom od 2003. do 2015. godine gdje je prošao sve mlađe selekcije FK Rudar iz Pljevalja i dvije godine nastupao za crnogorski nacionalni tim. Bavio se i borilačkim vještinama gdje je trenirao u MMA klubu "Prometej" i džudo klubu "Akademik". Trenutno se aktivno bavi planinarenjem i jahanjem.

1. PREGLED DISERTACIJE

Kandidat mr Erol Vrečić je objavio jedan naučni rad u časopisu BMC Public health indeksiranom u SCIE (Science Citation Index Expanded) indeksnoj bazi. U ovom radu je direktno koristio rezultate iz doktorske disertacije, odnosno, u navedenom radu su prezentovani strukturalni djelovi doktorske disertacije, na način, kako to predviđaju Pravila doktorskih studija Univerziteta Crne Gore.

Vrečić, E., Malović, P., Baćović, D., Bojanic, D. & Nokić, A. (2024). Differences in nutritional status and level of physical activity among adolescents living in urban and rural areas of Montenegro - national study. *BMC Public Health* (2024), 24:896. (Q1)
<https://doi.org/10.1186/s12889-024-18402-3>

Sažetak disertacije:

Stepen uhranjenosti i nivo fizičke aktivnosti su važni faktori za zdravlje adolescenata. Ovi faktori mogu varirati u zavisnosti od mjesta stanovanja. Cilj ove studije bio je procijeniti stepen uhranjenosti i nivo fizičke aktivnosti, kao i njihove razlike u odnosu na tip naselja u kojem adolescenti žive. Uzorak u ovom istraživanju činilo je 1503 adolescenata (46.3% muškaraca; 53.7% žena), sa prosječnom starošću od 15.7±0.7 godina. Stepen uhranjenosti je procijenjen korišćenjem indeksa tjelesne mase (BMI), odnosa obima struka i tjelesne visine (WHtR) i procenta tjelesnih masti (BF). Nivo fizičke aktivnosti procijenjen je korišćenjem upitnika PAQ-C. Analiza razlika u stepenu uhranjenosti adolescenata iz urbanih i ruralnih oblasti provedena je korištenjem Chi-kvadrat testa ($p \leq 0.05$), dok su razlike u fizičkoj aktivnosti ispitane t-testom za male i nezavisne uzorke ($p \leq 0.05$). Podaci pokazuju da je 14.7% adolescenata muškog pola imalo prekomjernu težinu, dok je 10.1% bilo gojazno. Među adolescentkinjama, 12% je imalo prekomjernu težinu, a 3.1% je bilo gojazno. Nisu utvrđene značajne razlike u stepenu uhranjenosti među adolescentima iz urbanih i ruralnih područja (BMI, WHtR, BF) u cjelokupnom uzorku. Međutim, u pojedinim regijama zabilježene su statistički značajne razlike za pojedinačne varijable. Adolescenti muškog pola iz ruralnih pokazali su statistički značajno veći nivo fizičke aktivnosti u odnosu na svoje vršnjake iz urbanih područja ($p=0.032$). Pokazali su takođe veći nivo fizičke aktivnosti tokom slobodnog vremena ($p=0.002$), časova fizičkog vaspitanja ($p=0.002$), malog odmora ($p=0.007$) i velikog odmora ($p=0.034$). Adolescentkinje iz ruralnih bile su statistički značajno aktivnije od vršnjakinja iz urbanih oblasti samo tokom slobodnog vremena ($p=0.020$). Posmatrajući regije, potpuno identične razlike kao na ukupnom uzorku pokazali su adolescenti iz centralne regije Crne Gore, dok u

sjevernoj i južnoj regiji statistički značajne razlike u ukupnom nivou fizičke aktivnosti nisu postojale, i ako su se razlike javile u pojedinim djelovima dana. Prema pomenutom, može se zaključiti da bi problemu prekomjerne uhranjenosti i gojaznosti trebalo posvetiti pažnju jednako i u urbanim i u ruralnim sredinama, dok bi se dodatno trebale implementirati strategije za promociju fizičke aktivnosti među adolescentima u urbanim područjima, i obratiti pažnja na dalji proces urbanizacije kako bi se stvorili poboljšani uslovi za veću fizičku aktivnost adolescenata.

2. VREDNOVANJE DISERTACIJE

2.1 Problem istraživanja

Problem ovog istraživanja jesu razlike u stepenu uhranjenosti i nivou fizičke aktivnosti među adolescentima koji žive u urbanim i ruralnim oblastima države Crne Gore. Takođe pored procjene razlika na ukupnom uzorku adolescenata, razlike će biti procjenjene i u odnosu na tri crnogorske regije.

Predmet ovog istraživanja jesu adolescenti oba pola koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore i njihov stepen uhranjenosti i nivo fizičke aktivnosti.

U nastavku je dat jedan broj istraživanja koja je kandidat mr Erol Vrečić koristio kao osnovu za postavljanje i rješavanje istraživačkog problema u svojoj disertaciji:

- Adeomi, A. A., Fatusi, A., & Klipstein-Grobusch, K. (2022). Individual and contextual factors associated with under- and over-nutrition among school-aged children and adolescents in two Nigerian states: a multi-level analysis. *Public health nutrition*, 1–13. Advance online publication. <https://doi.org/10.1017/S1368980022000258>
- Al-Nuaim, A. A., Al-Nakeeb, Y., Lyons, M., Al-Hazzaa, H. M., Nevill, A., Collins, P., & Duncan, M. J. (2012). The Prevalence of Physical Activity and Sedentary Behaviours Relative to Obesity among Adolescents from Al-Ahsa, Saudi Arabia: Rural versus Urban Variations. *Journal of nutrition and metabolism*, 2012, 417589. doi:10.1155/2012/417589
- Ashwell, M., Gunn, P., & Gibson, S. (2012). Waist-to-height ratio is a better screening tool than waist circumference and BMI for adult cardiometabolic risk factors: systematic review and meta-analysis. *Obesity Reviews*, 13, 275–286.
- Bhutta, Z. A., Norris, S. A., Roberts, M., & Singhal, A. (2023). The global challenge of childhood obesity and its consequences: what can be done? *The Lancet Global Health*, 11(8), e1172–e1173. doi:10.1016/S2214-109X(23)00284-X.
- Bull, F. C., Al-Ansari, S. S., Biddle, S., Borodulin, K., Buman, M. P., Cardon, G., ... Willumsen, J. F. (2020). World Health Organization 2020 guidelines on physical activity and sedentary behaviour. *British journal of sports medicine*, 54(24), 1451–1462. doi:10.1136/bjsports-2020-102955
- Bundy, D., Silva, N. D., Horton, A., Patton, G. C., Schultz, L., & Jamison, D. T. (2017). Child and Adolescent Health and Development: Realizing Neglected Potential. In D. Bundy (Eds.) et. al., *Child and Adolescent Health and Development*. (3rd ed.). The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank.
- Centers for Disease Control and Prevention. (15.07.2022). Overweight and obesity. Postavljeno 17.04.2024. sa Web sajta: <https://www.cdc.gov/obesity/basics/consequences.html>
- Centre of Expertise for Urban Programming (2017). Defining urban contexts. World Vision Internacional.

- Che Hasan, M. K., Abdullah, F., Firdaus, M. K. Z. H., & Jamaludin, F. I. C. (2021). Does physical activity and body weight status determine musculoskeletal health among adolescents in Malaysia? *Enfermeria Clínica*, 31, S247–S251. <https://doi.org/10.1016/j.enfcli.2020.09.010>
- Choudhary, S., Khichar, S., Dabi, D., Parakh, M., Dara, P. K., Parakh, P., ... Deopa, B. (2016). Urban Rural Comparison of Anthropometry and Menarcheal Status of Adolescent School Going Girls of Jodhpur, Rajasthan, India. *Journal of clinical and diagnostic research: JCDR*, 10(10), SC08–SC12. doi:10.7860/JCDR/2016/21882.8757
- Christiana, R. W., Bouldin, E. D., & Battista, R. A. (2021). Active living environments mediate rural and non-rural differences in physical activity, active transportation, and screen time among adolescents. *Preventive medicine reports*, 23, 101422. doi:10.1016/j.pmedr.2021.101422
- Davis, A. M., Bennett, K. J., Befort, C., & Nollen, N. (2011). Obesity and related health behaviors among urban and rural children in the United States: data from the National Health And Nutrition Examination Survey 2003-2004 and 2005-2006. *Journal of pediatric psychology*, 36(6), 669–676. doi:10.1093/jpepsy/jsq117
- Ellis, M., Pant, P.R., (2020). Global Community Child Healt. *International Jurnal of Environmental Research and Public Health*, 17, 3331. doi:10.3390/ijerph17093331
- Gurzkowska, B., Kułaga, Z., Litwin, M., Grajda, A., Świąder, A., Kułaga, K., ... Wojtyło, M. (2014). The relationship between selected socioeconomic factors and basic 63 anthropometric parameters of school-aged children and adolescents in Poland. *European journal of pediatrics*, 173(1), 45–52. doi:10.1007/s00431-013-2109-1
- Guthold, R., Stevens, G. A., Riley, L. M., & Bull, F. C. (2020). Global trends in insufficient physical activity among adolescents: a pooled analysis of 298 population-based surveys with 1·6 million participants. *The Lancet. Child & adolescent health*, 4(1), 23–35. doi:10.1016/S2352-4642(19)30323-2
- Health at a Glance: Europe 2020. (2020). *In Health at a Glance: Europe*. OECD. doi:10.1787/82129230-en
- Hoffmann, K., Bryl, W., Marcinkowski, J. T., Strażyńska, A., & Pupek-Musialik, D. (2011). Estimation of physical activity and prevalence of excessive body mass in rural and urban Polish adolescents. *Annals of agricultural and environmental medicine: AAEM*, 18(2), 398–403.
- Joens-Matre, R. R., Welk, G. J., Calabro, M. A., Russell, D. W., Nicklay, E., & Hensley, L. D. (2008). Rural-urban differences in physical activity, physical fitness, and overweight prevalence of children. *The Journal of rural health: official journal of the American Rural Health Association and the National Rural Health Care Association*, 24(1), 49–54. doi:10.1111/j.1748-0361.2008.00136.x
- Johnson, J. A., & Johnson, A. M. (2015). Urban-rural differences in childhood and adolescent obesity in the United States: a systematic review and meta-analysis. *Childhood obesity (Print)*, 11(3), 233–241. doi:10.1089/chi.2014.0085
- Liu, B., Liu, X., Wang, Q., Yan, W., & Hao, M. (2022). Nutritional status, food consumption, lifestyle, and physical fitness in rural and urban elementary school children in Northeast China. *Frontiers in Nutrition*, 9, 1044877. <https://doi.org/10.3389/fnut.2022.1044877>
- Loucaides, C. A., Chedzoy, S. M., & Bennett, N. (2004). Differences in physical activity levels between urban and rural school children in Cyprus. *Health education research*, 19(2), 138–147. doi:10.1093/her/cyg014
- Mahindru, A., Patil, P., & Agrawal, V. (2023). Role of physical activity on mental health and well-being: A review. *Cureus*, 15(1), e33475. doi:10.7759/cureus.33475
- Manyanga, T., Barnes, J. D., Chaput, J. P., Dubois, L., Katzmarzyk, P. T., Mire, E. F., ... Tremblay, M. S. (2020). Prevalence and correlates of objectively measured weight status among urban and rural

Mozambican primary schoolchildren: A cross-sectional study. *PloS one*, 15(2), e0228592. doi:10.1371/journal.pone.0228592

Kandidat je u nastavku svoje naučne aktivnosti, kroz objavljivanje prethodno pomenutog naučnog rada, znalački uzeo učešća u globalnim aktivnostima koje se sprovode za bolje razumijevanje i rješavanje datog problema.

2.2 Ciljevi i hipoteze disertacije

Generalni cilj ovog istraživanja bio je utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti i nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore.

U svrhu kvalitetnijeg ostvarenja cilja, kao i zbog što preciznije detekcije pojedinih razlika postavljeni su i sljedeći parcijalni ciljevi:

- Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore.
 - Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti kod adolescenata muškog pola koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore.
 - Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti kod adolescenata ženskog pola koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore.
- Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore.
 - Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata muškog pola koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore.
 - Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata ženskog pola koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore.
- Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore u odnosu na regiju kojoj pripadaju.
 - Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima sjeverne regije Crne Gore
 - Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima centralne regije Crne Gore
 - Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima južne regije Crne Gore
- Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore u odnosu na regiju kojoj pripadaju.
 - Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima sjeverne regije Crne Gore
 - Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima centralne regije Crne Gore
 - Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima južne regije Crne Gore.

Oslanjajući se na pregled dosadašnjih istraživanja, i u skladu sa generalnim ciljem i podciljevima formirane su hipoteze istraživanja.

Na osnovu generalnog cilja istraživanja postavljena je sljedeća generalna hipoteza:

H_g – Postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti i nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore.

Na osnovu generalne hipoteze i na osnovu prethodno postavljenih podciljeva postavljene su i sljedeće parcijalne hipoteze:

H₁- Postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore;

H_{1.1} - Adolescenti muškog pola koji žive u urbanim oblastima pokazaće statistički značajno veći stepen uhranjenosti od svojih vršnjaka koji žive u ruralnim oblastima Crne Gore;

H_{1.2} - Adolescenti ženskog pola koji žive u urbanim oblastima pokazaće statistički značajno veći stepen uhranjenosti od svojih vršnjakinja koji žive u ruralnim oblastima Crne Gore;

H₂- Postoje statistički značajne razlike u nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore;

H_{2.1} - Adolescenti muškog pola koji žive u urbanim oblastima pokazaće statistički značajno niži nivo fizičke aktivnosti od svojih vršnjaka koji žive u ruralnim oblastima Crne Gore;

H_{2.2} - Adolescenti ženskog pola koji žive u urbanim oblastima pokazaće statistički značajno niži nivo fizičke aktivnosti od svojih vršnjakinja koji žive u ruralnim oblastima Crne Gore;

H₃- Postoje statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti kod adolescenata koji žive u urbanim oblastima i ruralnim oblastima Crne Gore u odnosu na regiju kojoj pripadaju;

H_{3.1} - Adolescenti koji žive u urbanim oblastima sjeverne regije Crne Gore pokazaće statistički značajno veći stepen uhranjenosti od svojih vršnjaka koji žive u ruralnim oblastima;

H_{3.2} - Adolescenti koji žive u urbanim oblastima centralne regije Crne Gore pokazaće statistički značajno veći stepen uhranjenosti od svojih vršnjaka koji žive u ruralnim oblastima;

H_{3.3} - Adolescenti koji žive u urbanim oblastima južne regije Crne Gore pokazaće statistički značajno veći stepen uhranjenosti od svojih vršnjaka koji žive u ruralnim oblastima;

H₄- Postoje statistički značajne razlike u nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim oblastima i ruralnim oblastima Crne Gore u odnosu na regiju kojoj pripadaju;

H_{4.1} - Adolescenti koji žive u urbanim oblastima sjeverne regije Crne Gore pokazaće statistički značajno niži nivo fizičke aktivnosti od svojih vršnjaka koji žive u ruralnim oblastima;

H_{4.2} - Adolescenti koji žive u urbanim oblastima centralne regije Crne Gore pokazaće statistički značajno niži nivo fizičke aktivnosti od svojih vršnjaka koji žive u ruralnim oblastima;

H_{4.3} - Adolescenti koji žive u urbanim oblastima južne regije Crne Gore pokazaće statistički značajno niži nivo fizičke aktivnosti od svojih vršnjaka koji žive u ruralnim oblastima.

2.3 Metod rada

Prema vremenskoj usmjerenosti ovo istraživanje je transversalnog tipa. Kao tehnike istraživanja korišćene su tehnike mjerenja i anketiranja. Prije samog početka eksperimentalnog tretmana od direktora srednjih škola, čiji su učenici bili uzorak ispitivanja, dobijena je potvrda za pristup mjerenju i anketiranju. Sva mjerenja koja se u ovome istraživanju odnose na morfološke karakteristike sprovedena su u skladu sa standardima ISAK priručnika (Marfell-Jones, Olds, Stew i Carter, 2006). Testiranja su obavljena u salama za fizičko vaspitanje srednjih škola. Učenici su na početku upoznati sa značajem, ciljem i procedurom istraživanja. Prvo su popunili anketni upitnik, a nakon toga pristupili procesu mjerenja. Prije početka popunjavanja anketnog upitnika jasno je objašnjen način popunjavanja istog, dok je u toku anketiranja sa svakim učenikom bio jedan od mjerilaca kako bi podaci bili što objektivniji i validniji. Prilikom mjerenja antropometrijskih karakteristika učenici su bili bosi i nosili su laganu odjeću (Nurton i Olds, 1996). Testiranje je obavljeno u jutarnjim časovima od strane iskusnih mjerilaca - saradnika u nastavi na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje iz Nikšića čime se postigla veća vjerovatnoća relevantnijih i preciznijih podataka. Mjerioci su takođe bili upoznati sa procedurom testiranja i načinom unosa podataka u mjerne liste koje su bile obezbjeđene za svakog učenika ponaosob.

Tip naselja definisan je tako što su učenici u modifikovanom anketnom upitniku unijeli naziv mjesta u kojem žive. Na osnovu mjesta stanovanja, a uz pomoć prostorno urbanističkog planskog rješenja svake opštine u kojoj je testiranje obavljano učenici su podijeljeni prema urbanim i ruralnim područjima. Prostorno urbanističko plansko rješenje preuzeto je iz svake opštine iz sekretarijata za uređivanje prostora. Takođe, prema podacima Monstata (2011) ruralnim oblastima teritorije Crne Gore smatraju se seoske sredine, ali i gradska naselja koja imaju manje od 10 000 stanovnika. Stoga svi ispitanici u ovom istraživanju koji su živjeli u opštinama koje su imale manje od 10 000 stanovnika, svrstani su kao uzorak iz ruralnih oblasti.

Uzorak ispitnika

Uzorak ovog istraživanja činili su učenici prvih i drugih razreda srednjih škola koji žive u urbanim i ruralnim oblastima na teritoriji Crne Gore. Broj škola i uzorak ispitnika koji ih pohađaju u ovoj studiji definisan je na osnovu podataka Školske statistike (Školska statistika, 2022). U ovom istraživanju ukupno je tretirano 1550 ispitanika. Kriterijumi za uključivanje uzorka ispitanika u ovoj studiji bili su: 1. Da učenici koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore pohađaju prvi razred srednje škole; 2. Da učenici koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore pohađaju drugi razred srednje škole; 3. Da učenici pristupe u oba eksperimentalna tretmana i mjerenju morfoloških karakteristika i anketnom upitniku do kraja 4. Da učenici samovoljno donesu odluku da žele da učestvuju u istraživanju. Svaki učenik je mogao u bilo kojem trenutku da odustane od procesa testiranja. Na osnovu navedenih kriterijuma, od ukupno 1550 izmjerenih ispitanika njih 47 je isključeno iz studije zbog nepotpuno popunjenog upitnika ili neizmjerenih morfoloških karakteristika. Stoga je ova studija u konačnom obuhvatila 1503 adolescenta uzrasta 15.7 ± 0.7 (Tabela 1). Kako je u školskoj 2021/22 godini prvi i drugi razred srednjih škola u Crnoj Gori pohađalo 13 328 učenika (Školska statistika, 2022), u ovom istraživanju uključeno je 11.3% učenika od ukupnog njihovog broja. Ukupni uzorak ispitanika podijeljen je u šest subuzoraka:

- Prvi subuzorak - 199 učenika muškog pola prvih i drugih razreda srednjih škola sjeverne regije
- Drugi subuzorak - 221 učenik ženskog pola prvih i drugih razreda srednjih škola sjeverne regije
- Treći subuzorak - 321 učenik muškog pola prvih i drugih razreda srednjih škola centralne regije

- Četvrti subuzorak - 399 učenika ženskog pola prvih i drugih razreda srednjih škola centralne regije
- Peti subuzorak - 176 učenika muškog pola prvih i drugih razreda srednjih škola južne regije
- Šesti subuzorak - 187 učenika ženskog pola prvih i drugih razreda srednjih škola južne regije

Kada su u pitanju škole, prema zvaničnim podacima (Školska statistika, 2022) u 2021/22 godini u Crnoj Gori postoji 51 srednja škola, od čega njih 19 u sjevernoj regiji, 21 u centralnoj regiji i 14 u južnoj regiji. U ovoj studiji uključeno je 27 (53%) srednjih škola iz sve tri regije iz 14 crnogorskih gradova:

-Sjeverna regija: Pljevlja, Žabljak, Bijelo Polje, Berane, Rožaje i Kolašin (8 škola);

-Centralna regija: Podgorica, Nikšić, Danilovgrad, Tuzi (13 škola);

-Južna regija: Bar, Tivat, Kotor, Herceg Novi (6)

Prilikom odabira škola i uzorka ispitanika, svaka škola, kao i svaki adolescent je imao jednaku šansu da uđe u uzorak kako bi se dobila što objektivnija slika o stepenu uhranjenosti i nivou fizičke aktivnosti adolescenata iz cijele Crne Gore.

Uzorak varijabli

Za procjenu nivoa uhranjenosti izmjerene sljedeće morfološke karakteristike:

- Tjelesna visina (BH);
- Tjelesna težina (BW);
- Obim struka (WC);
- Subskapularni kožni nabor (SSF);
- Kožni nabor tricepsa (TSF).

Na osnovu prethodno navedenih zmjerenih morfoloških karakteristika, izračunati su sljedeći antropometrijski indeksi na osnovu kojih se procijenio stepen uhranjenosti ispitanika:

- Indeks tjelesne mase - percentilne vrijednosti (engl. Body Mass Index – BMI);
- Odnos obima struka i tjelesne visine (WHtR).
- Procenat masti u organizmu (BF%)

Za procjenu nivoa fizičke aktivnosti korišten je standardizovani međunarodni upitnik o fizičkoj aktivnosti za djecu i adolescente PAQ-C upitnik. Ovaj instrument procjenjuje samoprijavu adolescenta o nivou fizičke aktivnosti koje upražnjava u različitim okruženjima i djelovima dana. Validnost i relijabilnost ovog upitnika potvrđeni su u mnogim istraživanjima (Voss, Dean, Gardner, Duncobe i Harris, 2017).

Metode obrade podataka

Podaci dobijeni ovim istraživanjem obrađeni su deskriptivnim i inferencijalnim statističkim procedurama.

U okviru deskriptivne statistike za svaku numeričku varijablu prikazane su : srednja vrijednost (Mean), standardna devijacija (Std. Dev.), minimalna vrijednost (Minimum), maksimalna vrijednost (Maximum).

Za procjenu razlika u stepenu uhranjenosti adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore korišćen je χ^2 (*Chi-kvadrat*) test, sa statističkom značajnošću $p \leq 0.05$.

Za procjenu razlika u nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore koristiće se t-test za male i nezavisne uzorke, sa statističkom značajnošću $p \leq 0.05$.

Obrada podataka i primjena statističkih postupaka u ovom istraživanju izvršena je u programskom paketu SPSS, verzija 23.0.

2.4 Rezultati disertacije i njihovo tumačenje

Analizirajući dobijene rezultate, kandidat mr Erol Vrečić ističe da ne postoje razlike u odnosu na mjesto stanovanja kada je u pitanju stepen uhranjenosti adolescenata oba pola. Međutim kada se pogledaju razlike u odnosu na regije, stvar je malo drugačija. Kada su u pitanju adolescenti muškog pola u sjevernoj regiji prema vrijednostima WHtR-a ($p=0.031$) i vrijednostima BF ($p=0.035$) adolescenti iz urbanih sredina bili su statistički značajno prekomjerno uhranjeniji i gojazniji od svojih vršnjaka iz ruralnih sredina. Za adolescentkinje iz sjeverne regije pokazalo se da su one iz ruralnih oblasti prema vrijednostima BF bile statistički značajno prekomjerno uhranjenije ($p=0.001$). Prema rezultatima iz centralne regije Crne Gore za stepen uhranjenosti pokazalo se da razlike kod adolescenata muškog pola nisu postojale niti za jednu varijablu, dok je kod adolescentkinja ženskog pola razlika postojala samo kod varijable BF ($p=0.030$) gdje su adolescentkinje iz ruralnih oblasti bile statistički značajno prekomjerno uhranjenije i gojaznije. U južnoj regiji samo su muškarci iz ruralnih bili statistički značajno gojazniji od svojih vršnjaka iz urbanih sredina ($p=0.004$) za vrijednosti WHtR-a dok u drugim varijablama nisu pronađene razlike. Za adolescentkinje ženskog pola nisu pronađene razlike niti u jednoj varijabli. Kada je u pitanju nivo fizičke aktivnosti pokazalo se da su adolescenti muškog pola iz urbanih statistički značajno manje aktivni od svojih vršnjaka iz ruralnih sredina ($p=0.032$). Pored ukupnog nivoa fizičke aktivnosti oni su bili manje fizički aktivni i tokom slobodnog vremena ($p=0.002$), časova fizičkog vaspitanja ($p=0.002$), malog odmora ($p=0.007$) i velikog odmora ($p=0.034$). Kod adolescentkinja nije pronađena razlika u ukupnom nivou, osim što su adolescentkinje iz urbanih imale statistički značajno manji nivo fizičke aktivnosti tokom slobodnog vremena od vršnjakinja iz ruralnih oblasti ($p=0.020$). Posmatrajući regije, u sjevernoj regiji nisu postojale statistički značajne razlike niti kod adolescenata muškog niti ženskog pola, osim što su adolescenti muškog pola iz urbanih sredina bili statistički značajno manje aktivni na časovima fizičkog vaspitanja od vršnjaka iz ruralnih sredina ($p=0.017$). U centralnoj regiji je situacija bila drugačija, budući da su adolescenti iz urbanih bili statistički značajno manje aktivni od vršnjaka iz ruralnih sredina ($p=0.001$). Pored ukupnog nivoa fizičke aktivnosti oni su bili statistički značajno manje aktivni i tokom slobodnog vremena ($p=0.001$), časova fizičkog vaspitanja ($p=0.002$), malog odmora ($p=0.001$) i velikog odmora ($p=0.015$). Adolescentkinje nisu pokazale razlike u ukupnom nivou fizičke aktivnosti, ali su one iz urbanih imale manji nivo fizičke aktivnosti tokom slobodnog vremena od vršnjakinja iz ruralnih sredina ($p=0.007$). U južnoj regiji nisu postojale razlike na ukupnom nivou fizičke aktivnosti ni za adolescente ženskog ni muškog pola, osim što su adolescentkinje iz urbanih oblasti bile statistički značajno fizički aktivnije tokom večernjih sati od vršnjakinja iz ruralnih oblasti ($p=0.006$).

Kandidat dalje ističe da se, posmatrajući opšte stanje stepena uhranjenosti adolescenata u Crnoj Gori, može primijetiti da je na osnovu BMI vrijednosti, 14.7% muških adolescenata klasifikovano kao prekomjerno

uhranjeno i 10.1% kao gojazno, dok je 12% ženskih adolescenata kategorisano kao prekomjerno uhranjeno i 3.1% kao gojazno. Prema WHtR vrijednostima, 14.9% muških adolescenata i 11% ženskih adolescenata je klasifikovano kao gojazno. U pogledu vrijednosti BF, 10.2% muških adolescenata je identifikovano kao prekomjerno uhranjeno i 14.4% kao gojazno, dok je 8.9% ženskih adolescenata klasifikovano kao prekomjerno uhranjeno a 6.4% gojazno. Upoređujući procenat prekomjerno uhranjenih i gojaznih adolescenata u ovoj studiji, koji iznosi 24.8% za muškarce i 15.1% za žene na osnovu BMI vrijednosti, sa istraživanjem koje je sproveo Vasiljević (2018), gdje je 15.2% muških adolescenata i 9.7% ženskih adolescenata u Crnoj Gori bilo prekomjerno uhranjeno ili gojazno, evidentno je da su se rezultati crnogorskih adolescenata pogoršali u poređenju sa 2018. godinom. S druge strane, upoređujući ove rezultate sa studijom koja je uključivala petnaestogodišnje adolescente iz 35 evropskih zemalja (Health at a Glance: Europe 2020, 2020), gdje je u prosjeku, 23% muških adolescenata i 15% ženskih adolescenata klasifikovano kao prekomjerno uhranjeno ili gojazno, može se primijetiti da adolescenti iz Crne Gore imaju blago više vrijednosti u poređenju sa svojim vršnjacima u Evropi. Prema istoj studiji, ako se uzmu u obzir zemlje iz okruženja, gdje su muški (M) i ženski (Ž) adolescenti u Sjevernoj Makedoniji (M=34%, Ž=17%), Srbiji (M=28%, Ž=15%), Albaniji (M=28%, Ž=10%), Sloveniji (M=26%, Ž=16%) i Rumuniji (M=27%, Ž=15%) bili prekomjerno uhranjeno ili gojazno, može se zaključiti da je prevalenca prekomjerne uhranjenosti i gojaznosti među muškim adolescentima u Crnoj Gori niža u poređenju sa susjednim zemljama, dok je približno ista za ženske adolescente, izuzev Albanije gdje je 10% ženskih adolescenata bilo prekomjerno uhranjeno ili gojazno u poređenju sa 15% u Crnoj Gori. Ono što što kandidat posebno ističe, pored prekomjerne uhranjenosti i gojaznosti, jeste da je čak 17.4% adolescenata muškog pola prema vrijednostima BF bilo pothranjeno (sjeverna regija = 17.6%; centralna regija= 17.1%; južna regija = 17.6%). Ovo je važno budući da je optimalan procenat masti veoma važan za normalan rast i razvoj adolescenata i neophodan za brojne životne funkcije, i da nedostatak masti kao primarnog izvora energije može biti štetan za brojne životne funkcije (Sudi i sar., 2004).

Posmatrajući razlike u stepenu uhranjenosti u odnosu na tip naselja u kojem adolescenti žive, kako je u početku diskusije i navedeno, razlike na ukupnom uzorku nisu postojale. Međutim kada su regije u pitanju nailazimo na drugačije rezultate. U sjevernoj regiji Crne Gore, prema vrijednostima WHtR-a 23.6% adolescenata iz urbanih je bilo statistički značajno gojaznije od 11.1% adolescenata iz ruralnih sredina ($p=0.031$). Prema vrijednostima BF pokazalo se da su adolescenti iz ruralnih ($R=25\%$) bili statistički značajno pothranjeniji u odnosu na vršnjake iz urbanih sredina (13.4%), dok su adolescenti iz urbanih sredina bili statistički značajno prekomjerno uhranjeniji i gojazniji ($U=10.2\%$; 22.8%, retrospektivno) u odnosu na vršnjake iz ruralnih sredina ($R=6.9\%$; 9.7%, retrospektivno). Kod rezultata adolescenata ženskog pola pokazalo se da su prema vrijednostima BF adolescentkinje iz ruralnih oblasti njih 17.2% bile statistički značajno prekomjerno uhranjenije od 3.1% vršnjakinja iz urbanih oblasti. U varijablama BMI-a i WHtR-a nisu postojale statistički značajne razlike. Ove se razlike mogu objasniti pretpostavkom da su adolescenti muškog pola koji žive u ruralnim oblastima aktivniji u svakodnevnim životnim poslovima i aktivnostima koje su karakteristične za ruralne sredine (zemljoradnja, stočarstvo, svakodnevni kućni poslovi) pa su stoga mogli pokazati manju prekomjernu uhranjenost i gojaznost od vršnjaka iz urbanih sredina. U prilog tome govori i podatak da su adolescenti iz ruralnih zaista i pokazali veći nivo fizičke aktivnosti od svojih vršnjaka iz urbanih sredina, ali ta razlika ipak nije bila statistički značajna već samo numerička. Kada su u pitanju adolescentkinje ženskog pola, razlike su se pokazale samo za varijablu BF, dok su razlike u ostalim varijablama izostale. Kada se posmatraju rezultati centralne regije Crne Gore, statistički značajne razlike u stepenu uhranjenosti adolescenata muškog pola nisu pronađene niti u jednoj varijabli, dok su adolescenti ženskog pola iz urbanih sredina bili statistički značajno manje prekomjerno uhranjene i gojazne ($U=9.6\%$;

5%, retrospektivno) od svojih vršnjakinja iz ruralnih sredina ($R=11.3\%$; 9.3% , retrospektivno) ($p=0.030$) i to samo za vrijednosti BF kao što je bio i slučaj u sjevernoj regiji. Rezultati južne regije nam pokazuju da su prema vrijednostima WHtR-a muškarci iz urbanih sredina njih 11.6% bili statistički značajno manje gojazni od 29.1% svojih vršnjaka iz ruralnih oblasti ($p=0.004$). U ostalim varijablama se nisu pokazale statistički značajne razlike, ali se pomenute razlike mogu objasniti pretpostavkom da ruralne sredine u južnoj regiji Crne Gore jesu pretežno turistička mjesta i da u tim sredinama fizički poslovi poput zemljoranje, stočarstva i slično gdje bi adolescenti mogli upražnjavati fizičku aktivnost koja bi uticala pozitivno na njihov stepen uhranjenosti i nisu zastupljeni. Takođe južna regija Crne Gore značajno je razvijenija od sjevera države, pa se može pretpostaviti da adolescenti iz ruralnih sredina približno jednako žive kao i adolescenti iz urbanih sredina, a usled pretpostavljanog manjka fizičke aktivnosti koji se i pokazao numerički ali ne i statistički značajno u ovom istraživanju u određenim djelovima dana, moglo se doći do pomenutih razlika. Adolescentkinje ženskog pola nisu pokazale razlike u stepenu uhranjenosti niti za jednu posmatranu varijablu.

Ako se vratimo na razlike u stepenu uhranjenosti na cjelokupnom uzorku, koje kako je prethodno pomenuto nisu postojale niti za jednu varijablu, posmatranjem dosadašnjih istraživanja može se vidjeti da su iste rezultate pokazali adolescenti iz SAD (Ogden i sar., 2018), Kosova (Tishukaj i sar., 2017) i Saudijske Arabije (Al-Nuaim i sar., 2012). U poređenju sa rezultatima ove studije, nekoliko drugih istraživanja su izvijestila da su adolescenti koji žive u urbanim područjima statistički značajno više gojazni u poređenju sa svojim vršnjacima u ruralnim područjima, kao što su adolescenti u Kini (Liu, Liu, Wang, Yan, & Hao, 2022; Zhu i sar., 2019), Indiji (Mohan i sar., 2019), Maleziji (Che Hasan i sar., 2021), Austriji (Wirnitzer i sar., 2021) i drugim zemljama. Neki razlozi zašto adolescenti u urbanim sredinama mogu biti više gojazni jeste taj što mogu više vremena provoditi ispred televizora, računara i telefona (Zhu i sar., 2019), imati veći nivo sedentarnog načina života i konzumiraju veće količine masti u ishrani (Mohan i sar., 2019), među ostalim faktorima. Sa druge strane, neka istraživanja su pokazala da su adolescenti koji žive u ruralnim područjima Meksika (Rivera-Ochoa i sar., 2020) i Poljske (Hoffman i sar., 2011) bili gojazni u poređenju sa svojim vršnjacima iz urbanih područja. Mogući razlozi za veći stepen uhranjenosti među adolescentima iz ruralnih sredina mogu biti konzumiranje visoko kalorične hrane, podjednak pristup telefonima, računarima i televizorima kao i njihovi vršnjaci iz urbanih sredina, niže nivoe zdravstvenog obrazovanja (Davis i sar., 2011) i slično.

Rezultati nivoa fizičke aktivnosti u ovom istraživanju pokazuju da su adolescenti muškog pola imali srednju ocjenu fizičke aktivnosti 2.6 ± 0.7 , a adolescentkinje ženskog pola 2.2 ± 0.6 . Ako se ovi rezultati uporede sa adolescentima iz SAD (Joens-Matre i sar., 2008) gdje su adolescenti muškog pola imali ocjenu fizičke aktivnosti oko 3.2 ± 0.7 , a adolescentkinje ženskog pola 3.1 ± 0.7 , može se vidjeti da su adolescenti iz Crne Gore imali manji nivo fizičke aktivnosti u odnosu na svoje vršnjake iz SAD. Sa druge strane adolescenti muškog pola iz Crne Gore su imali prilično jednake vrijednosti fizičke aktivnosti u poređenju sa vršnjacima iz Kine (Wang i sar., 2016) koja je iznosila 2.7 ± 0.7 , dok su adolescentkinje imale manje vrijednosti u odnosu na vršnjakinje čija je vrijednost fizičke aktivnosti iznosila 2.6 ± 0.7 .

Kandidat ističe da, ukoliko se pogledaju razlike u odnosu na tip naselja, može se vidjeti da su adolescenti muškog pola koji žive u ruralnim oblastima Crne Gore (2.7 ± 0.7) imali statistički značajno veći nivo fizičke aktivnosti od svojih vršnjaka koji žive u ruralnim oblastima (2.6 ± 0.6) ($p=0.032$). Takođe, adolescenti iz ruralnih oblasti imali su veći nivo fizičke aktivnosti od vršnjaka iz urbanih oblasti i tokom svog slobodnog vremena ($p=0.002$), časova fizičkog vaspitanja ($p=0.002$), malog odmora (0.007) i velikog odmora (0.034). Adolescentkinje koje žive u ruralnim oblastima pokazale su veći nivo fizičke aktivnosti (2.3 ± 0.5) od svojih vršnjakinja iz urbanih oblasti (2.2 ± 0.6), ali bez statistički značajne razlike ($p=0.202$). Adolescentkinje iz ruralnih sredina imale su statistički značajno veći nivo fizičke aktivnosti samo za vrijeme svog slobodnog

vremena ($p=0.020$). Neki od razloga zbog čega su adolescenti iz urbanih sredina pokazali manji nivo fizičke aktivnosti može biti to što imaju veću gustinu naseljenosti i manje prostora za bavljenje neformalnim sportskim igarama, dostupnija su im prevozna sredstva što smanjuje njihovo kretanje (Hoffmann i sar., 2011), internet im je dostupniji i kvalitetniji od vršnjaka iz ruralnih oblasti (Euler i sar., 2019) i slično. Sa druge strane adolescenti iz ruralnih sredina mogli su pokazati veći nivo fizičke aktivnosti jer upražnjavaju istu kroz svoje svakodnevne fizičke poslove, koji su posebno zastupljeni kod muške populacije što se posebno pokazalo kod adolescenata muškog pola u ovom straživanju, a i više vremena provode na otvorenom prostoru (Loucaides, Chedzoy, & Bennett, 2004). Slične rezultate ovom istraživanju pokazali su adolescenti iz Kine (Liu i sar., 2022) SAD-a (Euler i sar., 2019) i Malezije (Wattelez i sar., 2021; Che Hasan i sar., 2021;) gdje su oni koji žive u ruralnim sredinama imali veći nivo fizičke aktivnosti ili su pokazali bolje rezultate u motoričkim testovima od svojih vršnjaka iz urbanih sredina. Neka istraživanja pokazuju i drugačije rezultate, kao na primjer istraživanje na adolescentima Poljske (Hoffman i sar., 2011) i adolescentima Saudijske Arabije (Al-Nuaim i sar., 2012) gdje su adolescenti iz urbanih imali veći nivo fizičke aktivnosti od svojih vršnjaka iz ruralnih sredina, i istraživanje na adolescentima Meksika (Rivera-Ochoa i sar., 2020) gdje su adolescenti iz ruralnih imali veći procenat sedenternog načina života i pokazali slabije rezultate na motoričkim testovima od vršnjaka iz urbanih sredina. Razlog zbog čega u nekim istraživanjima adolescenti iz ruralnih sredina mogu biti manje fizički aktivni jeste što oni u ruralnim sredinama nemaju dovoljno svojih vršnjaka sa kojima bi se igrali, imaju manje sportskih terena i centara gdje bi mogli upražnjavati fizičku aktivnost, nemaju različite sportske klubove kao adolescenti u urbanim sredinama (Al-Nuaim i sar., 2012), takođe populacija iz ruralnih oblasti je sve više takođe i motorizovana što im omogućava bolja infrastruktura, a sve to može uticati na smanjenje kretanja (NCD Risk Factor Collaboration, 2019).

Upoređujući razlike u nivou fizičke aktivnosti u odnosu na regije, kandidat ističe da rezultati pokazuju da na ukupnom nivou fizičke aktivnosti kada je u pitanju sjeverna regija, razlike nisu postojale ni za adolescente muškog ni za adolescente ženskog pola u odnosu na tip naselja u kojem žive. Jedina razlika postojala je za fizičku aktivnost tokom časova fizičkog vaspitanja, gdje su adolescenti iz ruralnih sredina ($R=3.3\pm1.7$), bili statistički značajno aktivniji od vršnjaka iz urbanih sredina ($U=2.6\pm1.7$) sjeverne regije ($p=0.017$). Pomenuta razlika mogla je nastati budući da adolescenti iz ruralnih sredina mogu biti aktivniji na časovima fizičkog vaspitanja tokom školovanja u osnovnim školama koje pretežno u ruralnim sredinama imaju dosta zelenog prostora ispred škola i koje omogućavanju aktivnosti na otvorenom koje značajno mogu uticati na veću aktivnost djece (Rosiek, Etnier i Willoughby, 2022). Stoga je isto moglo uticati na njihovu veću aktivnost, pa su naviku učestvovanja na časovima fizičkog vaspitanja mogli zadržati i tokom školovanja u srednjim školama. Kada je u pitanju centralna regija Crne Gore, rezultati su skoro identični kao i na ukupnom uzorku ispitanika. Adolescenti muškog pola koji žive u urbanim ($U=2.6\pm0.6$) pokazali su statistički značajno manji nivo fizičke aktivnosti od svojih vršnjaka iz ruralnih oblasti (2.9 ± 0.7) ($p=0.001$). Takođe oni su bili manje fizički aktivni i tokom slobodnog vremena ($U=1.5\pm0.3$; $R=1.6\pm0.4$; $p=0.001$), tokom časova fizičkog vaspitanja ($U=3.0\pm1.7$; $R=3.7\pm1.6$; $p=0.001$), tokom malog odmora ($U=1.9\pm0.8$; $R=2.4\pm1.2$; $p=0.001$) i tokom velikog odmora ($U=1.9\pm0.8$; $R=2.3\pm1.0$; $p=0.015$). Adolescentkinje ženskog pola nisu pokazale razlike na ukupnom nivou fizičke aktivnosti, ali su one iz urbanih oblasti bile statistički značajno manje aktivne tokom slobodnog vremena od vršnjakinja iz ruralnih oblasti ($U=1.4\pm0.3$; $R=1.5\pm0.3$; $p=0.007$). Pomenute razlike, pogotovo kada su u pitanju adolescenti muškog pola mogle su nastati iz razloga što adolescenti iz urbanih sredina centralne regije i nemaju previse prostora za upražnjavanje fizičke aktivnostina otvorenom prostoru usled urbanizacije, koja je zastupljena pogotovo u centralnoj regiji. Sad druge strane adolescenti iz ruralnih oblasti imaju više prostora i mogućnosti za upražnjavanje fizičke aktivnosti na otvorenom, pa se može pretpostaviti da u svom slobodnom vremenu, na časovima fizičkog vaspitanja, a pogotovo tokom

školskih odmora mogu provoditi više vremena na otvorenom prostoru, pa su sa istim navikama nastavili i tokom srednje škole. U južnoj regiji razlike u ukupnom nivou fizičke aktivnosti nisu postojale ni za adolescente muškog ni za adolescente ženskog pola. Jedina razlika pokazala se tokom večernjih časova gdje su adolescentkinje iz urbanih bile statistički značajno aktivnije od svojih vršnjakinja iz ruralnih oblasti ($U=2.8\pm 2.4$; $R=2.2\pm 1.3$; $p=0.006$). Nastala razlika može se opravdati pretpostavkom da adolescentkinje iz urbanih oblasti nakon svih dnevnih aktivnosti i obaveza mogu upražnjavati fizičku aktivnost u večernjim časovima u različitim fitnes centrima i organizovanim fizičkim aktivnostima, u odnosu na vršnjakinje iz ruralnih oblasti kojima su fitnes centri i organizovane fizičke aktivnosti ograničene zbog nedostupnosti istih.

Veoma je bitno pomenuti značaj ovog istraživanja. Ovo istraživanje predstavlja prvu nacionalnu studiju u Crnoj Gori koja procjenjuje razlike u stepenu uhranjenosti i nivou fizičke aktivnosti među adolescentima koji žive u urbanim i ruralnim područjima. Ovi podaci mogu biti izuzetno korisni za formulisanje različitih strategija za državu Crnu Goru. Budući da nije bilo razlika u nutritivnom statusu među adolescentima koji žive u urbanim i ruralnim područjima ukupnom uzorku, potrebna je strategija koja se bavi problemom prekomjerne težine i gojaznosti jednako u oba okruženja. Pogotovo bi se trebala obratiti pažnja na rješavanje problema gojaznosti adolescenata muškog pola iz urbanih sredina sjeverne regije Crne Gore koji su pokazali statistički značajno veći stepen uhranjenosti od vršnjaka iz ruralnih sredina i to u dvije posmatrane varijable, dok bi se ista pažnja trebala posvetiti adolescentima muškog pola koji žive u ruralnim oblastima južne regije Crne Gore, koji su bili statistički značajno gojazniji od vršnjaka iz urbanih oblasti. S druge strane, pošto muški adolescenti koji žive u urbanim područjima pokazuju niže nivoe fizičke aktivnosti u poređenju sa svojim vršnjacima iz ruralnih područja, posebna pažnja je potrebna za rješavanje ovog problema u urbanim područjima. Može se preporučiti da buduće urbanističko planiranje u Crnoj Gori razmatra stvaranje okruženja koja podstiču adolescente na bavljenje fizičkom aktivnošću i usvajanje zdravih stilova života, a za pomenuto bi se posebno trebala obratiti pažnja u centralnoj regiji Crne Gore. Važno je napomenuti da su rezultati ove studije pokazali da muški adolescenti koji žive u urbanim područjima imaju značajno niže nivoe fizičke aktivnosti tokom časova fizičkog vaspitanja, malih i velikih odmora. To naglašava nužnost stvaranja okruženja koja promovišu fizičku aktivnost oko škola, omogućavajući adolescentima iz urbanih oblasti da koriste školske pauze za igru i druge aktivnosti koje su ključne za zdrav rast i razvoj. Takvo okruženje bi takođe omogućilo nastavnicima fizičkog vaspitanja da vode časove na otvorenom, podstičući aktivnost dece tokom časova fizičkog vaspitanja (Rosiek i sar., 2022). Pored stvaranja okruženja koja podstiču fizičku aktivnost, potrebna je veća promocija fizičke aktivnosti među adolescentima u urbanim područjima. Podaci naše studije pokazuju da su i muški i ženski adolescenti statistički manje aktivni u slobodno vrijeme, što ukazuje na to da svoje slobodno vrijeme mogu provoditi gledajući TV, koristeći računare, telefone i slično, što je odavno globalni trend.

Međutim, ova studija ima svoja ograničenja. Na primjer, za procjenu nutritivnog statusa, mogli su se koristiti metodi koji bi mogli pružiti preciznije podatke, kao što je bioelektrična impedanca. Pored toga, studija nije istraživala prehrambene navike adolescenata, što bi moglo pružiti vrijedne podatke u vezi sa problemom prekomjerne uhranjenosti i gojaznosti. Takođe, nivo fizičke aktivnosti procijenjen je korišćenjem anketnog upitnika koji, uprkos dokazanoj validnosti i pouzdanosti, može ipak biti subjektivno popunjen i po ličnom nahođenju, potencijalno smanjujući validnost dobijenih podataka. Još jedan problem je što, u slučaju upitnika, adolescenti koji žive u ruralnim područjima i angažovani su u svakodnevnom fizičkim poslovima ne mogu prijaviti taj rad kao fizičku aktivnost zbog nesporazuma u konceptu, što može dovesti do toga da prijave manji nivo fizičke aktivnosti od onoga koji zaista upražnjavaju (Hoffmann i sar., 2011). Ipak, pomenuta ograničenja ne umanjuju značaj ove studije, koja je pružila preliminarne podatke na ovu temu u Crnoj Gori na uzorku

adolescenata koji može poslužiti kao odlična polazna tačka za buduća istraživanja. Ograničenja ove studije mogla bi ponuditi preporuke za buduća istraživanja na ovoj i sličnim temama kako bi se dobili precizniji podaci. Stoga, preporuka za buduća istraživanja na ovu temu bila bi korišćenje bioelektrične impedance za procjenu nutritivnog statusa kako bi se dobili precizniji podaci, kao i da se provjere prehrambene navike ispitanika. Nivo fizičke aktivnosti mogao bi se procijeniti koristeći testove motoričkih sposobnosti kao u nekim istraživanjima (Rivera-Ochoa i sar., 2020, Liu i sar., 2022), ili upotrebom akcelerometra (uređaji koji rade na sličnom principu kao GPS i procjenjuju vrijeme provedeno u kretanju i sedentarnom ponašanju) (Euler i sar., 2019), kako bi se dobili validniji podaci. Dodatno, preporuke za buduća istraživanja mogu uključivati mjerenje istih komponenti na uzorku odraslih, jer oni značajno utiču na način života svoje djece, koji ih često vide kao svoje primarne uzore.

2.5 Zaključci

Kandidat mr Erol Vrećić u ovom poglavlju ističe da je cilj ovog istraživanja bio da se procjene razlike u stepenu uhranjenosti i nivou fizičke aktivnosti među adolescentima koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore, što je činilo prvu nacionalnu studiju u Crnoj Gori na ovu temu kada je u pitanju uzorak adolescenata.

Rezultati ove studije pokazuju da nije bilo razlika u nutritivnom statusu među adolescentima oba pola koji žive u urbanim i ruralnim područjima Crne Gore kada se posmatra ukupni uzorak. Međutim posmatrajući regije, može se vidjeti da su adolescenti muškog pola sjeverne regije iz urbanih pokazali statistički značajno veći stepen uhranjenosti za varijable WHtR-a i BF-a od vršnjaka iz ruralnih sredina, dok su adolescentkinje iz ruralnih bile statistički značajno prekomjerno uhranjenije od vršnjakinja iz urbanih sredina ali samo za vrijednosti BF-a. Što se tiče centralne regije muški adolescenti nisu pokazali statistički značajne razlike niti u jednoj varijabli dok su adolescentkinje iz ruralnih pokazale statistički značajno veći stepen prekomjerne uhranjenosti i gojaznost od vršnjakinja iz urbanih oblasti, ali samo za vrijednosti BF-a. U južnoj regiji samo su muškarci iz ruralnih pokazali statistički značajno veći nivo gojaznosti od vršnjaka iz urbanih oblasti za vrijednosti WHtR-a, dok adolescentkinje ženskog pola nisu pokazale nikakve razlike. Kako razlike na ukupnom nivou nisu postojale, a kako su razlike na nivou regija varijabilne i pokazale su se ne u svim nego samo u pojedinim varijablama, može se zaključiti da je neophodno progresivno se pozabaviti problemom prekomjerne uhranjenosti i gojaznosti kako u urbanim, tako i u ruralnim područjima. Takođe, važno je napomenuti da su na ukupnom uzorku adolescenti koji žive u urbanim područjima pokazali niže nivoe fizičke aktivnosti (statistički značajno za muškarce, bez statističke značajnosti za žene) u poređenju sa svojim vršnjacima iz ruralnih područja. Gledajući po regijama, adolescenti iz centralnog dijela Crne Gore pokazali su identične razlike kao i ukupni uzorak, dok u sjevernoj i južnoj regiji nije bilo statistički značajnih razlika u ukupnom nivou fizičke aktivnosti, iako su neke razlike bile primjetne tokom različitih dijelova dana. Na osnovu ovoga možemo zaključiti da adolescenti iz gradskih područja imaju manje nivoe fizičke aktivnosti, što naglašava potrebu za strategijama koje bi promovisale više fizičke aktivnosti među urbanom populacijom adolescenata.

Na samom kraju, autor zaključuje da se u potpunosti može prihvatiti samo hipoteza $H_{2.1}$, dok se djelimično mogu prihvatiti generalna hipoteza (H_g) i hipoteze $H_{3.1}$ i $H_{4.2}$. Hipoteza H_1 (sa njenim pothipotezama $H_{1.1}$ i $H_{1.2}$) i hipoteze $H_{2.2}$, $H_{3.2}$, $H_{3.3}$, $H_{4.1}$ i $H_{4.3}$ se odbacuju.

3. KONAČNA OCJENA DISERTACIJE

3.1 Usaglašenost sa obrazloženjem teme

Doktorska disertacija, kandidata mr Erola Vrevića, je u potpunosti usaglašena sa prethodno predstavljenim obrazloženjem teme. Dobro postavljene polazne hipoteze generalnog i alternativnog tipa, metodološki su kvalitetno provjerene, što je dovelo do toga da se ciljevi postavljeni na početku istraživanja kvalitetno ostvare. Na osnovu prethodno navedenog, mišljenja smo, da je disertacija kandidata mr Erola Vrevića u potpunosti realizovana sa ranijim obrazloženjem teme.

3.2 Mogućnost ponovljivosti

Ovo istraživanje je nastalo na osnovama koje su postavila ranija istraživanja za koje je autor sa svog istraživačkog stajališta utvrdio da ih je potrebno nadgraditi na način da se dobiju što korisnije, odnosno aplikativnije informacije kada je aktuelni problem u pitanju. S obzirom na uzorak ispitanika, kao i primijenjena metodološka rješenja ponovljivost ovog istraživanja je teoretski i praktično izvodljiva.

3.3 Buduća istraživanja

Kako i sam autor navodi, preporuka za buduća istraživanja na ovu temu bila bi korišćenje bioelektrične impedance za procjenu nutritivnog statusa kako bi se dobili precizniji podaci, kao i da se provjere prehrambene navike ispitanika. Nivo fizičke aktivnosti mogao bi se procijeniti koristeći testove motoričkih sposobnosti kako u nekim istraživanjima (Rivera-Ochoa i sar., 2020, Liu i sar., 2022), ili upotrebom akcelerometra (uređaji koji rade na sličnom principu kao GPS i procjenjuju vrijeme provedeno u kretanju i sedentarnom ponašanju) (Euler i sar., 2019), kako bi se dobili validniji podaci. Dodatno, preporuke za buduća istraživanja mogu uključivati mjerenje istih komponenti na uzorku odraslih, jer oni značajno utiču na način života svoje djece, koji ih često vide kao svoje primarne uzore.

3.4 Ograničenja disertacije i njihov uticaj na vrijednost disertacije

Ograničenja ove studije mogu se pronaći u tome što je nivo fizičke aktivnosti procijenjen koristeći anketni upitnik koji, uprkos dokazanoj validnosti i pouzdanosti, može ipak biti subjektivno popunjen i po ličnom nahođenju. U slučaju upitnika, adolescenti koji žive u ruralnim područjima i angažovani su u svakodnevnim fizičkim poslovima mogu ne prijaviti taj rad kao fizičku aktivnost zbog nesporazuma u konceptu, što može dovesti do toga da prijave manji nivo fizičke aktivnosti od onoga koji zaista upražnjavaju (Hoffmann i sar., 2011). Ipak, pomenuta ograničenja ne umanjuju značaj ove studije, koja je pružila preliminarne podatke na ovu temu u Crnoj Gori na uzorku adolescenata koji može poslužiti kao odlična polazna tačka za buduća istraživanja.

4. MIŠLJENJE I PREDLOG KOMISIJE

Doktorska disertacija kandidata mr Erola Vrevića predstavlja plod višegodišnjeg istraživanja, uzorkovanja i upoređivanja na nivou cijele Crne Gore. Kao rezultat toga, objavljeni su i određeni rezultati u načnim časopisima renomiranih naučnih baza. Sve ovo govori da je autor ovom problemu pristupio veoma pažljivo, studiozno i sistematično. Takođe, vodio je računa da se prilikom realizacije istraživanja ispunjavaju svi metodološki principi. Zbog toga, ova disertacija ispunjava sve uslove i standarde koji se zahtijevaju u ovoj oblasti. Rad predstavlja originalno naučno djelo, koje je kandidat samostalno izradio, a kojim se daje značajan doprinos naučnoj i stručnoj misli. Kandidat je pokazao visok stepen poznavanja obuhvaćene naučne problematike. Kvalitetno je definisao problem, predmet, ciljeve i hipoteze istraživanja i primjenio adekvatne statističke metode, uz upotrebu velikog broja bibliografskih jedinica dobio je relevantne naučne zaključke. Sve to govori da disertacija kandidata mr Erola Vrevića daje značajan naučni doprinos u ovoj naučnoj oblasti i dugoročno je aktuelna za dalja istraživanja.

Rezultati istraživanja, koje je mr Erol Vreović predstavio u disertaciji, predstavljaju originalni naučni doprinos, omogućavaju proširenje znanja i iskustva iz oblasti nutritivnog statusa djece, ukazuju na visok stepen aktuelnosti i značaja teme, kako sa teorijskog tako i sa praktičnog aspekta istraživanja.

U skladu sa naprijed navedenim, Komisija sa zadovoljstvom pozitivno ocjenjuje doktorsku disertaciju pod naslovom "RAZLIKE U STEPENU UHRANJENOSTI I NIVOU FIZIČKE AKTIVNOSTI KOD ADOLESCENATA KOJI ŽIVE U URBANIM I RURALNIM OBLASTIMA CRNE GORE", mr Erola Vrevića, i predlaže Vijeću Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje u Nikšiću da istu prihvati i predloži Senatu Univerziteta Crne Gore da imenuje Komisiju za odbranu doktorske disertacije, kao i da nakon sprovedene procedure na organima Univerziteta Crne Gore zakaže javnu odbranu.

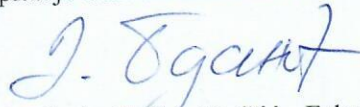
U Nikšiću, 16. 07. 2024. godine.

ČLANOVI KOMISIJE:

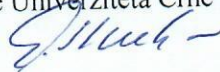
1. Prof. dr Milovan Ljubojević, Fakultet za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore, predsjednik

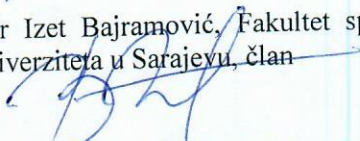
2. Prof. dr Danilo Bojanić, Fakultet za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore, mentor, član

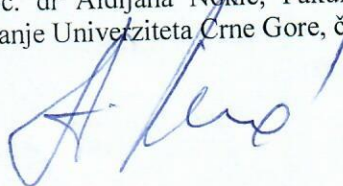
3. Prof. dr Rašid Hadžić, Fakultet za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore, član

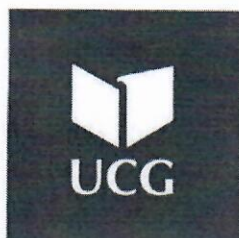

4. Prof. dr Izet Bajramović, Fakultet sporta i tjelesnog odgoja Univerziteta u Sarajevu, član

5. Doc. dr Aldijana Nokić, Fakultet za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore, član

Univerzitet Crne Gore

adresa / address_Cetinjska br. 2
81000 Podgorica, Crna Gora
telefon / phone_00382 20 414 255
fax_00382 20 414 230
mail_rektorat@ucg.ac.me
web_www.ucg.ac.me

University of Montenegro

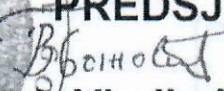
Broj / Ref 03-1313
Datum / Date 04.07.2022

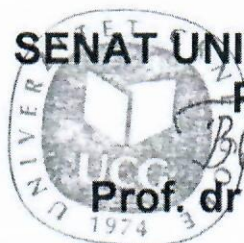
7.7.2022			
Прихваћено:	Број	Прилог	Вриједност
	1059		

Na osnovu člana 72 stav 2 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list Crne Gore“ br 44/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17, 55/18, 3/19, 17/19, 47/19, 72/19 i 74/20 i 104/21) i člana 32 stav 1 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore, Senat Univerziteta Crne Gore, na sjednici održanoj 4.7.2022. godine, donio je

ODLUKU O IZBORU U ZVANJE

Dr MILOVAN LJUBOJEVIĆ bira se u akademsko zvanje vanredni profesor Univerziteta Crne Gore iz oblasti Sportske nauke na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore, na period od pet godina.

SENAT UNIVERZITETA CRNE GORE
PREDSJEDNIK

Prof. dr Vladimir Božović, rektor

IME I PREZIME: Milovan (Milomir) Ljubojević

Rođen sam 13.02.1981. godine u Pljevljima. Osnovnu školu i gimnaziju završio sam u Danilovgradu. Filozofski fakultet u Nikšiću – odsjek za fizičku kulturu završio sam 2005. godine, kao student generacije. Na fakultetu sporta i fizičkog vaspitanja Univerziteta u Beogradu završio sam magistarske studije i 2011. godine sam odbranio magistarsku tezu pod naslovom »Efekti nastavnog predmeta – Sport za sportiste (košarka) na morfološke karakteristike i motoričke sposobnosti učenika VIII razreda osnovne škole“. Na istom fakultetu sam 2014. godine odbranio doktorsku disertaciju pod naslovom „Obrazovni efekti izbornih sportova u nastavi fizičkog vaspitanja“.

Bavio sam se uspješno karateom i fudbalom. Bio sam prvotimac FK Iskra iz Danilovgrada. Odmah po završetku studija počinjem da radim kao profesor u gimnaziji „Petar I Petrović Njegoš“ u Danilovgradu. Iste godine sam angažovan kao kondicioni trener seniorske ekipe KK Danilovgrad (prva liga). Poslije jedne sezone, postajem kondicioni trener u ŽKK Budućnost iz Podgorice, koja osvaja prvenstvo i kup Crne Gore, i uspješno učestvuje u Jadranskoj ligi i evropskom takmičenju - FIBA kup. Nakon tri uspješne sezone prelazim u KK Podgorica, u kojem sam brinuo o fizičkoj pripremi i pravilnom razvoju mladih talentovanih igrača iz Crne Gore.

Kao kondicioni trener, dugogodišnji sam član stručnih štabova košarkaških selekcija Crne Gore, i to:

- član stručnog štaba ženske mlade reprezentacije Crne Gore koja je osvojila zlatnu medalju 2007. godine na Evropskom B prvenstvu u Litvaniji.
- član stručnog štaba juniorske reprezentacije Crne Gore sa kojom sam osvojio bronzanu medalju na Evropskom B prvenstvu u Izrealu 2010. godine.
- član stručnog štaba košarkaške seniorske B reprezentacije Crne Gore koja je osvojila prestižni turnir „Četiri nacije“ u Kini (2014. godine).
- član stručnog štaba mlade košarkaške reprezentacije U20 na Evropskom prvenstvu 2017. godine u Grčkoj, 2018. godine u Njemačkoj, 2019. godine u Izraelu.

Od 2017. godine do danas sam član stručnog štaba seniorske muške košarkaške reprezentacije Crne Gore, sa kojom sam učestvovao:

- na Evropskom prvenstvu 2017. godine;

- u kvalifikacijama za Svjetsko prvenstvo (2017-2019);
- na Svjetskom prvenstvu u Kini 2019. godine;
- u kvalifikacijama za Evropsko prvenstvo 2020. godine;
- na Evropskom prvenstvu 2022. godine;
- u kvalifikacijama za svjetsko prvenstvo 2021-2023. godine
- na Svjetskom prvenstvu na Filipinima, 2023. godine;
- u kvalifikacijama za evropsko prvenstvo 2024. godine (i danas).
-

Svoj radni angažman na Univerzitetu Crne Gore započeo sam 2015. godine, kao saradnik na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje u Nikšiću, gdje sam bio angažovan na predmetima: Istorija fizičke kulture, Plesovi, Teorijske osnove fizičke kulture, Ritmička gimnastika, Plivanje i vaterpolo 2, Teorijske osnove tjelesnog i zdravstvenog obrazovanja, Košarka – taktika, Taktika i strategija izabranog sporta – košarka.

U zvanje docenta na Univerzitetu Crne Gore izabran sam 08. juna 2017. godine za oblast Sportske nauke - Košarka i Fizičko vaspitanje na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje i na nematičnim fakultetima.

U zvanje vanrednog profesora izabran sam 2022. godine, za predmete Košarka – tehnika i metodika, Košarka – taktika, Selekcija u sportu, Teorija i pravila sportskih igara, Teorija, metodika i pravila izabranog sporta – košarka (treneri). Takođe sam angažovan na predmetima: Taktika i strategija izabranog sporta – košarka (treneri), Trenažni proces i trenažna praksa pionira u izabranom sportu – košarka (treneri), Trenažni proces i trenažna praksa kadeta u izabranom sportu – košarka (treneri), Trenažni proces i trenažna praksa omladinaca u izabranom sportu – košarka (treneri), Trenažni procesi seniora u izabranom sportu – košarka (treneri), Fizičko vaspitanje sa vježbama (Obrazovanje učitelja na albanskom jeziku), Metodika fizičkog vaspitanja 1 i 2 (Obrazovanje učitelja).

Od 2017.godine do kraja studijske 2020/21 godine sam obavljao funkciju šefa studijskih programa na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje. Bio sam član radne grupe za izradu Strategije razvoja Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje 2019-2024, član radnog tima za izradu Standarda i indikatora za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta/samoevaluacije na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje, član komisije za reakreditaciju studijskih programa Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje u toku studijske 2021/22. Takođe sam član komisije za kvalitet na Fakultetu za sport i

fizičko vaspitanje. Bio sam glavni i odgovorni urednik Monografije Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje „Naših prvih deset godina“. Pod mojim mentorstvom odbranjen je veliki broj završnih i specijalističkih radova, kako na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje tako i na Filozofskom fakultetu - na studijskom programu za Obrazovanje učitelja. Takođe sam bio član komisija za ocjenu i/ili odbranu magistarskih radova i doktorskih disertacija. Od 2015. godine sam selektor studentske ekipe Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje koja je osvojila Studentsko prvenstvo 2016, 2017. godine, kao i prestižni međunarodni turnir u Dubrovniku 2017. i 2019. godine.

Tokom 2021. godine bio sam koordinator za Crnu Goru u okviru međunarodnog projekta pod nazivom „Delphy (consensus) Study informing a Professional Framework for Primary PETE“. Učestvovao sam u projektu „Integracija ključnih kompetencija u obrazovni sistem Crne Gore, IKCES.ME – Integration of key competences into the education system of Montenegro“ tokom 2020/2021 godine.

U sklopu Erasmus + projekta boravio sam u Letoniji i bio gostujući predavač u studijskoj 2018/19. godini, na Latvian Academy of Sport Education. Tokom studijske 2020/21 godine bio sam predavač po pozivu u okviru International Teaching Week, na Palacky University Olomouc u Češkoj. Tokom dva semestra studijske 2023/24 proveo sam na studijskom boravku na univerzitetu Foro Italico u Rimu. U 2020. godini bio sam recenzent za časopis Exercise and Quality of Life Journal koji se kvalifikuje kao vodeći nacionalni časopis (M51). Studijske 2018/19. godine po pozivu Fakulteta sporta i fizičkog vaspitanja Univerziteta u Novom Sadu, izabran sam za člana Počasnog odbora Međunarodne naučne konferencije „Exercise and Quality of life-from Healthy Childhood to Active Aging“, i učestvovao sam u uredništvu izdanja zbornika radova u okviru posebnog broja časopisa u WOS-u.

Kontinuitet u istraživačkom radu rezultirao je, u proteklom periodu, većim brojem objavljenih radova u međunarodnim časopisima koji se nalaze u međunarodnim bazama podataka (Web of Science) i imaju redovnu međunarodnu distribuciju. Redovan sam učesnik na domaćim i međunarodnim naučnim konferencijama gdje imam priliku da prikažem rezultate svog istraživačkog rada. Govorim engleski, a služim se i ruskim i italijanskim jezikom. Oženjen sam i živim u Podgorici.

PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJE

- 2005-2006. - Gimnazija „Petar I Petrović Njegoš“ u Danilovgradu , nastavnik –fizičkog vaspitanja (pripravnik)
- 2006-2008. - ŽKK Budućnost (Podgorica) – kondicioni trener
- 2008-2011. - KK Podgorica (Podgorica) – kondicioni trener
- 2013-2015. - KK Budućnost (Podgorica) – kondicioni trener
- 2012-2015.- Gimnazija „Petar I Petrović Njegoš“ u Danilovgradu, nastavnik fizičkog vaspitanja
- 2016 - danas - ŽKK Budućnost (Podgorica)
- 2015 – 2017.– Fakultet za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore – saradnik u nastavi.
- 2017 – 2022 - Fakultet za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore – docent
- 2022 – danas - Fakultet za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore – vanredni profesor

Bibliografija:

Radovi na SCI i SCIE

2023.

Bojanic, D., Ljubojevic, M., Gontarev, S., Georgiev, G. & Velickovska, L.A.. First body fat reference curves for Macedonian children and adolescents: the MAKFIT study. *Nutricion Hospitalaria*, 2023. [Nutrición Hospitalaria 04873 / http://dx.doi.org/10.20960/nh.04873](https://doi.org/10.20960/nh.04873)

Bojanić, D., Ljubojević, M. Malović, P., Nokić, A., Vujović, M. Morphological Characteristics and Motor Abilities Differences: First and Second Montenegrin League Female Volleyball Players. *Int. J. Morphol.*, 41(1):181-187, 2023.

Ljubojević, M., Bojanić, D., Nokić, A. Malović, P & Baćović, D. Anthropometric Characteristics and Body Composition of Elite Youth Male Basketball Players – Participants of Junior Euroleague. *Int. J. Morphol.*, 41(3):798-803, 2023

Malovic, P., Vrevic, E., Bacovic, D., Bojanic, D. & Ljubojevic, M. The Relationship between Certain Parental/Household Socio-Economic Characteristics and Female Adolescent Obesity in Montenegro. *Children*, 10(5), 820. 2023

2022.

Bacovic, D., Malovic, P., Vrevic, E., Bojanic, D. & Ljubojevic, M. Nutritional status of younger primary school children in urban and rural areas of Montenegro in relation to sex and age during COVID-19 pandemic: A National Study. *Int. J. Morphol.*, 40(5):1289-1293, 2022.

Krivokapić, D., Ljubojević, M., & Bojanić, D. The influence of European diplomats in Montenegro on the Development of sport at the end of the XIX century until the beginning of the First world war. *Sport Science and health*. Vol 12, Issue 1, 48 – 57, 2022.

Ljubojevic, M., Bojanic, D., Bjelica, D., Vasiljevic, I. & Vukotić, M. (2020). Differences in Anthropometrics Characteristics Between Two Elite Female Basketball National Teams – Participants at Eurobasket 2019 in Latvia and Serbia. *International Journal of morphology*, 4(38), 857-862. [SCIE: IF= 0.369] ISSN:0717-950. http://www.intjmorphol.com/wp-content/uploads/2020/06/art_08_384.pdf

Ljubojevic, M., Bojanic, D., Krivokapic, D., Nokić, A. & Djukanović, N. (2020). Differences in Anthropometrics Characteristics and body composition between two elite youth male basketball national teams- participants at U 18 European championship 2019. *International Journal of morphology*, 38(6), 1528-1534. [SCIE:IF=0.369]ISSN:0717950. [intjmorphol.com/wp-content/uploads/2020/10/art_2_386.pdf](http://www.intjmorphol.com/wp-content/uploads/2020/10/art_2_386.pdf)

Bojanic, D., **Ljubojevic, M.**, Krivokapic, D. & Bjelica, D. (2020). Morphological Characteristics and Body Composition of Elite Volleyball Players: Three Montenegrin Clubs With Most Trophies Participating in European Competitions. *International Journal of morphology*, 4(38), 903-908. [SCIE: IF= 0.369] ISSN:0717-950. http://www.intjmorphol.com/wp-content/uploads/2020/06/art_16_384.pdf

Bojanic, D., **Ljubojevic, M.**, Krivokapic, D. & Gontarev, S. (2020). Waist Circumference, Waist-to-Hip Ratio and Waist-to-Height Ratio Reference Percentiles for Abdominal Obesity Among Macedonian Adolescents. *Nutricion Hospitalaria*, 37(4), 786-793. [SCIE:IF=0.888] <file:///C:/Users/hp/Downloads/MA-03006-03.pdf>

Radovi na ESCI, SCOPUS

Roklicer, R., Atanasov, D., Sadri, F., Jahic, Dz., Bojanic, D., **Ljubojevic, M.**, Trivic, T. & Drid, P. (2020). Somatotype of male and female judokas according to weight categories. *Biomedical Human Kinetics*, 12(1), 17–24. DOI: <https://doi.org/10.2478/bhk-2020-0005>[ESCI]

Bojanic, D., **Ljubojević, M.**, Krivokapić, D., Nokić, A. & Tabakovic, M. (2020). Differences in morphological characteristics and body composition between of two elite volleyball players in Montenegro. *Journal of Physical Education and Sport*, 20 (3), 181: 1301 – 1306. [SCOPUS] <https://efsupit.ro/images/stories/mai2020/Art%20181.pdf>

Ljubojevic, M., Bojanic, D., Krivokapic, D., & Nokić, A. (2020). Differences in Anthropometrics Characteristics and body composition between two elite female basketball clubs – champions of Slovenia and champions of Montenegro. *Sport Mont*, 18(3):45-49. [SCOPUS] <https://scielo.conicyt.cl/pdf/ijmorphol/v38n6/0717-9502-ijmorphol-38-06-1528.pdf>

Univerzitet Crne Gore
adresa / address_Cetinjska br. 2
81000 Podgorica, Crna Gora
telefon / phone_00382 20 414 255
fax_00382 20 414 230
mail_rektorat@ucg.ac.me
web_www.ucg.ac.me
University of Montenegro

Broj / Ref 03-1318
Datum / Date 04.07.2022

1.7.2022			
Получено	Бр.	Потпис	Знаједност
	1060		

Na osnovu člana 72 stav 2 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list Crne Gore“ br 44/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17, 55/18, 3/19, 17/19, 47/19, 72/19 i 74/20 i 104/21) i člana 32 stav 1 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore, Senat Univerziteta Crne Gore, na sjednici održanoj 4.7.2022. godine, donio je

ODLUKU O IZBORU U ZVANJE

Dr DANILO BOJANIĆ bira se u akademsko zvanje **vanredni profesor Univerziteta Crne Gore** iz oblasti **Sportske nauke** na **Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore**, na period od pet godina.

**SENAT UNIVERZITETA CRNE GORE
PREDSJEDNIK**

B6211060
Prof. dr Vladimir Božović, rektor

BIOGRAFIJA DANILO BOJANIĆ

Zovem se Danilo (Novice) Bojanić i državljanin sam Crne Gore, sa stalnim prebivalištem u Nikšiću. Rođen sam 05. novembra 1985. godine u Nikšiću. Osnovnu školu a potom i Gimnaziju „Stojan Cerović” završio sam u rodnom gradu.

Na Filozofskom fakultetu (Odsjek za fizičku kulturu) diplomirao sam 06. jula 2008. godine, kao jedan od najboljih studenata generacije. Postdiplomske magistarske studije završio sam na Fakultetu za tjelesni odgoj i sport Univerziteta u Tuzli 2011.godine.

Na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje - Univerziteta Crne Gore, 01. juna 2016. godine uspješno sam odbranio doktorsku disertaciju pod naslovom “ **Relacije i uticaj bazično-motoričkog potencijala na situaciono motoričke sposobnosti odbojkašica**“, i time stekao zvanje doktora nauka iz oblasti fizičke kulture.

Bio sam dugogodišnji član FK „Sutjeska” iz Nikšića, gdje sam postizao zapažene rezultate, osvajač sam srebrne medalje kupa Srbije i Crne Gore. Dugi niz godina bio sam uspješan član karate kluba „Onogošt” iz Nikšića. Živim u Nikšiću, zaposlen sam na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje, oženjen.

PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJA

Kao nastavnik (pripravnik) fizičkog vaspitanja bio sam radno angažovan u Osnovnoj školi „Olga Golović” u Nikšiću 2008/2009. godine. U septembru 2011. godine dobio sam status zaposlenog na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore, kao saradnik u nastavi na grupi predmeta na osnovnom i specijalističkom akademskom studijskom programu Fizička kultura: Sportska gimnastika, Borilački sportovi, Rukomet tehnika i metodika, Rukomet – taktika, Odbojka tehnika i metodika, Odbojka taktika; Osnove skijanja; Metodika fizičkog vaspitanja sa školskim časom. Učestvovao sam kao jedan od predavača na seminaru za nastavnike fizičkog vaspitanja koji je organizovan 2015/2016. godine od strane Zavoda za školstvo Crne Gore.

U zvanje docenta na Univerzitetu Crne Gore izabran sam 04. maja 2017. godine za oblast Sportske nauke - Odbojka i fizičko vaspitanje na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje i na nematičnim fakultetima (Bilten br. 394, godina 2017, Podgorica 23. februar 2017, str. 10–16, odluka br. 03-1208). U toku 2015/16. godine bio sam učesnik međunarodnog projekta između

Crne Gore i Makedonije pod nazivom “Uticaj privrženosti državnoj reprezentaciji na nacionalni identitet u Crnoj Gori i Makedoniji” i projekta COVINVEST (uloga studenata u borbi protiv COVID-19). Takođe tokom 2020/2021. godine učestvovao sam u međunarodnom projektu pod nazivom” Delphy (consensus) Study informing a Professional Framework for Primary PETE.

Od 2017. do 2021. godine obavljao sam funkciju prodekana za nastavu na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje. Učestvovao sam kao član radne grupe nastavnika za izradu Strategije razvoja Univerziteta Crne Gore za period 2019-2024, bio predsjednik radnog tima za izradu Standarda i indikatora za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta/samoevaluacije na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje – UCG. Predsjednik radne grupe za pisanje Strategije razvoja Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje-UCG 2019/2024. Član komisije za reakreditaciju studijskih programa Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje u toku studijske 2021/22. U toku obavljanja funkcije prodekana za nastavu bio sam predsjednik komisije za magistarske studije i predsjednik komisije za kvalitet na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje. Pod mojim mentorstvom odbranjeno je više specijalističkih diplomskih radova, bio sam član komisija za ocjenu i/ili odbranu magistarskih radova i doktorskih disertacija.

U sklopu Erasmus + projekta boravio sam u Letoniji i bio gostujući predavač u studijskoj 2018/19. godini, na Latvian Academy of Sport Education, dok sam studijske 2020/21. bio predavač po pozivu u okviru International Teaching Week, na Palacky University Olomouc u Češkoj. Po pozivu sam 2021. godine bio recenzent za časopis Journal de Pediatria koji je indeksiran u Web of Science (SCIE bazi Q2), dok sam tokom 2022.godine bio recenzent za časopis Nutricion Hospitalaria, koji je indeksiran u Web of Science kategoriji (SCIE baza Q3). Tokom 2018/19.godine po pozivu Fakulteta sporta i fizičkog vaspitanja Univerziteta u Novom Sadu, izabran sam za člana Naučnog odbora Međunarodne naučne konferencije “Exercise and Quality of life-from Helthy Childhood to Active Aging, i učestvovao sam u uredništvu izdanja zbornika radova u okviru posebnog broja časopisa u WOS-u.

Aktivno se bavim istraživačkim radom, i objavio sam više radova u međunarodnim časopisima koji se nalaze u međunarodnim bazama podataka (Web of Science) i imaju redovnu međunarodnu distribuciju. Takođe, redovno posjećujem nacionalne i međunarodne naučne konferencije na kojima prezentujem najnovije pronalaskes iz oblasti svog interesovanja. Aktivno se služim engleskim jezikom. Odlično rukujem računarom, a pored operativnog programa

Windows, služim se i sljedećim programima: MS Office - Word, Excel, PowerPoint, zatim SPSS, Corel Draw, Internet Explorer, Outlook Express i E-banking.

BIBLIOGRAFIJA DANILO BOJANIĆ

1. **Bojanic, D.**, Ljubojević, M., Malović, P., Nokić, A. & Vujović, M. (2022). Morphological Characteristics and Motor Abilities Differences: First and Second Montenegrin League Female Volleyball Players. *International journal of Morphology*, (IN PRESS)
2. **Bojanić, D.**, Ljubojević, M., Krivokapić, D., Nokić, A. & Mekić, A. (2022). Differences in morphological characteristics between female volleyball teams of Montenegro and Kosovo. *Kinesiologia Slovenica*, 28(2), 34-45. ISSN 1318-2269.
https://www.kinsi.si/mma/03_Bojanic_Final.pdf/2022080815351510/
3. Baćović, D., Malović, P., Vrević, E., **Bojanic, D.** & Ljubojević, M. (2022). Nutritional status of younger primary school children in urban and rural areas of Montenegro in relation to sex and age during COVID-19 pandemic: A National Study. *International journal of Morphology*, 40(5):1289-1293. http://www.intjmorphol.com/wp-content/uploads/2022/10/Art_20_405.pdf
4. **Bojanic, D.**, Ljubojevic, M., Krivokapic, D. & Bjelica, D. (2020). Morphological Characteristics and Body Composition of Elite Volleyball Players: Three Montenegrin Clubs With Most Trophies Participating in European Competitions. *International Journal of Morphology*, 4(38), 903-908. [SCIE: IF= 0.369] ISSN:0717-950. http://www.intjmorphol.com/wp-content/uploads/2020/06/art_16_384.pdf
5. **Bojanic, D.**, Ljubojevic, M., Krivokapic, D. & Gontarev, S. (2020). Waist Circumference, Waist-to-Hip Ratio and Waist-to-Height Ratio Reference Percentiles for Abdominal Obesity Among Macedonian Adolescents. *Nutricion Hospitalaria*, 37(4), 786-793. [SCIE: IF=0.888 <file:///C:/Users/hp/Downloads/MA-03006-03.pdf>
6. Ljubojevic, M., **Bojanic, D.**, Bjelica, D., Vasiljevic, I. & Vukotić, M. (2020). Differences in Anthropometrics Characteristics Between Two Elite Female Basketball National Teams – Participants at Eurobasket 2019 in Latvia and Serbia. *International Journal of Morphology*, 4(38), 857-862. [SCIE: IF= 0.369] ISSN:0717-950. http://www.intjmorphol.com/wp-content/uploads/2020/06/art_08_384.pdf
7. Ljubojevic, M., **Bojanic, D.**, Krivokapic, D., Nokić, A. & Djukanović, N. (2020). Differences in Anthropometrics Characteristics and body composition between two elite youth male basketball national teams- participants at U 18 European championship 2019. *International Journal of Morphology*, 38(6), 1528-1534. [SCIE: IF=0.369] ISSN:0717950. [intjmorphol.com/wp-content/uploads/2020/10/art_2_386.pdf](http://www.intjmorphol.com/wp-content/uploads/2020/10/art_2_386.pdf)
8. Drapsin, M., **Bojanic, D.**, Ljubojevic, M., Sadri, F., Jaksic, D., Trivic, T., & Drid, P. (2020). Somatotype Profile of Male and Female Montenegrin Judokas. *International Journal of*

Morphology,5(38),1244-1249.[SCIE:IF=0.369]

http://www.intjmorphol.com/wpcontent/uploads/2020/07/art_14_385.pdf

9. Roklicer, R., Atanasov, D., Sadri, F., Jahic, Dz., **Bojanic, D.**, Ljubojevic, M., Trivic, T. & Drid, P. (2020). Somatotype of male and female judokas according to weight categories. *Biomedical Human Kinetics*, 12(1), 17–24. DOI: <https://doi.org/10.2478/bhk-2020-0005>[ESCI]
10. **Bojanic, D.**, Ljubojević, M., Krivokapić, D., Nokić, A. & Tabakovic, M. (2020). Differences in morphological characteristics and body composition between of two elite volleyball players in Montenegro. *Journal of Physical Education and Sport*, 20 (3), 181: 1301 – 1306. [SCOPUS] <https://efsupit.ro/images/stories/mai2020/Art%20181.pdf>
11. Ljubojevic, M., **Bojanic, D.**, Krivokapic, D., & Nokić, A. (2020). Differences in Anthropometrics Characteristics and body composition between two elite female basketball clubs – champions of Slovenia and champions of Montenegro. *Sport Mont*, 18(3):45-49.[SCOPUS] <https://scielo.conicyt.cl/pdf/ijmorphol/v38n6/0717-9502-ijmorphol-38-06-1528.pdf>
12. Milašinović, R., **Bojanić, D.**, Čvorović, A., & Kukić, F. (2019). Age and Gender Differences in Nutritional Status of School Children According to WHO, CDC and IOTF References: A Statewide Study from Montenegro. *Sport Mont*, 17(1), 15-21. [SCOPUS] http://www.sportmont.ucg.ac.me/clanci/SM_February_2019_MilasinoVIC_15-21.pdf
13. Krivokapić, D., Ljubojević, M. & **Bojanić, D.** (2022). The influence of European diplomats in Montenegro on the Development of sport at the end of the XIX century until the beginning of the First world war. *Sports Science and Health*, 12(1), 48-57. ISSN 2232-8211. (SCOPUS)

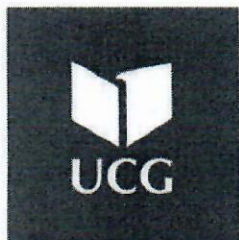
Radovi na naučnim konferencijama, učešća na izložbama, i slično

1. **Bojanić, D.**, Ljubojević, M., Malović, P., Vukotić, M. & Vujović, M. (2022). Morphological Characteristics and Motor Abilities Differences: First and Second Montenegrin League Female Volleyball Players. XXI International Scientific Conference entitled: „International Conference of Sport Science, Physical Education and Health“, which will be held on Dec 09 and 10, 2022. Belgrade.(77-78).
2. Vukotić, M., **Bojanić, D.**, Ljubojević, M., Nokić, A. & Baćović, D. (2022). Differences in body composition between young football players of football clubs in Montenegro. XXI International Scientific Conference entitled: „International Conference of Sport Science, Physical Education and Health“, which will be held on Dec 09 and 10, 2022. Belgrade.(80-81).

3. Ljubojević, M., **Bojanić, D.**, Nokić, A., Vukotić, M. & Vrećić, E. (2022). Differences in anthropometrics characteristics and body composition between two elite junior male basketball clubs. XXI International Scientific Conference entitled: „International Conference of Sport Science, Physical Education and Health“, which will be held on Dec 09 and 10, 2022. Belgrade. (79-80).
4. Krivokapić, D., **Bojanić, D.** & Ljubojević, M. (2022). Efekti programa zdravstvenog vježbanja u vodi na poboljšanje psihičkog statusa starijih osoba. Dvanaesta međunarodna konferencija “Sportske nauke i zdravlje”, Banja Luka, 17-18. 03. 2022
5. Vrećić, E., Malović, P., Baćović, D., **Bojanić, D.**, & Bajramović, I. (2022). Nutritional status of second-grade and third-grade students of elementary schools in Herceg Novi. Učešće na 12. Međunarodnom simpoziju “Nove tehnologije u sportu”, NTS 2021. (15.-17.12.2021. Sarajevo, Bosna i Hercegovina).
6. **Bojanić, D.**, Ljubojević, M., Krivokapić, D., Malović, P. & Vrećić, E. (2021). Impact of basic-motor skills on situational efficiency of spike strenght in Montenegrin volleyball players. The 18 th annual scientific conference and FIEP European congress “Sport, Physical Education, Physical acticity and Health: Contemporary Perspectives”: Dubrovnik,Croatia. 8-11. April 2021.
7. Krivokapić, D., **Bojanić, D.** & Ljubojević, M. (2021). Methods of determination of anaerobic threshold in swimmers training. The 18 th annual scientific conference and FIEP European congress “Sport, Physical Education, Physical acticity and Health: Contemporary Perspectives”: Dubrovnik, Croatia. 8-11. April 2021.
8. Ljubojević, M. & **Bojanić, D.** (2021). Handball teaching effects on motoric skills of primary school female students. The 18 th annual scientific conference and FIEP European congress “Sport, Physical Education, Physical acticity and Health: Contemporary Perspectives”: Dubrovnik,Croatia. 8-11. April 2021.
9. **Bojanić, D.**, Ljubojević, M. , Krivokapić, D. , Malović, P. Vasiljević, I.(2020). The influence of base-motor potentials on the accuracy of spike in elite female volleyball players. The 17 th annual scientific conference of Montenegrin sports academy “Sport, Physical Activity and Health: Contemporary Perspectives”:Cavtat, Dubrovnik,Croatia. 2-5 April 2020.
10. **Bojanić, D.**, Ljubojević,M., Milašinović, R., Vasiljević,I. (2019). Morphological Changes in Boys With Special Needs after physical education. 5th International scientific conference”Exercise and Quality of life” held in Novi Sad, Serbia on April 11-13,2019.
11. **Bojanić, D.**, Ljubojević, M., Milašinović,R., Nokić, A.(2019). The effects of teaching physical education on the transformation of morphological characteristics in children (girls)

with special needs. The 16 th annual scientific conference of Montenegrin sports academy “Sport, Physical Activity and Health:Contemporary Perspectives. Dubrovnik, 4 to 7 April 2019.

12. Ljubojevic, M., Petrovic, J., Vasiljevic, I., Krivokapic, D., **Bojanic, D.** (2018). (NON) changeability of attitudes towards the subjects „Sport for athletes “ with regards to the time course. 15th International scientific conference of Montenegrin sports academy – “Sport performance”, Budva 12-15 April, 2018.
13. **Bojanić, D.**, Radojičić, D., Muratović, A., Vasiljević, I., Ljubojevic, M., Lačić, O. (2017). Impact identification with the successes of the handball team of Montenegro In Book of Abstracts of the 14th International Scientific Conference on Transformation Process in Sport „Sport Performance”. Podgorica, 31.03 – 02.04.2017 (ISBN 978-9940-569-16-7).
14. Vasiljevic, I., Bjelica, D., Gardasevic, J., Milasinovic, R., Ljubojevic, M., Krivokapic, D., **Bojanic, D.**(2018). Impact identification with successes Montenegro national water polo team. 15th International scientific conference of Montenegrin sports academy – “Sport performance”, Budva 12-15 April, 2018.

Univerzitet Crne Gore

adresa / address_Cetinjska br. 2
81000 Podgorica, Crna Gora
telefon / phone_00382 20 414 255
fax_00382 20 414 230
mail_rektorat@ucg.ac.me
web_www.ucg.ac.me

University of Montenegro

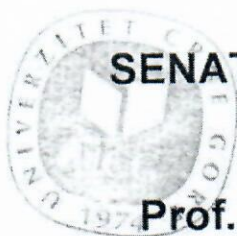
Broj / Ref 03-3577
Datum / Date 23.06 2023

Црна Гора УНИВЕРЗИТЕТ ЦРНЕ ГОРЕ ФАКУЛТЕТ ЗА СПОРТ И ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ			
Примљено: <u>28.6.2023</u>			
Орг. јед.	Број	Прилог	Вриједност
<u>01</u>	<u>684</u>		

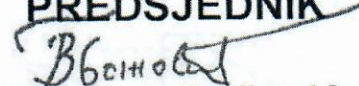
Na osnovu člana 72 stav 2 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list Crne Gore“, br. 44/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17, 55/18, 3/19, 17/19, 47/19, 72/19 i 74/20 i 104/21 i 86/22) i člana 32 stav 1 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore, Senat Univerziteta Crne Gore, na sjednici održanoj 23.6.2023. godine, donio je

**O D L U K U
O IZBORU U ZVANJE**

Dr RAŠID HADŽIĆ bira se u akademsko zvanje **redovni profesor Univerziteta Crne Gore** za oblast **Sportske nauke** na **Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore**, na neodređeno vrijeme.

**SENAT UNIVERZITETA CRNE GORE
PREDSJEDNIK**

Prof. dr Vladimir Božović, rektor

BIOGRAFIJA

RAŠID HADŽIĆ

Rodjen 01. novembra 1960. godine u Rožajama. Osnovnu školu i gimnaziju prirodno-matematičkog smjera završio je u Rožajama. Diplomirao je 1983. godine na Fakultetu za fizičku kulturu Univerziteta u Sarajevu i zasnovao radni odnos u Školskom centru „30. Septembar“ u Rožajama.

Godine 2001. magistrirao je na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta u Beogradu a 2004. godine doktorirao na Fakultetu fizičke kulture Univerziteta u Novom Sadu.

U akademsko zvanje docenta na Univerzitetu Crne Gore izabran je 2008. godine a u zvanje vanrednog profesora 2013. godine.

Nastavu izvodi na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje na osnovnim akademskim studijama, master i doktorskim studijama. Takodje, nastavu izvodi na Filozofskom fakultetu na studijskom programu za predškolsko vaspitanje.

Bio je član Strukovnog vijeća Univerziteta Crne Gore i prodekan za razvoj i finansije na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje. Član je više uređivačkih odbora međunarodnih časopisa. U svojstvu koautora učestvovao je na projektu „Strategija razvoja rukometa u Crnoj Gori 2016 – 2024.“ Recenzent je monografija i knjiga. U svom naučno-istraživačkom radu objavio je dvije monografije i preko 100 naučnih i stručnih radova u svojstvu autora i koautora koji su objavljeni u časopisima međunarodnog značaja i zbornicima radova čime je dao značajan doprinos razvoju stručne misli i unapredjenju prakse u oblasti fizičke kulture.

Kao sportista ostvario je zapažene rezultate u alpskom skijanju nastupajući kao takmičar na domaćim i međunarodnim takmičenjima u Planinarsko-smučarskm društvu „Hajla“. Kao sportski radnik u fudbalskom klubu „Ibar“ iz Rožaja radio je kao trener pionirskih selekcija i kondicioni trener seniorske selekcije.

U zimskim sportovima, ima zvanje trenera alpskog skijanja, internacionalnog instruktora skijanja (ISIA) i saveznog sudije u alpskom skijanju. Bio je trener u Planinarsko-smučarskm društvu „Hajla“ a kasnije u Ski klubu „Rožaje“ i pionirskoj reprezentaciji Crne Gore. U trenerskoj karijeri, stvorio je takmičara u alpskom skijanju (Tarika Hadžića) koji je učestvovao na XXII Zimskim Olimpijskim Igrama u Sočiju 2014. godine i plasirao se na 38 mjestu u disciplini slalom. Cjelokupna profesionalna karijera neraskidivo je vezana za skijanje, fudbal i sport uopšte, a za to vrijeme obavljao je značajne funkcije u Skijaškom savezu Crne Gore,

klubovima i asocijacijama. Bio je član MASI-a (Montenegrin Association of Ski Instructors) od 1997 do 2006. godine i pri ovoj organizaciji član stručne komisije i član ispitne komisije za sticanje zvanja trenera, učitelja i instruktora skijanja. Jedan je od osnivača Crnogorskog udruženja učitelja i trenera skijanja (CUUTS) i predavač na seminarima za sticanje zvanja učitelja i trenera skijanja. Bio je predsjednik Crnogorskog udruženja učitelja i trenera skijanja (CUUTS) u periodu od 2006 do 2012. godine kao i člana izvršnog odbora Skijaškog saveza Crne Gore. Član je predsjedništva Ski kluba „Rožaje“ i rukovodilac škole skijanja „Ciciban“.

Na skijaškim takmičenjima Saveznog i međunarodnog karaktera bio je član organizacionog odbora i više puta imenovan za funkcionera takmičenja. Bio je član organizacionog odbora XIV Zimskih Olimpijskih Igara, Sarajevo 1984. godine.

1.Monografije

1.5. Dio naučne monografije izdate kod nas (i u okruženju) čiji su izdavači nacionalne akademije nauka i državni univerziteti i dio Knjige studijskog karaktera izdata kod nas

1.Hadžić, R. (2008). *Tehnika i metodika alpskog skijanja*. ISBN978-9940-9166-0-2. COBISS.CG-ID 13242384. Autorsko izdanje, 163 strane. Recenzenti: prof.dr Milivoje Simić, prof.dr Ferhat Nožinović i doc.dr Enver Medjedović.

2. Hadžić, R. (2013). *Skijanje – Osnove skijanja, tehnika i metodika*. Podgorica: Univerzitet Crne Gore. Univerzitet Crne Gore, 196 strana. Recenzenti: prof.dr Radivoje Krsmanović, doc. dr Edin Mujanović i doc.dr Aleksandar Joksimović. ISBN: 978-86-7664-111-6. COBISS.CG-ID 23383056

3. Vujović, D., Krivokapić, Z., **Hadžić, R.**, Petković, J., Vujisić, N., Čelebić, M. (2017). *Strategija razvoja rukometa u Crnoj Gori 2016-2024*. Podgorica: Rukometni savez Crne Gore. Rukometni savez Crne Gore, 131 strana. Recenzenti: Prof. dr Branislav Pokrajac, prof. dr Milorad Djukić i mr Saša Dakić. ISBN: 978-9940-9186-1-3. COBISS.CG-ID32731152

2. Radovi objavljeni u časopisima

2.1.Radovi objavljeni u časopisima koji se nalaze u međunarodnim bazama podataka

1. **Hadžić, R.**, Bjelica, D., Vujović, D., Popović, S. (2012). Influence of motor abilities on quality of performing technical elements in alpine skiing. *Journal TTEM – Technics Technologies Education Management*, Vol.7, No.4., (1641-1645) ISSN 1840-1503. (SCI Science Citation Index Expanded).
2. **Hadžić, R.**, Bjelica, D., Vujović, D., Muratović, A., Aćimović, D. (2012). Analysis of adoption degree of wedge (V) turn techniques over the respondents' anthropometrical characteristics. *Journal TTEM – Technics Technologies Education Management*, and it will be published in TTEM journal in Vol. 8, No.2.,5 /6. ISSN 1840-1503. (SCI Science Citation Index Expanded). (Prihvaćeno za štampu).
3. **Hadžić, R.**, Bjelica, D., Georgijev, G., Vujović, D., & Popović, S. (2014). Anthropometrical Characteristics of Subjects in Predicting Technique Achievements of Basic Turn In Alpine Skiing. *International Journal of Morphology*, 32 (1), 232-240. ISSN (print): 0717-9367; ISSN (online): 0717 - 9502. (SCI Science Citation Index Expanded).

4. Popović, S., Bjelica, D., Jakšić, D., & **Hadžić, R.** (2014). Comparative Study of Anthropometric Measurement and Body Composition between Elite Soccer and Volleyball Players. *International Journal of Morphology*, 32 (1), 267-274. ISSN (print): 0717-9367; ISSN (online): 0717 - 9502. (SCI Science Citation Index Expanded).
5. Besnik, M., Georgijev, G., I **Hadžić, R.** (*2018) Some Indicators of Fatness and Fitness in Kosovan and Montenegro Adolescent. *International Journal of Morphology* , 36 (3): 864-870. (SCI Science Citation Index Expanded).
6. Goranović, K., Petković, J., **Hadžić, R.** I Joksimović, M. (2022). Rate of Force Development and Stretch-Shortening Cycle in Different Jumps in the Elite Volleyball Players. *International Journal of Morphology* , 40 (2):334-338. (SCI Science Citation Index Expanded).
7. Goranović, K., **Hadžić, R.** Petković, J., Joksimović, M. (2022). Exploring trends of running performance during matches of professional soccer players in Montenegro: A longitudinal study. *Frontiers in Public Health* 10:966578. doi:10.3389/fpubh.2022.966578 (SCI Science Citation Index Expanded).
8. Morina, B., Salihu, H. & Hadžić, R. (2015). Homogeneity of applied eurofit test battery with 13 year-old pupils from Kosovo and Montenegro. *Sport Science International scientific journal of kinesiology*, 8 (2), 19-21. ISSN(print): 1840 – 3662), ISSN (online): 1840 - 3670 (Scopus)
9. Morina, B., Hadžić, R., Vehapi, Š., Elezi, A., Murtaš, N., & Georgijev, G. (2015). Reliability of eurofit test battery with pupils from Kosovo and Montenegro. *Sport Science International scientific journal of kinesiology*, 8 (2), 61-64. ISSN(print): 1840 – 3662), ISSN (online): 1840 - 3670 (Scopus)
10. **Hadžić, R.**, Petković, J., Nikšić, E.. (2019). Analiza usvojenosti tehnike klinastog vijuganja u alpskom skijanju u odnosu na antropometrijske karakteristike ispitanika. *Glasnik antropološkog društva Srbije*, vol. 54, 15 -25. (Scopus)
11. **Hadžić, R.**, Bajrić, O. & Dragutinović, K. (2020). The influence of the demographic factor on the growth and development of younger school-age girls. *Sports Science and Health*. Vol 10 (2), 159-169 (Scopus)
12. Bajrić, O., Božić, D., i **Hadžić, R.** (2021). Differences in the space of motor abilities athletes students and non –athletes. *Sports Science and Health*. Vol 11 (2), 44-54 (Scopus)
13. Špirtović, O., Bajrić, S., i Hadžić, R. (2021). Influence of programmed exercise on body composition indicators of recreational exercisers. *Sports Science and Health*. Vol 11 (2), 237-244. (Scopus)

2.2. Radovi u međunarodnim časopisima koji se ne nalaze u bazi podataka, a imaju redovnu međunarodnu distribuciju i rezime na stranom jeziku

1. Bogdanović, Z., & **Hadžić, R.** (2008). Uticaj programiranog korektivnog vježbanja na kifotično držanje tijela kod osnovnoškolske populacije. *Sport Mont*, (15, 16, 17/VI), 538-545. ISSN 1800-5918
2. **Hadžić, R.** (2008). Methodical bases for training of persistence in children age. *Fizička kultura*, (1), 93-94. ISSN 0350-3836.
3. **Hadžić, R.**, & Bjelica, D. (2008). Methodical approach training of speed – explosive properties to young sportiest. *Fizička kultura*, (1), 65-66. ISSN 0350-3836.
4. **Hadžić, R.**, & Radosav, S. (2009). Primjena takmičarske tehnike pri vodnjenu skija u zaokretu. *Sport Mont*, (18,19,20/V), 210-215. ISSN 1800-5918.
5. **Hadžić, R.** (2009). Metodički pristup učenja takmičarske veleslalom tehnike u alpskom skijanju. *Sport Mont*, (18,19,20/VI), 511-517. ISSN 1800-5918.
6. Joksimović, S., Joksimović, A., & **Hadžić, R.** (2009). The load of musculature in ski carving and relaxation technique. *Fizička kultura*, (2), 276-278. ISSN 0350-3836.
7. Joksimović, A., Aćimović, D., **Hadžić, R.**, & Stanković, D. (2010). Physical fitness in skiing – *Fizička kultura*, (1), 30-33. ISSN 0350-3836.
8. Joksimović, A., Aćimović, D., & **Hadžić, R.** (2010). Effect of physical forces in motion in alpine skiing. *Fizička kultura*, (2), 103-105. ISSN 0350-3836.
9. Mitevski, V., Georgijev, G., & **Hadžić, R.** (2011). Motoričke sposobnosti učenika u zavisnosti školskih uslova za realizaciju nastave fizičkog vaspitanje. *Sport Mont*, (25-27), 3-9. ISSN 1451-7485.
10. Mitevski, V., Georgijev, G., & **Hadžić, R.** (2011). Uticaj motoričkih manifestacija iz eurofit programa za djecu na motoričke veštine i navike kod učenika u srednjoj školi. *Sport Mont*, (28-30/IX), 156 – 160. ISSN 1451-7485.
11. Joksimović, A., Aćimović, D., & **Hadžić, R.** (2011). Metodika oblikovanja situacionog treninga kod alpskih skijaša. *Sport Mont*, (28-30/IX), 219 – 224. ISSN 1451-7485.
12. Mavrić, F., **Hadžić, R.**, & Vujović, D. (2011). Razlike u nivou motoričkih sposobnosti između sportista koji preferiraju različite sportske igre. *Sport Mont*, (28-30/IX), 301 – 305. ISSN 1451-7485.
13. **Hadžić, R.**, Vujović, D., Muratović, A. (2012). Uticaj motoričkih sposobnosti na efikasnost izvođenja osnovnog vijuganja u alpskom skijanju. *Sport Mont*, 34-36/X, 477-481. ISSN 1451-7485

14. **Hadžić, R.**, Bjelica, D., Popović, S. (2012). Comparative study of antropometric measurement and body composition between elite basketball and volleyball players. *Research in physical education, sport and health*, 103-108. ISSN 1857 – 8196
15. **Hadžić, R.**, Georgijev, G., i Vujović, D. (2013). Stavovi studenata Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje prema praktičnoj nastavi skijanja. *Sport Mont*, br. 37,38,39/XI. St. (474 – 479)
16. Vujović, D., **Hadžić, R.**, Vujović, A. (2013). Efekti programa haj-lou aerobika na morfološka obilježja učenica sredne škole. *Sport Mont*, br. 37,38,39/XI. St. (561 – 568)
17. **Hadžić, R.**, Vujović, D., Georgijev, G., i Muratovic, A. (2012). Basic motor skills in the prediction of outcome success of the hit's power on the ball in football. *PESH (1)*. (65-69)
18. **Hadžić, R.**, Mekić, M., Vujović, D. (2014). Relationship between motor abilities and precision of passing the ball in basketball. *In Book of Abstracts of the 11th International Scientific Conference on Transformation Process in Sport "Sport Performance"* (26-27), Podgorica: Montenegrin Sports Academy.
19. **Hadžić, R.**, Petkovic, J., Vujovic, D., Nikšić, E., & Djukic, M. (2016). Motor skills as predictors of situational precision in young basketball players. *Sport and Health International Journal of Sport Sciences and Health*, 3 (5-6), 84-91. ISSN: 1857 – 9310
20. **Hadžić, R.**, Vujovic, D., Petkovic, J., Nikšić, E., & Djukic, M. (2016). Analysis of the structure of anthropometric characteristics with young basketball players. *Sport and Health International Journal of Sport Sciences and Health*, 3 (5-6), 74- 83. ISSN: 1857 – 9310
21. Nikšić, E., Mahmutović, I., **Hadžić, R.**, & Beganović, E. (2017). Determining the differences of the motor skills of younger school age students physical and health education classes. *Educational Journal – International Scientific Journal Of Educational Sciences*, 2 (1), 3 -12. ISSN: 2490-2225.

2.3. Radovi na kongresima simpozijumima i seminarima

2.3.1. Međunarodni kongresi, simpozijumi i seminari

1. **Hadžić, R.** (2008). Relijabilnost testova za procjenu brzine vođenja lopte u fudbalu. Zbornik radova, IV međunarodna konferencija „Menadžment u sportu“ 237-242. Beograd : Fakultet za menadžment u sportu Univerziteta „Braća Karić“.
2. **Hadžić, R.** (2008). Uticaj kondicionog treninga na organizam sportista. Zbornik radova, IV međunarodna konferencija „Menadžment u sportu“ 243-247. Beograd: Fakultet za menadžment u sportu Univerziteta „Braća Karić“.

3. Georgiev, G., **Hadžić, R.** (2009). Definition of Motor Space in the 14years Pupils, Male and Female. Fizičeskoe vospitanie i sport, naučna konferencija RU&SU '09. Ruse: Rusenski Univerzitet „Angel Kančev“. Proceedings, Vol. 48 book 8.2, 44-48. ISSN1311-3321.

4. **Hadžić, R.**, & Petković J. (2009). Prediktivna vrijednost morfoloških karakteristika na situacionu preciznost u odbojci. Zbornik radova, V međunarodna konferencija „Menadžmet u sportu“ 211-218. Beograd: Fakultet za menadžment u sportu Univerziteta „Braća Karić“.

5. **Hadžić, R.**, & Vujović, D. (2009). Primjena i zastupljenost igara na snijegu kod djece predškolskog uzrasta. Zbornik radova, I međunarodni naučni kongres „Antropološki aspekti sporta, fizičkog vaspitanja i rekreacije“ 271-275. Banjaluka: Fakultet fizičkog vaspitanja i sporta.

6. **Hadžić, R.**, & Petković, J. (2009). Fizička priprema sportista, metode i principi. Zbornik naučnih i stručnih radova, II međunarodni simpozijum „Sport i zdravlje“ 149-155. Tuzla: Fakultet za tjelesni odgoj i sport.

7. Popevska, B., Georgijev, G., **Hadžić, R.**, & Petrov, Lj. (2010). Comparative analyze for the results and structural differences in movements from motor tests for evaluation at exactness, implemented in the children at 6 and 7 yare yearage. Zbornik radova, Naučna konferencija s međunarodnim učešćem, 495-500. Veliko Trnovo: Faber.

8. Aćimović, D., Joksimović, A., & **Hadžić, R.** (2010). Prisutnost razlika u funkcionisanju i poslovanju sportskih organizacija. Zbornik radova, XIV međunarodni naučni skup „FIS Komunikacije u sportu, fizičkom vaspitanju i rekreaciji“ 202-206. Niš: Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja.

9. **Hadžić, R.** (2010). Uticaj morfoloških karakteristika na snagu udarca po lopti u fudbalu. Zbornik naučnih i stručnih radova, III međunarodni simpozijum „ Sport i zdravlje“ 163-169. Tuzla: Fakultet za tjelesni odgoj i sport. ISSN 1840-4790.

10. Vujović, D., & **Hadžić, R.** (2010). Doping u sportu. Zbornik naučnih i stručnih radova, III međunarodni simpozijum „ Sport i zdravlje“ 111-117. Tuzla: Fakultet za tjelesni odgoj i sport. ISSN 1840-4790.

11. **Hadžić, R.**, Joksimović, A., Aćimović, D. (2011). Uticaj morfoloških karakteristika i motoričkih sposobnosti na efikasnost izvođenja klinastog zaokreta u alpskom skijanju. Zbornik naučnih i stručnih radova, IV međunarodni simpozijum “Sport i zdravlje” 408 - 411. Tuzla: Fakultet za tjelesni odgoj i sport. ISSN 1840-4790.

12. Kezunović, M., Georgijev, G., **Hadžić, R.** (2011). Valjanost i pouzdanost dva novokonstruisana motorička testa. Zbornik naučnih i stručnih radova, IV međunarodni simpozijum “ Sport i zdravlje” 126 – 130. Tuzla: Fakultet za tjelesni odgoj i sport.

13. Bajrić, O., Bajrić, S., Goranović, S. i **Hadžić, R.** (2020). Nivo kvantitativnih promjena situaciono-motoričkih sposobnosti fudbalera uzrasta 14 – 16 godina. Zbornik radova, 10.

Medjunarodna e- konferencija “sportske nauke I zdravlje” 181 – 189. Banja Luka: Panevropski Univerzitet Apeiron. ISSN 978-99976-34-63-4.

14.Mujanović, R., Bajrić, O. i Hadžić R. (2021). Changes in the motor abilities of karatistis under the influence of the training model. Zbornik radova, 11. Medjunarodna e- konferencija “sportske nauke I zdravlje” 77 – 91. Banja Luka: Panevropski Univerzitet Apeiron. ISSN 978-99976-34-75-7.

Univerzitet Crne Gore

adresa / address_Cetinjska br. 2
81000 Podgorica, Crna Gora
telefon / phone_00382 20 414 255
fax_00382 20 414 230
mail_rektorat@ucg.ac.me
web_www.ucg.ac.me

University of Montenegro

Broj / Ref 03-94

Datum / Date 21.01.2021

Црна Гора
УНИВЕРЗИТЕТ ЦРНЕ ГОРЕ
ФАКУЛТЕТ ЗА СПОРТ И ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

Примљено: 25.01.2021.

Орг. јед.	Број	Примљено	Број одговора
	148		

Na osnovu člana 72 stav 2 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list Crne Gore“ br 44/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17, 55/18, 3/19, 17/19, 47/19, 72/19 i 74/20) i člana 32 stav 1 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore, Senat Univerziteta Crne Gore na sjednici održanoj 21.01.2021. godine, donio je

**ODLUKU
O IZBORU U ZVANJE**

Dr Aldijana Nokić bira se u akademsko zvanje docent Univerziteta Crne Gore za **oblast Sportske nauke**, na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore, na period od pet godina.

**SENAT UNIVERZITETA CRNE GORE
PREDSJEDNIK**

Prof. dr Danilo Nikolić, rektor

ALDIJANA NOKIĆ

BIOGRAFIJA

Aldijana Nokić, rođena je 25. novembra 1980. godine u Nikšiću. Osnovnu i srednju školu završila je u Nikšiću, dok je Filozofski fakultet (odsjek za Fizičku kulturu) upisala 1999. godine, a diplomirala 2004. godine.

Godine 2009. upisuje postdiplomske-magistarske studije na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje u Nikšiću i u redovnom roku je položila sve ispite predviđene nastavnim planom i programom na postdiplomskim-magistarskim studijama Fizička kultura.

Juna 2011. godine uspješno je odbranila magistarsku tezu pod naslovom "Razlike u nivou motoričkih sposobnosti i pokazatelja situacione efikasnosti rukometaša kontinentalne i mediteranske regije".

Godine 2011. upisuje doktorske studije na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje u Nikšiću. Doktorsku disertaciju pod nazivom: „Komparativna analiza biomotoričkog statusa rukometaša i nesportista u kadetskom uzrastu Crne Gore“ odbranila je 23.oktobra 2014. godine kao prvi doktorand prve generacije doktorskih studija.

Profesionalno se bavila rukometom od 1995 do 2007.godine. Bila je član ženskog rukometnog kluba "Nikšić" gdje se takmičila u prvoj saveznoj ženskoj rukometnoj ligi, kao i član juniorske reprezentacije Srbije i Crne Gore. Bavila se aerobikom i bila instruktor u fitness centru "Sole Mio" u Nikšiću i "Life club" u Podgorici. Aktivan je član u plesnom klubu "Sonrisa".

Od 2008 do 2011. godine bila je zaposlena u centru za rehabilitaciju zavisnika od psihoaktivnih supstanci kao stručni saradnik za sportsko-rekreativne aktivnosti. Kao saradnik u nastavi na predmetu Rukomet – tehnika i metodika i Rukomet – taktika bila je lider rukometne reprezentacije fakulteta na prvenstvu Univerziteta Crne Gore, na kojem su zauzeli prvo mjesto i osvojili zlatnu medalju.

Bila je predstavnik saradnika u nastavi na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje i član Asocijacije saradnika UCG.

Od januara 2015. do maja 2017. godine bila je rukovodilac akademskog studijskog programa - Fizička kultura.

Godine 2010. je honorarno angažovana kao saradnik u nastavi na grupi predmeta na osnovnom akademskom studijskom programu – Fizička kultura na predmetima: Rukomet, tehnika i metodika i Rukomet, taktika; na osnovnom primijenjenom studijskom programu – Sportski treneri, na predmetima: Taktika i strategija izabranog sporta (rukomet), Tehničko-taktička priprema izabranog sporta (rukomet), Trenažna praksa kadeta u rukometu i Trenažni proces kadeta u rukometu i na specijalističkom-postdiplomskom primijenjenom studijskom programu – Sport i fitness, na predmetu Programiranje i kontrola u fitnessu.

Septembra 2012. godine dobila je status zaposlenog kao saradnik u nastavi na grupi predmeta na osnovnom i specijalističkom akademskom studijskom programu - Fizička kultura.

Zvanje docenta na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje u Nikšiću (predmeti Korektivna gimnastika I, Korektivna gimnastika II, Plesovi i Rukomet – tehnika i metodika na osnovnom akademskom studijskom programu Fizička kultura i Metodika nastave fizičkog vaspitanja sa školskim časom, na postdiplomskom specijalističkom akademskom studijskom programu Fizička kultura na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje) stekla je 2016.godine.

Od februara 2016. do 2019.godine bila je angažovana kao nastavnik na Fakultetu primijenjene fizioterapije u Igalu (danas Medicinski fakultet – studijski program Primijenjena fizioterapija) na predmetima Fizioterapija u sportu na osnovnom akademskom studijskom programu i Sportska fizioterapija na postdiplomskim specijalističkim studijama.

Sada je angažovana na studijskom programu Fizička kultura i zdravi stilovi života na predmetima Plesovi, Korektivna gimnastika I i II i Rukomet - tehnika i metodika i Rukomet-taktika, kao i na studijskom programu Sportski novinari i treneri na predmetima Korektivna gimnastika I i II, Taktika i strategija izabranog sporta (Rukomet), Trenažni proces i trenažna praksa pionira u rukometu, Teorija, tehnika i metodika izabranog sporta (Rukomet), Trenažni proces i trenažna praksa kadeta u rukometu, Trenažni proces i trenažna praksa seniora u rukometu i Trenažni proces i trenažna praksa omladinaca u rukometu.

BIBLIOGRAFIJA

Q3 Rad u međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 75% časopisa po Scopusovom rangiranju)

1. Bojanic, D., Ljubojevic, M., Krivokapic, D., **Nokic, A.** & Tabakovic, M. (2020). Differences in morphological characteristics and Body Composition between of Two Elite volleyball players in Montenegro. Journal of Physical Education and Sport ® (JPES), Vol.20 (3). (1301 – 1306). ISSN: 2247 - 806X
2. Ljubojevic, M., Bojanic, D., Krivokapic, D., **Nokic, A.** & Djukanovic, N. (2020). Differences in Anthropometrics Characteristics and Body Composition Between Two Elite Youth Male Basketball National Teams – Participants at U18 European Championship 2019. International Journal of Morphology 2020, Vol. 38 (6). (1528-1534). ISSN 0717-9502

Q5 Rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama

3. Bojanic, D., Vasiljevic, I., Petkovic, J. & **Muratovic, A.** (2015). Athletes' knowledge of reduced sports nutrition. Sport Mont, XIII(43-44-45), (94-98), ISSN: 1451-7485. [SCOPUS]
4. Ljubojevic, M., **Muratovic, A.** & Bubanja, M. (2016). Effects of Various Physical Education Curriculum on Motor Skills in Students of Final Grades in Primary School. Sport Mont 2016, 14(1), (25-28), ISSN: 1451-7485. [SCOPUS]
5. **Muratovic, A.** & Bojanic, D. (2016). Ranging the Results Achieved in Biomotoric and Specific-Motoric Skills in Handball Players and Non-Athletes Cadet. Sport Mont 2016, 14(1), (29-31), ISSN: 1451-7485. [SCOPUS]
6. **Muratovic, A.**, Vasiljevic, I., Bojanic, D. & Ljubojevic, M. (2016). Frequency of Foot Deformity Among Students of Faculty for Sport and Physical Education. Sport Mont 2016, 14(3), (19-20), ISSN: 1451-7485. [SCOPUS]
7. Ljubojevic, M., **Muratovic, A.** & Bubanja, M. (2017). Structure of Cognitive Abilities and Skills of Lifeguards. Sport Mont 2017, 15(1), (27-29), ISSN: 1451-7485. [SCOPUS]

8. Bojanic, D., Ljubojevic, M., Krivokapic, D., **Nokic, A.**, & Mekic, A. (2022). Differences in morphological characteristics between female volleyball national teams of Montenegro and Kosovo. *Kinesiologia Slovenica*, 28, (2) 34-45. ISSN 1318-2269.

Radovi na naučnim konferencijama, učešća na izložbama, i slično

9. Vujović, D., **Muratović, A.**, Tanase, G., Bubanja, M. & Milašinović, R. (2015). Body height and its estimation utilizing arm span measurements in male adolescents from central region in Montenegro. In Book of Abstracts of the 12th International Scientific Conference on Transformation Processes in Sport "Sport Performance" (51-52), Podgorica: Montenegrin Sports Academy. [ISBN 978-9940-569-12-9]
10. Bojanić, D., Vasiljević, I., Petković, J., **Muratović, A.** (2015). Knowledge of athletes on a reduce sports nutrition. In Book of Abstracts of the 12th International Scientific Conference on Transformation Processes in Sport "Sport Performance" (55-56). [ISBN 978-9940-569-12-9]
11. **Muratović, A.**, Petković, J., Vasiljević, I. & Bojanić, D. (2015). Differences between the motor and specific motor skills of montenegrin handball players continental regions aged 14 and 15 years. In Book of Abstracts of the 12th International Scientific Conference on Transformation Processes in Sport "Sport Performance" (70). [ISBN 978-9940-569-12-9]
12. Ljubojevic, M., Bojanic, D., Vasiljevic, I., Milasinovic, R., Gardasevic, J., **Muratovic, A.** & Bubanja, M. (2016). Structure of cognitive abilities of lifeguards. In Book of Abstracts of the 13th International Scientific Conference on Transformation Process in Sport "Sport Performance". (28). [ISBN 978-9940-569-16-7]
13. Vasiljević, I., Bjelica, D., **Muratović, A.**, Gardašević, J. & Bojanić, D. (2016). Waist circumference as an indicator abdominal obesity in middle age. In Book of Abstracts of the 13th International Scientific Conference on Transformation Process in Sport "Sport Performance". (36). [ISBN 978-9940-569-16-7]
14. Bojanic, D., Milašinović, R., **Muratović, A.** & Vasiljević, I. (2016). Influence of the sports training on the transformation of motor abilities of volleyball and handball. In Book of Abstracts of the 13th International Scientific Conference on Transformation Process in Sport "Sport Performance". (43-44). [ISBN 978-9940-569-16-7]

15. **Muratović, A.**, Vasiljević, I., Bojanić, D. & Ljubojević, M. (2016). Frequency of foot deformity students of the faculty of sport and physical education. In Book of Abstracts of the 13th International Scientific Conference on Transformation Process in Sport "Sport Performance". (47-48). [ISBN 978-9940-569-16-7]
16. Ljubojevic, M., **Muratovic, A.**, Gardasevic, J., Milasinovic, R. & Bojanic, D. (2017). Handball as one-year optional activity of the final grade students in elementary schools. 14th International Scientific Conference on Transformation Process in Sport "Sport Performance" (50-51). ISSN 2536-5401
17. Bojanic, D., Radojicic, D., **Muratovic, A.**, Vasiljevic, I., Ljubojevic, M. & Lacic, O. (2017). Impact of the identification with the successes of the handball team of Montenegro. In Book of Abstracts of the 14th International Scientific Conference on Transformation Process in Sport "Sport Performance" (56). ISSN 2536-5401
18. **Muratovic, A.** & Cerkez, I. (2017). Frequency of flat and hollowed foot among the students of the Faculty of natural science and education in Mostar. In Book of Abstracts of the 14th International Scientific Conference on Transformation Process in Sport "Sport Performance" (62-63). ISSN 2536-5401
19. Bojanic, D., Ljubojevic, M., Vasiljevic, I., Milasinovic, R. & **Muratovic, A.** (2018). Effects of programmed physical education on transformation of morphological characteristics and composite structure of the body of children with disabilities. In Book of Abstracts of the 15th International Scientific Conference on Transformation Process in Sport "Sport Performance" (57-58). ISSN 2536-5401
20. Milasinovic, R., Ljubojevic, M., Vasiljevic, I., **Muratovic, A.** & Bojanic, D. (2018). The influence of managers ethich on sports events. In Book of Abstracts of the 15th International Scientific Conference on Transformation Process in Sport "Sport Performance" (72). ISSN 2536-5401
21. Bojanic, D., Ljubojevic, M., Milasinovic, R. & **Nokic, A.** (2019). The effects of teaching physical education on the transformation of morphological characteristics in students with special needs. In Book of Abstracts of the 16th Annual Scientific Conference of Montenegrin Sports Academy "Sport, Physical Activity and Health: Contemporary Perspectives" (99-100) ISSN 2536-5401

22. **Nokic, A.** & Djukanovic, N. (2019). Meta-analysis of original scientific papers from the area of basic and specific motor skills in handball that were published in Sport Mont journal. In the Book of Abstracts of the 16th Annual Scientific Conference of Montenegrin Sports Academy "Sport, Physical Activity and Health: Contemporary Perspectives" (114-115). ISSN 2536-5401
23. Ljubojevic, M., Đukanovic, N., **Nokic, A.** & Vasiljevic, I. (2020). Ethics and doping in sport. Montenegrin Journal of Sports Science and Medicine. Vol. 9 (2020), No.S1 (1-48) (27) ISSN 1800-8755
24. Bojanić, D., Ljubojević, M. & **Muratović, A.** (2016). Influence of the basic motor potential on the realization of specific motor skills of elite female volleyball players. In Book of Abstracts of the 4th International Scientific Conference "Exercise and quality of life"(114-115), Faculty of Sport and Physical Education, University of Novi Sad. (114-115) [ISBN 978-86-6353-019-5]
25. Ljubojević, M., Bojanić, D., **Muratović, A.** & Bubanja, M. (2016). Effects of various physical education curriculum on motor skills in schoolgirls. In Book of Abstracts of the 4th International Scientific Conference "Exercise and quality of life"(73-74), Faculty of Sport and Physical Education, University of Novi Sad. [ISBN 978-86-6353-019-5]
26. Gardašević, J., Vasiljević, I., Bojanić, D., **Muratović, A.**, Ljubojević, M., Milašinović, R., Bubanja, M. (2015). Six-week preparation period and its effects on transformation movement speed with football players under 16. In Book of Abstracts of the International scientific conference Effects of physical activity application to anthropological status with children, youth and adults, University of Belgrade, Faculty of sport and physical education. (148-149).
27. Ljubojević, M., Gardašević, J., Milašinović, R., Vasiljević, I., Bojanić, D., **Muratović, A.**, Bubanja, M. (2015). Effects of various physical education curriculum on motor skills in students of final grades in primary school. In Book of Abstracts of the International scientific conference, Effects of physical activity application to anthropological status with children, youth and adults, University of Belgrade, Faculty of sport and physical education. (130-131).
28. Vukotić, M., Bojanić, D., Ljubojević, M., **Nokić, A.** & Baćović, D. (2022). Differences in body composition between young football players of football clubs in Montenegro. XXI

International Scientific Conference entitled: „International Conference of Sport Science, Physical Education and Health“, which will be held on Dec 09 and 10, 2022. Belgrade.(80-81).

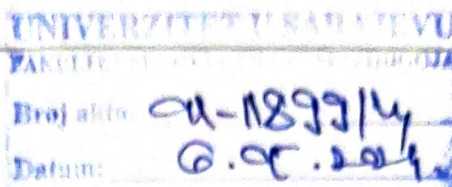
29. Ljubojević, M., Bojanić, D., **Nokić, A.**, Vukotić, M. & Vrećić, E. (2022). Differences in anthropometrics characteristics and body composition between two elite junior male basketball clubs. XXI International Scientific Conference entitled: „International Conference of Sport Science, Physical Education and Health“, which will be held on Dec 09 and 10, 2022. Belgrade. (79-80).

- SENAT -

Broj: 01-8-19/24

Sarajevo, 24. 04. 2024. godine

Na osnovu člana 61., a u vezi sa članom 175. stav (8) Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 36/22) i člana 64. Statuta Univerziteta u Sarajevu, u skladu sa prijedlogom Vijeća Univerziteta u Sarajevu – Fakulteta sporta i tjelesnog odgoja, broj: 01-1660/24 od 09. 04. 2024. godine, Senat je na 68. redovnoj sjednici održanoj 24. 04. 2024. godine, *donio*

ODLUKU O EKVIVALENCIJI IZVRŠENOG IZBORA U AKADEMSKO ZVANJE

I

Donosi se odluka o ekvivalenciji izvršenog izbora *dr. sc. Izeta Bajramovića*, redovnog profesora izabranog na oblast *Sistemska kineziologija* na Univerzitetu u Sarajevu – Fakultetu sporta i tjelesnog odgoja.

Navedeni izbor u zvanje, po prijedlogu Vijeća Univerziteta u Sarajevu – Fakulteta sporta i tjelesnog odgoja, ekvivalentan je izboru na oblast *Kineziološka edukacija*.

II

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

U cilju usklađivanja izbora akademskog osoblja sa odredbama Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 36/22), Vijeće Univerziteta u Sarajevu – Fakulteta sporta i tjelesnog odgoja je na sjednici održanoj 09. 04. 2024. godine, u skladu sa Odlukom Senata Univerziteta u Sarajevu broj: 01-6-15/24 od 27. 03. 2024. godine kojom su usvojene izmjene naziva oblasti sa pripadajućim predmetima i katedrama i kojom je izvršena izmjena naziva oblasti i dopuna predmeta na oblastima i katedrama, predložilo ekvivalenciju izvršenog izbora u akademsko zvanje imenovanog kako je navedeno u dispozitivu ove Odluke, te je istu uputilo, putem Vijeća Grupacije društvenih nauka, Senatu na razmatranje i odlučivanje.

Nakon pozitivnog mišljenja Vijeća Grupacije društvenih nauka od 16. 04. 2024. godine, Senat Univerziteta u Sarajevu je na sjednici održanoj 24. 04. 2024. godine donio Odluku kao u dispozitivu.

REKTOR

Prof. dr. Rifat Škrijelj

Dostaviti:

- Univerzitetu u Sarajevu – Fakultetu sporta i tjelesnog odgoja
- ① Imenovanom putem Univerziteta u Sarajevu – Fakulteta sporta i tjelesnog odgoja
- Službi za ljudske resurse Univerziteta u Sarajevu
- U dokumentaciju Senata
- a/a.

Biografija - prof. dr Izet Bajramović

- Rođen 1978. godine u Sarajevu, Bosna i Hercegovina.
- Osnovna i srednja škola završena u Sarajevu.
- Na Fakultetu sporta i tjelesnog odgoja Univerziteta u Sarajevu stekao sljedeće titule: profesor sporta i tjelesnog odgoja (2004.g.); magistar nauka iz oblasti sporta i tjelesnog odgoja (2008.g.) i doktor nauka iz oblasti sporta i tjelesnog odgoja (2011.g.).
- Koordinator i voditelj sportskih aktivnosti za predškolski i mlađi školski uzrast u JU „Centar za sport i rekreaciju“ u Sarajevu (2004/05.g.)
- Od akademske 2005. do 2012. godine bio zaposlen na Nastavničkom fakultetu Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru, u sljedećim saradničkim/nastavnim zvanjima za užu naučnu oblast sportske igre: asistent (od 2005g.); viši asistent (od 2008.g.) i docent (od 2011.g.).
- Od 2012. godine, zaposlen na Fakultetu sporta i tjelesnog odgoja Univerziteta u Sarajevu, i to u sljedećim nastavnim zvanjima: docent (od 2012.g.) i vanredni profesor (od 2017.g.) za oblast transformacioni procesi u sportu; te docent (od 2013.g.) i vanredni profesor (od 2018.g.) za oblast metodika i metodologija u sportu.
- Predmeti na kojima je predavao odnosno predaje su: Teorija sporta (I i II ciklus studija); Kondiciona priprema (I ciklus studija); Osnovi motorike (I ciklus studija); Nove tehnologije u sportu (I i II ciklus studija); Metodologija istraživačkog rada (I, II i III ciklus studija). Dugogodišnji angažman na praktičnom dijelu nastave za predmet skijanje po prijedlogu katedre za zimske sportove i odluke Vijeća nastavnika na fakultetu sporta i tjelesnog odgoja Univerziteta u Sarajevu.
- Na Fakultetu sporta i tjelesnog odgoja Univerziteta u Sarajevu obavljao dužnost šefa Katedre Transformacioni procesi u sportu i voditelja III ciklusa studija.
- U studijskoj 2018/19., 2019/20., i 2020/21. godini angažovan u nastavi kao vanjski saradnik na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore, na predmetima: Teoretske osnove metodike fizičkog vaspitanja, Metodika nastave fizičkog vaspitanja sa školskim radom, Pedagogija sporta, Etika u sportu i Transformacioni procesi u sportu.
- Član recenzentskog odbora internacionalnog naučnog časopisa *Sportski logos* (2010-2017); od 2017. godine angažovan u uredništvu internacionalnog naučnog časopisa *Journal of Anthropology of Sport and Physical Education* (JASPE); od 2019. godine član redakcije časopisa *Pregled* ispred Fakulteta sporta i tjelesnog odgoja kao članice grupacije društvenih nauka Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina; urednik konferencijskog zbornika radova *Nove tehnologije u sportu*; od 2020. godine angažovan u uredništvu internacionalnog naučnog časopisa *Sport Mont*.
- Akademska razmjena: zimski semestar studijske 2018/19. godine u Crnoj Gori, na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore (*Ceepus* program); ljetni semestar studijske 2018/19. godine u Litvaniji, na Univerzitetu *Lithuanian sports University* (*Erasmus+* program).
- Koordinator ispred Fakulteta sporta i tjelesnog odgoja Univerziteta u Sarajevu, za saradnju, stručni i istraživački rad sa Evropskom mrežom za promociju zdravlja i tjelesne aktivnosti (HEPA)
- Angažman u svojstvu člana radne grupe za kreiranje novih kurikuluma za predmet Tjelesni i zdravstveni odgoj / Sport, za osnovne i srednje škole na području Kantona Sarajevo, Bosna i Hercegovina.
- Realizovan UEFA program za fudbalskog trenera (A i B licenca); realizovan UEFA seminar fitness-a za fudbalske sudije (Kipar); licencirani učitelj skijanja (ATUS Bosna i Hercegovina).
- Realizator više naučno-stručnih projekata; sportski i stručno-edukacijski angažman iz oblasti sporta i fizičkog vaspitanja; predavač na seminarima iz oblasti sporta i fizičkog vaspitanja; dobitnik priznanja i zahvalnica; učesnik naučnih skupova.

BIBLIOGRAFSKI PODACI – PROF. DR IZET BAJRAMOVIĆ

I Spisak objavljenih naučnih radova

1. Mahmutovic, I., Colakhodzic, E., & **Bajramovic, I.** (2007). Nivoi transformacija motoričkih sposobnosti i uspješnosti izvođenja elemenata tehnike nogometaša. *U zborniku naučnih i stručnih radova Nove tehnologije u sportu 2007*. Sarajevo: Fakultet sporta i tjelesnog odgoja, Univerzitet u Sarajevu
2. **Bajramovic, I.**, Talovic, M., Jeleskovic, E., & Alic, H., (2008). Nivo kvantitativnih promjena specifično-motoričkih sposobnosti nogometaša pod uticajem situacionog treninga. *IV Kongres Crnogorske Sportske Akademije (CSA)*. Podgorica: Montenegrin Sports Academy.
3. **Bajramović, I.**, Talović, M., Rađo, I., Mekić, M., Mahmutović, I., (2008). Nivo kvantitativnih promjena motoričkih sposobnosti i uspješnosti nogometaša pod uticajem situacionog treninga. *Homosporticus* 10(1), 46-49
4. Lakota, R., Talovic, M., Mekic, M., & **Bajramovic, I.** (2008). Efekti programiranog rada na transformaciju kvalitativnog nivoa situaciono-motoričkih sposobnosti rukometaša uzrasta 11-14 godina. *Homosporticus* 10(1), 71-74
5. Jeleskovic, E., Talovic, M., Alic, H., & **Bajramovic, I.** (2008). Complex football training's influence on the qualitative changes of the Basic Motor Abilities. *Acta Kinesiologica*, 2(2), 98-102.
6. Talovic, M., Jeleskovic, E., Alic, H., & **Bajramovic, I.** (2008). Effect of Basic Soccer Training on quantitative changes. *5. Internacionalna naučna konferencija u kineziologiji*. Zagreb: Kineziološki fakultet, Sveučilište u Zagrebu
7. Jeleskovic, E., Talovic, M., Alic, H., & **Bajramovic, I.** (2008). Level of Situational Motor Abilities qualitative changes and football player's performance successfulness under the influence of complex football training. *Homosporticus*, 10(2), 21-25
8. **Bajramovic, I.**, Mekic, M., Talovic, M., Mahmutovic, I., & Jeleskovic, E. (2008). Transformacioni procesi u strukturi specifičnih motoričkih sposobnosti nogometaša pod uticajem situacionog treninga. *Sportski logos*, 6 (10-11)
9. Talovic, M., Hodzic, M., **Bajramovic, I.**, Jeleskovic, E., & Alic, H. (2009). Influence of the Motor and Functional Abilities to the Efficiency of Football Techniques Elements Performance. *Homosporticus*, 11(2), 43-46
10. Mrkovic, R., Talovic, M., Jeleskovic, E., Alic, H., & **Bajramovic, I.** (2009). Correlation of Refereeing Motor Characteristics and Success of Football Referees in the Sarajevo Canton. *Homosporticus*, 11(2), 19-22
11. Tuzovic, A., Mekic, M., Mahmutovic, I., Talovic, M., i **Bajramović, I.** (2009). **Uticaj morfoloških karakteristika na efikasnost realizacije situaciono-motoričkih testova u rukometu**. *U zborniku radova I internacionalni simpozij „Sport turizam i zdravlje“ 2009*. Bihać: Pedagoški fakultet, Univerzitet u Bihaću
12. Jeleskovic, E., Talovic, M., Alic, H., i **Bajramovic, I.** (2009). Parcijalne kvantitativne promjene bazično motoričkih sposobnosti i uspješnosti u igri pod uticajem kompleksnog nogometnog treninga kod nogometaša uzrasta 16-17 god. *U zborniku radova I internacionalni simpozij „Sport turizam i zdravlje“ 2009*. Bihać: Pedagoški fakultet, Univerzitet u Bihaću.
13. **Bajramović, I.**, Talović, M., Jelesković, E., Alić, H., i Kovačević, Ž. (2009). Kvalitativne promjene bazičnih motoričkih sposobnosti nogometaša pod uticajem situacionog treninga. *U zborniku radova I internacionalni simpozij „Sport turizam i zdravlje“ 2009*. Bihać: Pedagoški fakultet, Univerzitet u Bihaću.
14. **Bajramovic, I.**, Mekic, M., Mahmutovic, I., & Jeleskovic, E. (2009). Strukturalne promjene uspješnosti nogometaša u igri. *Sportski logos*, 7(12-13), 33-36
15. **Bajramovic, I.**, Colakhodzic, E., Novakovic, R., & Palic, A. (2010). Razlike u kompoziciji tijela nogometaša klasificiranih prema različitim pozicijama u igri. *Sportski logos*, 8(14-15), 15-18

16. Popo, A., Talovic, M., Mekic, M., **Bajramovic, I.**, Colakhodzic, E., & Mirvic, E. (2011). Differences between specific Motor skills of water polo players classified by different positions in the game. *Homosporticus*, 13(1), 33-36
17. Colakhodzic, E., Popo, A., **Bajramovic, I.**, & Likic, S. (2011). Trend Indicators of changes in Body composition in soccer players in different periods of their career. *Homosporticus*, 13(1), 21-27
18. **Bajramović, I.**, Talović, M., Vidović, N., Lakota, R., i Sporiš, G. (2011). Razlike morfoloških karakteristika nogometaša klasificiranih prema različitim pozicijama u polju. U zborniku radova II internacionalni simpozij „Sport turizam i zdravlje“ 2011. Bihać: Pedagoški fakultet, Univerzitet u Bihaću.
19. Đedović, D., Čolakhodžić, E., Popo, A., i **Bajramović, I.** (2011). Analiza stresa menadžerskih poslova u sportskim klubovima na području grada Mostara. U zborniku radova II internacionalni simpozij „Sport turizam i zdravlje“ 2011. Bihać: Pedagoški fakultet, Univerzitet u Bihaću.
20. Đedović, D., **Bajramović, I.**, Alić, H., i Jelesković, E. (2012). Faktorska analiza skale zadovoljstva sportskih radnika u klubovima na području grada Mostara. *Sportski logos*, 10(18), 53-58
21. Serbo, B., **Bajramovic, I.**, Đedovic, D., Popo, A., i Habul, C. (2012). Transformacije situaciono-motoričkih i funkcionalnih obilježja nogometaša kadetskog uzrasta pod uticajem integralnog situacionog treninga. *Sportski logos*, 10(18), 40-45
22. Alic, H., Jeleskovic, E., Manic, G., **Bajramovic, I.**, Colakhodzic, E., Mahmutovic, I (2013). The differences in isokinetic potential of knee extensor and flexor in footballers within different competition categories. *Technics Technologies Education Management* 8(4), 1827-30
23. Talovic, M., Jeleskovic, E., Alic, H., **Bajramovic, I.**, Baković, J., Mašala, A. (2013). Sistem licenciranja nogometnih klubova u segmentima kadrovskog i finansijskog kriterija na različitim nivoima takmičenja. *Sportski logos*, 11(21), 15-22
24. **Bajramovic, I.**, Manic, G., Alic, H., & Jeleskovic, E. (2013). Differences in explosive strength sprinting for football players classified according to different positions in the field. *Homosporticus*, 15(2), 15-18
25. **Bajramovic, I.**, Alic, H., Likic, S., Jeleskovic, E., & Sisic, F. (2014). The Effects of Specific Balance Training on the Stability Level of Young Basketball Players. *Homosporticus*, 16(2), 14-19
26. **Bajramovic, I.**, Alic, H., Likic, S., & Manic, G. (2015). Effects of 10-Weeks Additional Proprioceptive Training on Balance and Joints Functional Stability of Young Sprinters. *International scientific journal of kinesiology*, 8(2), 69-72.
27. Bajramovic, I., Likic, S., Mekic, A., & Vranesic Hadžimehmedovic, D. (2015). Speed training in difficult and easier conditions. *International scientific journal of kinesiology*, 8(2), 31-33
28. Alić, H., Selimović, N., & **Bajramović, I.** (2015). Effects of training of isokinetic potential of young football players in different levels of competition. *International scientific journal of kinesiology*, 8(1), 59-62
29. Jelesković, E., Talović, M., **Bajramović, I.**, & Lakota, R. (2015). Difference in manifestation of motor abilities of footballers in two levels of competition. *International scientific journal of kinesiology*, 8(1), 73-76
30. Rađo, I., Alić, H., **Bajramović, I.**, Jelesković, E., Čović, N., Likić, S., & Mekić, A. (2016). Functional Strength Training Effects on Knee Flexors and Extensors Power Output in Football Players. *Sport Mont*, 14(2), 13-16.
31. Likić, S., Smajlović, N., **Bajramović, I.**, Imamović, Dž., & Vranešić-Hadžimehmedović, D. (2016). Differences in motor and kinematic parameters between groups of boys formed by results of running at 20m flying start. *International scientific journal of kinesiology*, 9(1), 76-80
32. **Bajramović, I.**, Manić, M., Alić, H., Jelesković, E., Likić, S., Mekić, A., & Ruždić, H. (2016). Effects of high-intensity interval training on reduction of body weight, body fat and level VO2max of middle aged women. *International scientific journal of kinesiology*, 9(1), 41-44

33. Mekić, A., Alić, H., **Bajramović, I.**, & Rado, I. (2016). Effects of experimental training program on value of special Judo fitness test in young judokas. *International scientific journal of kinesiology*, 9(2), 46-51
34. Rado, I., **Bajramović, I.**, Likić, S., Alić, H., Jelešković, E., Habul, Č., & Mekić, A. (2016). The effects of an additional 10-weeks strength training on isokinetic knee joint potential of young Athletes. *International scientific journal of kinesiology*, 9(2), 34-37
35. Mekic, A., **Bajramovic, I.**, & Likic, S. (2017). Tapering u borilačkim sportovima – judo. *Second South – East Europe Conference of Martial Arts and Combat Sports - „ESP - Education, Science and Practice“ - Sarajevo, 19th – 20th of may 2017.* Sarajevo: Fakultet sporta i tjelesnog odgoja, Univerzitet u Sarajevu
36. Likić, S., **Bajramović, I.**, & Vranešić-Hadžimehmedović, D. (2018). Relationship between morphological characteristics and dynamic running parameters in the case of boys aged 10-12 years. *J. Anthr. Sport Phys. Educ.*, 2(1), 27-30. DOI 10.26773/jaspe.180105
37. **Bajramovic, I.**, Likic, S., Talovic, M., Alic, H., Jeleskovic, E., & Sporis, G. (2018). Differences in the Level of Morphological Characteristics, Speed Abilities and Aerobic Endurance in Relation to the Team Position of Top Female Football Players. *J. Anthr. Sport Phys. Educ.*, 2(3), 127-130. DOI 10.26773/jaspe.180722
38. Zoric, G., Gardasevic, J., & **Bajramovic, I.** (2018). Attitudes of Consumers from the Sarajevo Canton in Bosnia and Herzegovina toward Advertising through Sport among the Question how often Consumers purchase Sporting Goods. *J. Anthr. Sport Phys. Educ.*, 2(2), 25-29. DOI 10.26773/jaspe.180405
39. Gardasevic, J. **Bajramovic, I.**, & Masanovic, B. (2018). Attitudes of Consumers from the Sarajevo Canton in Bosnia and Herzegovina toward Advertising through Sport among the Question how Often they Participate in Sports Activities. *J. Anthr. Sport Phys. Educ.*, 2(2), 37-41. DOI 10.26773/jaspe.180407
40. **Bajramovic, I.**, Zoric, G., & Masanovic, B. (2018). Attitudes of Consumers from the Sarajevo Canton in Bosnia and Herzegovina toward Advertising through Sport among the Frequency of Watching Sports Events. *J. Anthr. Sport Phys. Educ.*, 2(2), 43-47. DOI 10.26773/jaspe.180408
41. Bjelica, D., Milosevic, Z., Talovic, M., & **Bajramovic, I.** (2018). Repulsion of the Futsal Ball Depending on the Pressure in it. *Sport Mont*, 16(2), 61-67. DOI 10.26773/smj.180611
42. Likić, S., **Bajramovic, I.**, Lakota, R., Vranešić-Hadžimehmedović, D., Imamović, Dž., Doder, I., Čaušević, D. (2018). Differences in motor-functional status in students tested through athletic disciplines. *Homosporticus* 20(1), 25-30.
43. **Bajramovic, I.**, Habul, Č., Talovic, M., Likić, S., Nurković, N., Mekic, A., (2018). Effects of 8-weeks long muscular endurance training with body weight in case of recreational athletes. *Homosporticus* 20(1), 47-51.
44. **Bajramovic, I.**, Likić, S., Talovic, M., Alic, H., Jelešković, E., Goran Sporis (2018). Differences in the Level of Morphological Characteristics, Speed Abilities and Aerobic Endurance in Relation to the Team Position of Top Female Football Players. *Anthr. Sport Phys. Educ.* 2(3), 127–130. 127 DOI 10.26773/jaspe.180722J.
45. **Bajramovic, I.**, Dusko Bjelica, Talovic, M., Alic, H., Likić, S. (2018). Evaluation of the Physical Activity Level of Elderly Women in the Canton of Sarajevo in Bosnia and Herzegovina. *J. Anthr. Sport Phys. Educ.* 2(4), 33–36. DOI 10.26773/jaspe.181006
46. Mekic, A., Husnija Kajmovic, Safet Kapo, **Bajramovic, I.**, Nedim Covic (2018). Effects of specific programmed training on physical fitness, physiological and performance responses in elite judokas. *Homosporticus* 20(2), 10-23.
47. Mekic, A., Rasidagic, F., **Bajramovic, I.**, Likić, S., Merdan, M. (2019). Differences in Body Hydration Before and After the Judo Training of Young Athletes. *Anthr. Sport Phys. Educ.* 3(1), 9–12. DOI 10.26773/jaspe.190102

48. **Bajramovic, I.**, Likić, S., Talovic, M., Alic, H., Jelešković, E., Lakota, R., Covic, N. (2019). Analysis of Body Composition and Specific Motor Movements of Junior Football Players. *J. Anthr. Sport Phys. Educ.* 3(2), 25–28. DOI 10.26773/jaspe.190405
49. **Bajramovic, I.**, Čaušević, D., Vranešić-Hadžimehmedović, D., Mekic, A., Podrug-Arapović, M., Likić, S. (2019). Self-Reported and Objectively Measured Physical Activity of Elderly Men from the Canton. *J. Anthr. Sport Phys. Educ.* 3(3), 17–20. DOI 10.26773/jaspe.190703
50. Kovačević, E., Vrcić, V., **Bajramović, I.**, Kazazović, E., & Mašnić, A. (2019). High Intensity Interval Training (HIIT) Effects On Physical Abilities and Morphology in Females. *Homosporticus* 21(2), 9-15. file:///C:/Users/User/Downloads/Homosporticus_Kovacevic_et.al._.2019-Copy1%20(1).pdf
51. Vukasevic, V., **Bajramovic, I.**, Corluka, M., Masanovic, B., Milosevic, Z. & Georgiev, G. (2020). Improvement of Research and Writing Activities in the Area of Sport Science Publishing in Montenegro. *International Journal of Applied Exercise Physiology*, 9(1).
52. Mekic, A., Kapo, K., Alic, H., Bajramovic, I., Likic, S., Besirevic, D., & Covic, N. (2020). Differences in the Isokinetic Strength of Thigh Muscles between Track and Field and Karate Athletes. *Sport Mont* 18(1). DOI 10.26773/smj.200210
53. **Bajramović, I.**, Imamagic, N., Djozic, E. Kovačević, E., Hodžić, A., Doder, I., Mekić, A., & Likic, S. (2020). Lifestyle Identification and Degree of Risk of Type 2 Diabetes. *Journal of Physical Education and Sport* 4(2), 23-27. DOI 10.26773/jaspe.200405
54. **Bajramovic, I.**, Redzepagic, S., Bjelica, D., Krivokapic, D., Jeleskovic, E., & Likic, S. (2020). Level of Active Lifestyle and Exercise Approach among Sports-Active Female Students of The University of Sarajevo during the Covid-19 Pandemic. *J. Anthr. Sport Phys. Educ.* 4 (2020) 4: 33–36. DOI 10.26773/jaspe.201006
55. Gardasevic, J., Bjelica, D., **Bajramovic, I.**, Masanovic, B., & Popo, A. (2021). Differences in Body Composition between Water Polo Players (U18) of the Southeast Europe Top Clubs. *International Journal of Morphology* 39(2):430-435. DOI 10.4067/S0717-95022021000200430
56. Jarani, J., Redzepagic, S., **Bajramovic, I.**, & Arifi, F. (2021). Research and Writing Activities in the Field of Sport Science Publishing in Montenegro. *J. Anthr. Sport Phys. Educ.* 5(4): 3–7. DOI 10.26773/jaspe.211001
57. Erol Vrevic, E., Malovic, P., Bacovic, D., Bojanic, D., & Bajramovic, I. (2021). Nutritional Status of Second-Grade and Third-Grade Students of Elementary Schools in Herceg Novi. *Homosporticus*, 23(2): 48-52. DOI 10.13140/RG.2.2.35513.08803
58. Kovacevic, E., Causevic, D., **Bajramovic, I.**, Nakić, J., Kazazović, E., & Abazović, E. (2021). *Prevalence of Obesity among students at University of Sarajevo Conference: 9th International Scientific Conference on Kinesiology*, 2021At: Opatija, Croatia. <https://www.bib.irb.hr/1155264>
59. **Bajramovic, I.**, Bjelica, D., Krivokapić, D., Likić, S., Jelešković, E., Ćurić, M., & Vuković, J. (2022). Gender Differences in Physical Activity, Physical Fitness and Well-being of Students During The Lock-Down Due to Covid-19 Pandemic. *J. Anthr. Sport Phys. Educ.* 6(1): 21–23. DOI 10.26773/jaspe.220104
60. **Bajramovic, I.**, Abazović, E., Causevic, D., Doder, I., Alic, H., Kovacevic, E., Babic, N. & Likić, S. (2022). Relationship between Muscle Strength of Knee Stabilizers and Quality of Vertical Jump Performance in Physically Active Female Population. *Sport Mont* 20(1): 93–96. DOI 10.26773/smj.220216
61. Peljto, I., Alić, H., Čović, N., Talović, M., Jelešković, E., Bajramović, I., Ormanović, Š., and Mekić, A. (2023). Heart rate dynamic and structure of running activities in BiH Premier league football referees during matches and fitness testing. *Homosporticus* 25(1): 28-33. https://homosporticus.ba/wp-content/uploads/2023/10/04_25_1_2833_Alic.pdf
62. Šebić, L., Suhonić, A., Kovačević, E., Čović, N., Bajramović, I. (2023). Influence of the Level of Physical Activity on Symptoms and Duration of Recovery From Covid-19. *Sports Science and Health* 13(1): 78-89. DOI 10.7251/SSH2301078S

63. NCD Risk Factor Collaboration (NCD-RisC) (2024). Worldwide trends in underweight and obesity from 1990 to 2022: a pooled analysis of 3663 population-representative studies with 222 million children, adolescents, and adults. *Lancet* (London, England), 403(10431), 1027–1050. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(23\)02750-2](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(23)02750-2)

II Spisak objavljenih knjiga i poglavlje u knjizi

1. **Bajramovic, I.**, Likic, S., Manic, G., & Mekic, A. (2015). *Dizajniranje savremenog kondicionog treninga*. Fakultet sporta i tjelesnog odgoja, Univerzitet u Sarajevu.
2. Rasidagic, F., Mahmutovic, I., **Bajramovic, I.**, & Imamović, Dz. (2017). *Dnevnik pedagoške i metodičke prakse za nastavu tjelesnog i zdravstvenog odgoja*. Sarajevo: Fakultet sporta i tjelesnog odgoja, Univerzitet u Sarajevu.
3. Kovačević, E., Abazović, E., Ibrahimović, M., Mekić, A., Čaušević, D., Vrcić, M., Doder, I., Solaković, S., Šebić, L., **Bajramović, I.**, Paravlic, A., Kazazović, E., Pasalic, A., Lovrić, F. (2021). *Pretilost studenata Univerziteta u Sarajevu: prikaz rezultata istraživanja provedenog na 2.150 studenata*. Sarajevo: Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo. *Elektronsko izdanje*.
4. **Bajramović, I.**, Likić, S., Kovačević, E., Alić, H., Mekić, A., Jelešković, E., Damira Vranešić Hadžimehmedović, D. (2023). *Konceptualni okvir savremenog sporta*. Fakultet sporta i tjelesnog odgoja, Univerzitet u Sarajevu. *Elektronsko izdanje*.

Poglavlje u knjizi:

5. Rađo, I., Mašala, A., Alić, H., & Bajramovic, I. (2017). Sport – specifičan društveni fenomen. Ur. Almir Mašala i Izet Rađo. *Institucionalni okviri menadžmenta u sportu* (23-39). Fakultet sporta i tjelesnog odgoja, Univerzitet u Sarajevu.

BIOGRAFIJA

Erol Vrečić rođen je 18.01.1997. godine u Pljevljima. Svoje osnovno i srednje obrazovanje završio je takođe u Pljevljima. Osnovne studije Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje u Nikšiću upisao je 2015. godine, a završio 2018. godine sa prosječnom ocjenom B (9.42) što predstavlja najbolju prosječnu ocjenu na osnovnim studijama kada je u pitanju smjer Fizičko vaspitanje od osnivanja fakulteta. Iste godine upisuje specijalističke studije gdje stiče zvanje specijaliste Fizičke kulture na pomenutoj univerzitetskoj jedinici sa prosječnom ocjenom B (9.35). Tokom svog visokoškoloovanja svake godine dobija priznanje za najbolje postignute rezultate u tekućoj godini. Nakon završenih specijalističkih studija, upisuje magistarske studije 2019. godine koje završava 2021. godine i dobija zvanje Magistra nauka. Iste godine upisuje doktorske studije i sve svoje ispite završava u roku sa prosječnom ocjenom B (9.48) što u tom trenutku predstavlja najveću prosječnu ocjenu na doktorskim studijama od njihovog postojanja na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje. Takođe dio rezultata iz doktorske disertacije objavljuje u vidu originalnog naučnog rada u prestižnom časopisu *BMC Public Health* (IF - 4.5) ranga Q1, koji je indeksiran u Web of Science elektronskoj bazi podataka. U novembru 2019. godine angažovan je kao saradnik u nastavi na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje u Nikšiću. Tokom četiri godine radnog iskustva na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje bio je saradnik na više predmeta: Sportska gimastika, Karate i Boks, Džudo i Rvanje, Korektivna gimnastika, Metodika Antropomotorike, Fizičko obrazovanje učiteljica, Kineziološka i antropološka analiza fitnesa, Istraživanja u sportu, Planiranje i programiranje u sportu, Teorija igre, Pravila sportskih igara, Metodika nastave fizičkog vaspitanja sa školskim časom, Fudbal metodika i taktika, Sportski trening, Zimski sportovi u okviru kojih obučava studente praktičnoj nastavi skijanja. Učesnik je na pet međunarodnih naučnih

konferencija i trenutno ima objavljenih sedamnaest naučnih radova. U saradnji sa Sekretarijatom za društvene djelatnosti opštine Pljevlja, 13.02.2023. godine održao je javnu tribinu na temu “Fizička aktivnost kao lijek”. Takođe povodom obilježavanja Svjetskog dana zdravlja, u saradnji sa Sekretarijatom za društvene djelatnosti opštine Pljevlja, održao je seminar pod nazivom “MI koji ćemo pokrenuti CVIJET” vaspitačicama JPU Eko Bajka u cilju poboljšanja nastave fizičkog vaspitanja kod djece predškolskog uzrasta. U 2021. godini angaživan je u Paraolimpijskom komitetu Crne Gore kao trener košarkaškog kluba u kolicima KK OSI “Paramont” Podgorica ekipe koja je predstavljala državu Crnu Goru u NLB ligi i Balkanskoj ligi košarke u kolicima. Sa istom ekipom ostvaruje njen dotadašnji najveći uspjeh od postojanja, i osvaja vicešampionsku titulu u Balkanskoj ligi. Koordinator je Fit Revolution tima koji se bavi kondicionom pripremom crnogorskih sportista i olimpijaca, i individualni je trener u fitnes centru *City Fitness* u Nikšiću. Aktivno se bavio fudbalom od 2003. do 2015. godine gdje je prošao sve mlađe selekcije FK Rudar iz Pljevalja od čega je dvije sezone nastupao za crnogorski nacionalni tim. Bavio se i borilačkim vještinama gdje je trenirao u MMA klubu “Prometej” i džudo klubu “Akademik”. Trenutno se aktivno bavi planinarenjem i jahanjem.

BIBLIOGRAFIJA

1. Vrevic, E., Mikic, M., & Kezunovic, M. (2020). Sports nutrition knowledge evaluation conducted on Montenegrin first league of men's handball players. In *the Book of Abstracts of the 17th Annual Scientific Conference "Sport, Physical Activity and Health: Contemporary Perspectives"*. Podgorica: Montenegrin Sports Academy. DOI 10.26773/mjssm.200401.
2. Mikic, M., Kezunovic, M., & Vrevic, E. (2020). Assessment of the knowledge of amateur athletes from Montenegro about the importance of mouthguards in the prevention of dental injuries. In *the Book of Abstracts of the 17th Annual Scientific Conference "Sport, Physical Activity and Health: Contemporary Perspectives"*. Podgorica: Montenegrin Sports Academy. DOI 10.26773/mjssm.200401.
3. Gardasevic, J., Martinovic, S., Vasiljevic, I., Bubanja, M., Malovic, P., & Vrevic, E. (2020). Analysis of Trends in Anthropometric Characteristics of Montenegrin Young Men from Niksic from 1957 to 1969. *Sport Mont*, 18(2), Ahead of Print. doi: 10.26773/smj.200616
4. Vasiljevic, I., Martinovic, S., Gardasevic, J., Bubanja, M., Malovic, P., Vrevic, E., & Redzepagic, S. (2020). Analysis of trends in anthropometric characteristics of montenegrin recruits from bar in period from 1979 to 1987. *Journal of Anthropology of Sport and Physical Education*, 4(3), 3-7. doi: 10.26773/jaspe.200701
5. Mekic, A., Vrevic, E., Malovic, P., Kapo, S., & Kajmovic, H. (2020). Differences in the Quality of Movement Functionality between Judokas, Karatekas, and Non-Athletes. *Journal of Anthropology of Sport and Physical Education*, 4(4), 21-26. doi: 10.26773/jaspe.201004
6. Mekic, A., Niksic, E., Kovacevic, E., Cicic, S., Beganovic, E., & Vrevic, E. (2020). Consumption of Stimulating Agents in Sport. *Sportski Logos*, 18(32), 5-14.
7. Vrevic, E., Mekic, A., & Mikic, M. (2021). Montenegrin First League Football Players' General Knowledge in Sports Nutrition Evaluation. In *the Book of Abstracts of the 18th Annual Scientific Conference "Sport, Physical Activity and Health: Contemporary Perspectives"*. Podgorica: Montenegrin Sports Academy. DOI: 10.26773/mjssm.210401

8. Bojanic, D., Ljubojevic, M., Krivokapic, D., Malovic, P., & Vrevic, E. (2021). Impact of Basic-Motor Skills on Situational Efficiency of Spike Strenght in Montenegrin Volleyball Players. In *the Book of Abstracts of the 18th Annual Scientific Conference "Sport, Physical Activity and Health: Contemporary Perspectives"*. Podgorica: Montenegrin Sports Academy. DOI: 10.26773/mjssm.210401.
9. Mekic, A., Malovic, P., Vrevic, E., Bajramovic, I., & Rasidagic, F. (2021). Difference in Body Fluid Before and After Training in Young Judokas of Both Sexes. In *the Book of Abstracts of the 18th Annual Scientific Conference "Sport, Physical Activity and Health: Contemporary Perspectives"*. Podgorica: Montenegrin Sports Academy. DOI: 10.26773/mjssm.210401.
10. Vrevic, E., Malovic, P., Bacovic, D., Bojanic, D., & Bajramovic, I. (2021). Nutritional Status of Second-Grade and Third-Grade Students of Elementary Schools in Herceg Novi. *Homo Sporticus*, 23(2).
11. Mekic, A., Niksic, E., Cukuriija, A., Beganovic, E., & Vrevic, E. (2022). Normative values of elite taekwondoists. *Jurnal of Physical Education and Sport*, 22(2), 380-387. doi: 10.7752/jpes.2022.02048.
12. Bacovic, D., Malovic, P., Vrevic, E., Bojanic, D., & Ljubojevic, M. (2022). Nutritional Status of Younger Primary School Children in Urban and Rural Areas of Montenegro in Relation to Sex and Age During COVID-19 Pandemic: A National Study. *International Journal of Morphology*, 40(5), 1289–1293. <https://doi.org/10.4067/s0717-95022022000501289>
13. Ljubojević, M., Bojanić, D., Nokić, A., Vukotić, M., & Vrević, E. (2022). Differences in anthropometric characteristics and body composition between two elite junior male basketball clubs. In *XXI International Scientific Conference entitled: "International Conference of Sport Science, Physical Education and Health"* (pp. 79-80). Belgrade.

14. Vrevic, E., Bacovic, D., Malovic, P., Bojanic, D., & Ljubojevic, M. (2023). Differences in the Nutritional Status and Level of Physical Activity Among Adolescents From Urban and Rural Areas of Montenegro. *Kinesiologia Slovenica*, 29(1), 165-176. doi: 10.52165/kinsi.29.1.165-176
15. Malovic, P., Vrevic, E., Bacovic, D., Bojanic, D., & Ljubojevic, M. (2023). The Relationship between Certain Parental/Household Socio-Economic Characteristics and Female Adolescent Obesity in Montenegro. *Childredn*, 10(5), 820. doi: 10.3390/children10050820
16. Vrevic, E. (2023). Differences in obesity status among adolescents living in urban and rural areas of the municipality of Pljevlja. *Journal of Anthropology of Sport and Physical Education*, 7(3), Ahead of Print. doi: 10.26773/jaspe.230702
17. Vrevic, E., Malovic, P., Bacovic, D., Bojanic, D., & Nikoc, A. (2024). Differences in nutritional status and level of physical activity among adolescents living in urban and rural areas of Montenegro - national study. *BMC Public Health*, 24(1), 896. [doi:10.1186/s12889-024-18402-3](https://doi.org/10.1186/s12889-024-18402-3)

Na osnovu člana 134, 135 i 136 Zakona o privrednim društvima ("Sl. list Crne Gore", br. 65/201 i Odluke Nadzornog odbora o sazivanju vanredne Skupštine akcionara Prve banke CG AD – osnovana 1901. godine Podgorica, br.04/12999.1 od 27.08.2024. godine, objavljuje se

OBAVJEŠTENJE o sazivanju vanredne Skupštine akcionara Prve banke CG AD – osnovana 1901. godine Podgorica

I Saziva se vanredna Skupština akcionara Prve banke CG AD – osnovana 1901. godine, za dan 30.09.2024. godine (ponedeljak) u sjedištu Prve banke u Podgorici, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 141, sa početkom u 13.00 časova, sa sledećim

DNEVNIM REDOM

1. Predlog odluke o izboru spoljnog revizora Prve banke CG AD – osnovana 1901. godine za 2024. godinu;
2. Predlog odluke u vezi sa razmatranjem Plana smanjenja stečene aktive Banke, upravljanju i raspolaganju stečenom aktivom i informacije o preduzetim aktivnostima na smanjenju stečene imovine.

Uvid u materijal i predlog odluke za skupštinu akcionara, akcionari mogu izvršiti u sjedištu Prve banke, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 141. svakog radnog dana od 08:00 do 16:00 časova, počev od 10.09.2024. godine, kao i na internet stranici: www.prvabankacg.com.

Skupština donosi odluke većinom glasova prisutnih ili zastupanih akcionara, i akcionara koji su glasali putem glasačkih listića. Akcionari koji svoje pravo ostvaruju putem glasačkih listića dužni su da iste dostave Sekretaru Prve banke, najkasnije do dana održavanja Skupštine do 09:00 časova.

Za sve dodatne informacije akcionari se mogu obratiti na kontakt telefon: +382 (20) 409 104.

Predsjednik Nadzornog odbora
Dr Neda Irović s.r.

Poslovni broj: 14550/24

Javni izvršitelj Ana Nikić Petričević iz Bara, ul. Rista Lekića 1-26, VD javnog izvršitelja Mitra Mirovića iz Ulcinja, u pravnoj stvari izvršnog poverioca DOO "MFI MONTE CREDIT" PODGORICA, PIB 02442990, protiv izvršnih dužnika Antiona Ibročević, Krute bb, Ulcinj i Gezim Ibroč, Totoš bb, Ulcinj, radi naplate novčanog potraživanja, v.rsp. 227.05 eura, dana 28.08.2024. godine.

JAVNO OBJAVLJUJE

Da se izvršni dužnik Antiona Ibročević, Krute bb, Ulcinj i Gezim Ibroč, Totoš bb, Ulcinj, u roku od 3 dana obrati ovom javnom izvršitelju, na adresi u Ulcinj, Mijo Ulcinku 71, kako bi se istom uručilo rešenje o izvršenju tv.558/24 od 20.02.2024. godine i rešenju o troškovima od 28.08.2024. Ukoliko se izvršni dužnik ne javi ovom izvršitelju u ostavljenoj roku, smatraće se da je ovim objavljivanjem izvršeno uredno dostavljanje gore navedenog pisma, te će isti snositi negativne posledice koje mogu nastati. Dostavljanje se smatra izvršenim nakon isteka roka od osam dana od dana isticanja pisma na oglasnoj tabli suda, ukoliko je prethodno izvršeno objavljivanje u dnevnom štampanom mediju, shodno čl. 5 Zakona o izmenama i dopunama ZLO-a, a u vezi sa čl. 45 ZLO.

JAVNI IZVRŠITELJ
Ana Nikić Petričević, s.r.

Poslovni broj: 14.829/24

Javni izvršitelj Ana Nikić Petričević iz Bara, ul. Rista Lekića 1-26, VD javnog izvršitelja Mitra Mirovića iz Ulcinja, u pravnoj stvari izvršnog poverioca DOO "Vodovod i Kanalizacija", Ulcinj, PIB 02077449, protiv izvršnog dužnika Zaim Cuković, Ulcinj, radi naplate novčanog potraživanja, v.rsp. 473.58 eura, dana 28.08.2024. godine.

JAVNO OBJAVLJUJE

Da se izvršni dužnik Zaim Cuković, Ulcinj, u roku od 3 dana obrati ovom javnom izvršitelju, na adresi u Ulcinj, Mijo Ulcinku 71, kako bi se istom uručilo rešenje o izvršenju tv.221/24 od 22.07.2024. godine i rešenju o troškovima od 28.08.2024.

Poslovni broj: 14.1050/24

Javni izvršitelj Ana Nikić Petričević iz Bara, ul. Rista Lekića 1-26, VD javnog izvršitelja Mitra Mirovića iz Ulcinja, u pravnoj stvari izvršnog poverioca ERSTE BBANK AD PODGORICA, UL ARSENJIA BOLJEVICA PODGORICA, PIB 02351242, protiv izvršnog dužnika Nikoleta Mirović, 26. Novembra bb, Ulcinj, radi naplate novčanog potraživanja, v.rsp. 14.962.38 eura, dana 28.08.2024. godine.

JAVNO OBJAVLJUJE

Da se izvršni dužnik, Nikoleta Mirović, 26. Novembra bb, Ulcinj, u roku od 3 dana obrati ovom javnom izvršitelju, na adresi u Ulcinj, Mijo Ulcinku 71, kako bi se istom uručilo rešenje o izvršenju tv.1050/24 od 02.04.2024. godine i rešenju o troškovima od 28.08.2024. Ukoliko se izvršni dužnik ne javi ovom izvršitelju u ostavljenoj roku, smatraće se da je ovim objavljivanjem izvršeno uredno dostavljanje gore navedenog pisma, te će isti snositi negativne posledice koje mogu nastati. Dostavljanje se smatra izvršenim nakon isteka roka od osam dana od dana isticanja pisma na oglasnoj tabli suda, ukoliko je prethodno izvršeno objavljivanje u dnevnom štampanom mediju, shodno čl. 5 Zakona o izmenama i dopunama ZLO-a, a u vezi sa čl. 45 ZLO.

JAVNI IZVRŠITELJ
Ana Nikić Petričević, s.r.

Poslovni broj: 14.2217/24

Javni izvršitelj Ana Nikić Petričević iz Bara, ul. Rista Lekića 1-26, u pravnoj stvari izvršnog poverioca "RLB BANKA" AD PODGORICA, BULEVAR STANJA ERDOVIĆA 54, Podgorica, PIB 02011395, protiv izvršnog dužnika Rexhepi Halim, Vladimir bb, Ulcinj radi naplate novčanog potraživanja, v.rsp. 993.46 eura, dana 28.08.2024. godine.

JAVNO OBJAVLJUJE

Da se izvršni dužnik, Rexhepi Halim, Vladimir bb, Ulcinj u roku od 3 dana obrati ovom javnom izvršitelju, kako bi se istom uručilo rešenje o izvršenju tv.221/24 od 22.07.2024. godine i rešenju o troškovima od 28.08.2024.

POTREBNI radnici za rad
u magacinu.
Plata povoljna.

Tel. 069/032-380

**РАДИО
БЕРАНЕ**
FM STEREO
105,4 88,2

Ivbr.932/24

Javni izvršitelj Dušan Nišavić, sa službenim sjedištem u Beranama, ul. M. Zečevića br. 30, u pravnoj stvari izvršnog poverioca Doo "Komunalno" Berane, sa sjedištem na adresi ul. Dragiše Radevića bb, protiv izvršnog dužnika Radomira Gokjovića, Pesca bb, Berane, radi naplate novčanog potraživanja, shodno čl. 45 ZLO-a, dana 28.08.2024. godine.

JAVNO OBJAVLJUJE

Da je kod ovog javnog izvršitelja u toku izvršni postupak po predlogu izvršnog poverioca, protiv izvršnog dužnika Radomira Gokjovića, sa zadnje poznatom adresom Pesca bb, Berane.

Javni izvršitelj nije mogao da izvrši uredno dostavljanje rešenja o izvršenju Ivbr.932/24 od 23.07.2024. godine, neposredno izvršnom dužniku, kao i rešenje o troškovima od 27.08.2024. godine.

S tim u vezi potrebno je da se izvršni dužnik u roku od tri dana obrati ovom javnom izvršitelju radi preuzimanja pisma, u suprotnom dostavljanje se vrši javnim objavljivanjem, a smatra se izvršenim nakon isteka roka od osam dana od dana isticanja pisma na oglasnoj tabli suda, sa obzirom da je prethodno izvršeno objavljivanje u dnevnom štampanom mediju. Ovakav način dostavljanja smatra se urednom dostavom i negativne posledice koje mogu nastati snosiće izvršni dužnik.

JAVNI IZVRŠITELJ
DUŠAN NIŠAVIĆ

Poslovni broj: I br. 1315/24.

Javni izvršitelj Veselin Šćepanović iz Bara, odlučujući u pravnoj stvari izvršnih poverioca Asović Slavica iz Bara, koje zastupa Lejla Nasufović, advokat iz Bara, protiv izvršnog dužnika Krunoslav Tomislav iz Bara, Zukočica bb, na osnovu izvršne isprave – pravosnažnog i izvršnog rešenja Osnovnog suda u Baru, I br. 229/22 od 05.07.2024. godine, radi nenovčanog potraživanja, dana 28.08.2024. godine, donio je

JAVNO OBJAVLJUJE

da je kod ovog javnog izvršitelja u toku izvršni postupak po predlogu izvršnog poverioca, protiv izvršnog dužnika Krunoslav Tomislav iz Bara, Zukočica bb, na osnovu izvršne isprave – pravosnažnog i izvršnog rešenja Osnovnog suda u Baru, I br. 229/22 od 05.07.2024. godine. Javni izvršitelj nije mogao da izvrši uredno dostavljanje pisma u vidu Rešenja o izvršenju zajedno sa predlogom i prilozima od 01.08.2024. godine, zaključak o izlasku na lice mesta od 01.08.2024. godine i od 28.08.2024. godine, koje je lice mesta ponovo kazakano za dan 06.09.2024. godine u 12.00 časova, kod izvršnog dužnika.

S tim u vezi potrebno je da se izvršni dužnik u roku od 8 dana obrati ovom javnom izvršitelju radi preuzimanja pisma, u suprotnom, dostavljanje se vrši javnim objavljivanjem, a smatra se izvršenim danom poslednjeg objavljivanja. Ovakav način objavljivanja smatra se urednom dostavom i negativne posledice koje mogu nastati snosiće izvršni dužnik.

Javni izvršitelj Veselin Šćepanović

Bar, 28.08.2024. godine

UNIVERZITET CRNE GORE
FAKULTET ZA SPORT I FIZIČKO VASPITANJE

OBABJEŠTAVA

javnost da se doktorska disertacija kandidata mr Erola Vrećica pod nazivom: "Razlike u stepenu uhranjenosti i nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore" i Izveštaj Komisije o ocjeni doktorske disertacije, u sastavu:

- 1.Prof. dr Milovan Ljubojević, Fakultet za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore
 - 2.Prof. dr Danilo Bojanić, Fakultet za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore
 - 3.Prof. dr Rašid Hadžić, Fakultet za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore
 - 4.Doc. dr Aldijana Nokić, Fakultet za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore
 - 5.Prof. dr Izet Bajramović, Fakultet sporta i fizičkog odgoja Univerziteta u Sarajevu
- nalaze se u Univerzitetskoj biblioteci na uvid javnosti, u trajanju od 15 dana od dana objavljivanja.

Poslovni broj: 14.3507/23

Javni izvršitelj Ana Nikić Petričević iz Bara, ul. Rista Lekića 1-26, VD javnog izvršitelja Mitra Mirovića iz Ulcinja, u pravnoj stvari izvršnog poverioca DOO "Vodovod i Kanalizacija", Ulcinj, PIB 02877449, protiv izvršnog dužnika Gondže Kraja, Pijet bb, Ulcinj, radi naplate novčanog potraživanja, v.rsp. 1.386,77 eura, dana 28.08.2024. godine.

JAVNO OBJAVLJUJE

Dnevni list
ПОБЈЕДА

Elektronska pošta:
desk@pobjeda.me

Direktor i glavni
i odgovorni urednik:

NENAD ZEČEVIĆ

Zamjenica izvršnog
direktora:

MILENA GOLUBOVIĆ

Direktorica marketinga:

ŽELJKA RADULOVIĆ

**REDAKCIJSKI
KOLEGIJUM**

Zamjenice glavnog i
odgovornog urednika

**RADMILA
USKOKOVIĆ-IVANOVIĆ**

MARIJA JOVIČEVIĆ

Pomoćnici glavnog i
odgovornog urednika

**JADRANKA RABRENOVIĆ
EKONOMIJA**

**JELENA MARTINOVIĆ
DRUŠTVO**

**JOVAN NIKITKOVIĆ
KULTURA**

**DRAGICA ŠAKOVIĆ
CRNOM GOROM**

Urednici

ANA RAIČKOVIĆ

CRNA HRONIKA

NIKOLA SEKULIĆ

HRONIKA PODGORICE

JOVAN TERZIĆ

ARENA

SLOBODAN ČUKIĆ

FELJTON I ARHIV

MARKO MILOŠEVIĆ

DIZAJN

DRAGAN MIJATOVIĆ

FOTOGRAFIJA

LOGOTIP POBJEDA

**Miloš Milošević i Nikola
Latković (2019), inspiracija
Anton Lukateli (1944)**

PORTAL POBJEDA

Urednica

JOVANA ĐURIŠIĆ

OBJEKTIV

Urednica

**MARIJA
IVANOVIĆ-NIKIČEVIĆ**

TELEFON

020/409-520 REDAKCIJA

020/409-536 MARKETING

020/202-455 OGLASNO

Naziv osnivača:

Društvo sa ograničenom
odgovornošću za proizvodnju,
promet i usluge, export-import

"Nova Pobjeda" - Podgorica

Adresa sjedišta medija:

19. decembar br. 5

PIB: 03022480

Vlasnička struktura

"Nove Pobjede" - 100% udjela

"Media-Nea" D.O.O. Podgorica

Vlasnička struktura

"Media-Nea" - 99,99% udjela

First Financial Holdings

Sjedište "Media Nea":

Ul. 19. decembra br. 5,

PIB "Media Nea": 02842777

Vlasnička struktura "First

Financial Holdings" - 100%

udjela Petros Stathis

Univerzitet Crne Gore
Centralna univerzitetska biblioteka
adresa / address: Cetinjska br. 2
81000 Podgorica, Crna Gora
telefon / phone: 00382 20 414 245
fax: 00382 20 414 259
mail: cub@ucg.me
web: www.ucg.ac.me
Central University Library
University of Montenegro

Broj / Ref: 01/G-16-2776/6
Datum / Date: 13. 09. 2024.

УНИВЕРЗИТЕТ ЦРНЕ ГОРЕ			
ФАКУЛТЕТ ЗА СПОРТ И ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ			
Примљено:	13. 9. 2024.		
Соп. јед.	Број	Прилог	Вриједност
01	316/4/1		

UNIVERZITET CRNE GORE
FAKULTET ZA SPORT I FIZIČKO VASPITANJE

V.f. dekana

Doc. dr Jovan Gardašević

Predmet: Vraćanje doktorske disertacije doktoranda Erola Vrevića sa uvida javnosti

Poštovani gospodine Gardaševiću,

U prilogu akta dostavljamo Vam doktorsku disertaciju pod nazivom: „**Razlike u stepenu uhranjenosti i nivou fizičke aktivnosti kod adolescenata koji žive u urbanim i ruralnim oblastima Crne Gore**“ i Izvještaj o ocjeni doktorske disertacije doktoranda **Erola Vrevića**, koja je u skladu sa članom 42 stav 3 Pravila doktorskih studija dostavljena **Centralnoj univerzitetskoj biblioteci** 28. 08. 2024. godine, na uvid i ocjenu javnosti.

Na navedeni rad nije bilo primjedbi javnosti u predviđenom roku od 15 dana.

Molimo Vas da nam nakon odbrane, a u skladu sa članom 47 Pravila doktorskih studija, dostavite konačnu verziju doktorske disertacije.

S poštovanjem,

DIREKTOR

mr Bosiljka Cicmil

Pripremila:

Milica Barac
Administrativna asistentkinja
Tel: 020 414 245
e-mail: cub@ucg.ac.me